

Porteføljestyret for Banebrytende forskning

Dato	Sted	
13.02.2025	Digitalt møte	
09:00-15:00	Zoom	
Sak PS-BF 01/25	Godkjenning av sakslisten	09:00-
Sak PS-BF 02/25	Godkjent møteprotokoll fra porteføljestyremøte 7/2	-
Sak PS-BF 03/25	Spørsmål om habilitet	-09:10
Sak PS-BF 04/25	Orienteringer Skriftlige og muntlige orienteringer: <ol style="list-style-type: none">Føringer i tildelingsbrev for 2025 fra KunnskapsdepartementetOrientering om arbeidet med oppdatering av Norsk veikart for forskningsinfrastrukturOrientering om «Nysgjerrige Norge» - en podcast-serie om banebrytende forskning	09:10-09:30
Sak PS-BF 05/25	FRIPRO tildelinger U.off., jf. Offl. §14	09:30-10:00
Sak PS-BF 06/25	FRIPRO søknadsstatistikk	10:00-10:30
	Pause (sjekk av epost mm.)	10:30-10:45
Sak PS-BF 07/25	Sentre for norsk som fagspråk U.off., jf. Offl. §14	10:45-11:30
	Lunsj (sjekk av epost mm.)	11:30-12:15
Sak PS-BF 08/25	NOS-N og NOS-HS Expression of interest	12:15-12:45
Sak PS-BF 09/25	Oppfølging av fagevalueringer	12:45-13:30
	Pause (sjekk av epost mm.)	13:30-13:45
Sak PS-BF 10/25	Revidert Investeringsplan for 2025	13:45-14:30
Sak PS-BF 11/25	Rapportering til Styret for 2024	14:30-14:45
Sak PS-BF 12/25	Eventuelt	14:45-
Sak PS-BF 13/25	Godkjenning av møteprotokoll	-15:00

Porteføljestyret for Banebrytende forskning, møte 7/24

Dato
19. desember
kl. 08.30-09.00

Sted
Zoom

Til stede
Terje Lohndal - leder
Annette Bayer
David Budtz Pedersen
Inge Jonassen
Rasmus Larsen
Barbara van Loon
Tine Uberg Nærland
Marie Rognes
Inger Skjelsbæk
Magne Olav Sydnes
Jarle Trondal
Åsa Sandnes (KD observatør)

Forfall
Marianne Fyhn
Cathrine Holst

Til stede fra
Forskningsrådet
Områdedirektør Benedicte Løseth
Avdelingsdirektør Petter Helgesen
Spesialrådgiver Christian Lund
Spesialrådgiver Heidi Roggen (sak 70)

Sak PS-BF 67/24 Godkjenning av sakslisten
Vedtak: Sakslisten godkjennes.

Sak PS-BF 68/24 Godkjent møteprotokoll fra porteføljestyremøte 6/24
Møteprotokollen er godkjent i møte 6/24.

Sak PS-BF 69/24 Spørsmål om habilitet
Vedtak: Habilitet for sak 70 tas opp under behandlingen av saken.
Alle porteføljestyrets medlemmer er habile i behandlingen av de øvrige saker på sakslisten.

Sak PS-BF 70/24 FRIPRO - tildelinger U.off. jf. Offl. § 14
Saksgrunnlag:

Saksfremlegg

- Vedlegg 1 Om utlysningene
 - Vedlegg 2 Prosjektdeltakere
 - Vedlegg 3 Habilitet
 - Vedlegg 4 Kvalifiserte søknader
 - Vedlegg 5 Ikke-kvalifiserte søknader
 - Vedlegg 6 Bevilgningsprinsipper
 - Vedlegg 7 Gjennomgang av bruk av bevilgningsprinsipper
 - Vedlegg 8 Søknadsdokumenter
-

-
- Vedtak:
1. Porteføljestyret for banebrytende forskning vedtar at følgende porteføljestyremedlemmer regnes som inhabile for disse søknadene og vedtaksforslagene. Porteføljestyremedlemmene deltar ikke i diskusjon eller vedtak for søknadene de er inhabile for.
 - a. Vedtaksforslag 3:
 - i. Inge Jonassen: 355137
 - ii. Annette Bayer: 355431
 - b. Vedtaksforslag 4: Alle er habile.
 - c. Vedtaksforslag 5:
 - i. Tine Nærland: 355119
 - ii. Marie Rognes: 355113
 - iii. Inge Jonassen: 354778
 - iv. Marianne Fyhn: 355113
 2. Porteføljestyret for banebrytende forskning vedtar at alle søknader til behandling i FRIPRO om Forskerprosjekt, med karakter 5 eller lavere på minst ett vurderingskriterium, avslås en bloc i henhold til FRIPRO – Bevilgningsprinsipper vedtatt av porteføljestyret for banebrytende forskning 12. april 2024, sak 14-24, regel 2.1. Dette gjelder søknadene 353747, 353839, 353907, 354063, 354064, 354472, 354493, 354564, 354670, 354674, 354707, 354738, 354745, 354796, 354802, 354810, 354817, 354847, 354880, 354881, 354918, 354923, 354942, 354943, 354951, 354963, 354964, 355001, 355004, 355013, 355019, 355053, 355130, 355163, 355479, 355513, 355591 og 355594.
 3. Porteføljestyret for banebrytende forskning tildeler 32,0 mill. kr til 3 søknader til FRIPRO om Forskerprosjekt. Søknadene innvilges i henhold til FRIPRO – Bevilgningsprinsipper vedtatt av porteføljestyret for banebrytende forskning 12. april 2024, sak 14-24, regel 2.2. Dette gjelder søknad 353961, 355137 og 355431.
 4. Porteføljestyret for banebrytende forskning tildeler 4,8 millioner kroner til 1 søknad til FRIPRO om Forskerprosjekt. Søknadene innvilges i henhold til FRIPRO – Bevilgningsprinsipper vedtatt av porteføljestyret for banebrytende forskning 12. april 2024, sak 14-24, regel 2.3. Dette gjelder søknad 355080.
 5. Porteføljestyret for banebrytende forskning tildeler 51,9 millioner kroner til 5 søknader til FRIPRO om Forskerprosjekt. Søknadene innvilges i henhold til FRIPRO – Bevilgningsprinsipper vedtatt av porteføljestyret for banebrytende forskning 12. april 2024, sak 14-24, regel 2.4 og 3. Dette gjelder søknad 354574, 354778, 355113, 355119 og 355477.

Sak PS-BF 71/24 Eventuelt

Vedtak: Det var ingen saker under eventuelt.

Sak PS-BF 72/24 Godkjenning av møteprotokoll

Vedtak: Porteføljestyret godkjenner møteprotokollen.

Sak PS-BF 03/25

Spørsmål om habilitet

Til Porteføljestyret for Banebrytende forskning	Ansvarlig Direktør Petter Helgesen	Saksbehandler Harald H. Simonsen	Vedlegg 1. Bestemmelser om habilitet og tillit i Norges forskningsråd - kort
Fra Områdedirektør Benedicte Løseth			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak Habilitet for sak 05 og 07 tas opp under behandlingen av sakene.
Alle porteføljestyrets medlemmer er habile i behandlingen av de øvrige saker på sakslisten.

Kort bakgrunn Møtet er et tildelingsmøte for tildeling av midler til FRIPRO-søknader. For slike tildelingssaker er det spesielt viktig at porteføljestyret diskuterer spørsmål om habilitet knyttet til styrets medlemmer med hensyn til de søknader som skal behandles på møtet.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Alle møter i porteføljestyrene skal ha en sak hvor styret vurderer medlemmenes habilitet knyttet til sakene som skal behandles på møtet.

Hovedpunkter Habilitet for sak 05 og 07 tas opp under behandlingen av sakene.
Medlemmer som er inhabile forlater møtet og deltar ikke i diskusjon og vedtak knyttet til søknadene de er inhabile for.
Det er ingen inhabilitet knyttet til andre saker på sakslisten.

Forberedelse / prosess En liste over prosjektledere og deltagere i søknadene som skal behandles i sak 05 og 07, ble lagt ut i porteføljestyrets Teams-rom før møtet. Porteføljestyrets medlemmer ble før møtet bedt om å melde inn vurdering av sin habilitet knyttet til søknadene som skal behandles i sak 05. Et forslag til inhabile medlemmer er laget av administrasjonen basert på innspillene.

Videre saksgang Følges opp i møtet.

Bestemmelser om habilitet og tillit i Norges forskningsråd – kortversjon

Forskningsrådet er omfattet av habilitetsbestemmelsene i Forvaltningslovens kapittel II "Om ugildhet". Bestemmelsene gjelder også eksterne enkeltpersoner som bidrar i Forskningsrådets saksbehandling, som fageeksperter. Forskningsrådet har i tillegg vedtatt egne bestemmelser om habilitet og tillit. Disse er på noen punkter strengere enn lovens regler. De viktigste bestemmelsene for vurdering av habilitet er følgende:

Fra bestemmelsene:

2 Definisjoner

I disse bestemmelsene menes med:

Part – person som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder, jf. forvaltningslovens § 2 e). Som part regnes normalt også enkeltperson som er direkte identifisert i en søknad og som har en sentral rolle i prosjektet.

3 Habilitetskrav og avgjørelse av habilitetsspørsmålet

3.1 Automatisk inhabilitet

Ansatt, ekspert eller medlem av styrende og rådgivende organer i Forskningsrådet samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet, er i alle tilfelle inhabil til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse, eller treffe avgjørelse i en sak

- a) når han eller hun selv er part i saken
- b) når han eller hun er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nært som søsken
- c) når han eller hun er eller har vært gift eller partner med eller er forlovet med, eller er samboer med, eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part.
- d) når han eller hun er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte
- e) når han eller hun leder eller har en ledende stilling i, eller er medlem av styringsorgan eller bedriftsforsamling for en offentlig eller privat virksomhet, som er part i saken
- f) når han eller hun er, eller for mindre enn 3 år siden har vært, veileder for en part med sikte på doktorgrad

3.2 Inhabilitet etter skjønn

Ansatt, ekspert eller medlem av styrende og rådgivende organer i Forskningsrådet samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet, er inhabil til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse, eller treffe avgjørelse i en sak når det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til hans eller hennes upartiskhet.

Ved vurderingen skal det blant annet legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham eller henne selv eller noen som han eller hun har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.

Kommentar til 3.2:

I skjønnsvurderingen skal en særlig vurdere og vektlegge følgende:

- personlig interesse for utfallet av saken
- nært faglig samarbeid, herunder vurdere betydningen av samforfatterskap og veiledning
- nært vennskap
- personlig eller faglig motsetningsforhold
- personlig eierskap – aksjer e.l.

Fra veiledningen:

3. Generelt om habilitetsvurdering

Ved vurdering av habilitetsforhold vil det ofte være behov for å bruke skjønn. Ved vurdering av habilitet må følgende overordnede spørsmål stilles:

- Er det noen forhold i saken som kan svekke, eller kan antas å svekke, vedkommendes profesjonelle dømmekraft?
- Er det noen forhold i saken som kan svekke, eller kan antas å svekke, vedkommendes profesjonelle dømmekraft sett utenfra?
- Er vedkommendes opptreden egnet til å svekke tilliten til beslutningen?

Det skal legges vekt på muligheten for personlig fordel, tap eller ulempe som følge av utfallet av saken.

Nedenfor er det satt opp en oversikt over hvilke forhold som bør vurderes når man skal avgjøre om en person er inhabil.

Sjekkpunkter	Nærmere beskrivelse
a) Automatisk inhabilitet	Se bestemmelsene om automatisk inhabilitet
b) Nær personlig/faglig tilknytning	Nært personlig vennskap (det må være mer enn bare bekjentskap), faglig fellesskap, for eksempel samarbeid eller samforfatterskap av nyere dato etc. Både omfang og nærhet i tid er elementer i vurderingen av nærhet i samarbeid/-samforfatterskap (se kapittel 4.1 om faglig samarbeid). Ved vurdering av om nære personlige eller faglige forhold fører til inhabilitet, må det vurderes om avgjørelsen av den aktuelle saken har betydning for den man har et nært forhold til (jf. punkt c).
c) Mulighet for personlig vinning/tap/ulempe	For å bli inhabil skal man selv, eller noen man har et nært forhold til (punkt b), ha noen grad av personlig interesse av utfallet av en sak. I Forskningsrådet vil det normalt dreie seg

	<p>om utfallet av en prosjektbevilgningssak. Den personlige interessen kan være av faglig og/eller økonomisk art. For universitetsansatte kan egeninteressen ofte være av faglig art. Man kan ha en egeninteresse av at ens fagmiljø blir styrket, får økt anerkjennelse, eller får finansiert nytt utstyr, selv om man ikke selv er direkte involvert i det aktuelle prosjektet, fordi dette kan øke ens egne muligheter for fremtidig støtte. For en bedriftsansatt, spesielt fra en liten bedrift, kan egeninteressen være av økonomisk art, det kan trygge arbeidsplassen for alle om bedriften får en bevilgning. For ansatte ved forskningsinstitutter kan begge forhold være aktuelle, avhengig av instituttets størrelse og mangfold (se kapittel 5).</p>
<p>d) Andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til en beslutning hvis vedkommende deltar</p>	<p>Er det noen forhold som kan svekke, eller kan antas å svekke, den profesjonelle dømmekraften sett utenfra, for eksempel knyttet til kravet om forsvarlig saksbehandling, likebehandling eller saklighet? Kontrollspørsmålet må være: Hvordan tar dette seg ut utenfra? Det må være en vurdering som bygger på mer enn løse antagelser og spekulasjoner. Man må vurdere det slik at det er overveiende sannsynlig, at noen vil reise spørsmål ved en persons upartiskhet, og at dette vil svekke tilliten til den aktuelle beslutningen.</p>

Det er viktig at alle aktuelle momenter vurderes i hvert enkelt tilfelle. Hvis flere momenter gjør seg gjeldende samtidig, kan det lettere føre til inhabilitet.

4. Vurdering av inhabilitet etter skjønn

Når det ikke foreligger automatisk inhabilitet, er det viktig å vurdere inhabilitet ut fra reglene om skjønn. Det er ulike faktorer som må vurderes under denne kategorien. Vurderingstemaene er om det foreligger andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til en beslutning dersom vedkommende deltar i saksbehandlingen. Det skal bl.a. legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære en mulighet for fordel, tap eller ulempe for vedkommende selv eller noen han eller hun har nær personlig tilknytning til.

Habilitetskravene kan bli noe strengere jo vanskeligere, viktigere og mer skjønnspreget en sak er, og også når den enkeltes mulighet for å påvirke den endelige avgjørelse i en sak er stor. Det er viktig at det ikke skapes tvil om vedkommendes tilknytning til saken eller partene.

Nedenfor drøftes en del typiske situasjoner som er aktuelle i Forskningsrådet

4.1 Nært faglig samarbeid, herunder samforfatterskap og veiledning

Den som har, eller inntil nylig har hatt, et nært faglig samarbeid med en person eller institusjon som er part i saken vil kunne bli inhabil fordi et nært faglig samarbeid kan påvirke evnen til upartisk vurdering.

Generelt skal det mye til for at samarbeid i tjeneste skal medføre inhabilitet. Det er først hvis samarbeidet er særlig nært og omfattende at det kan bli spørsmål om inhabilitet av den grunn alene.

Vanlig samarbeid i tjeneste og kontakt grunnet i arbeid innen samme fagfelt vil normalt ikke føre til inhabilitet. Forvaltningsloven åpner for en bred skjønnsmessig vurdering der det avgjørende er om det er konstatert et «særegent forhold» og om det er «egnet til å svekke tilliten» til upartisk vurdering. Forskning kan imidlertid ha særtrekk som skiller det fra annet samarbeid i tjeneste, fordi forskning er en mer personlig virksomhet.

Der kriteriene for rettmessig forfatterskap er oppfylt (jfr. definisjonen i etikkom.no) vil det foreligge et samarbeid, men det er ikke gitt at det medfører inhabilitet. Antall bidragsytere til en publikasjon, og rollen vedkommende har hatt, kan si noe om sannsynligheten for at samarbeidet er så nært at det vil medføre inhabilitet. Antall sampublikasjoner og utgivelseshyppigheten er også faktorer som må vurderes.

Samforfatterskap som ikke fyller vilkårene for rettmessig forfatterskap, vil ikke føre til inhabilitet med mindre det også foreligger samarbeid ut over samforfatterskapet som er av en slik karakter at det fører til inhabilitet.

- Redaktøransvar vil normalt ikke medføre inhabilitet.
- Ved rettmessig samforfatterskap som ligger nær 3 år tilbake i tid kan det være aktuelt å undersøke når samarbeidet fant sted, fordi det kan ha gått en tid før publikasjonen kom på trykk.

Veiledning

En person som har vært veileder for en part med sikte på doktorgrad for mer enn tre år siden (jf. bestemmelsenes punkt 3.1 f) må vurdere sin habilitet ut fra spørsmålene i de tre kulepunktene i kapittel 3 i veiledningen. Det samme gjelder for den som er, eller har vært, veileder for en part med sikte på andre eksamener enn doktorgrad.

5. Inhabilitet for ansatt ved samme institusjon (kollega-inhabilitet)

Når det gjelder kollegainhabilitet, kan både reglene om automatisk inhabilitet og inhabilitet etter skjønn komme til anvendelse.

Flere momenter må vurderes når en person skal være med på å fatte vedtak som gjelder søknader fra den institusjonen der vedkommende er ansatt.

- Hvilken posisjon har vedkommende i institusjonen?
 - Under ellers like forhold vil inhabilitet kunne oppstå oftere når vedkommende har en sentral posisjon i den virksomhet der vedkommende er ansatt.
- Eierrettigheter i form av aksjer eller lignende i den institusjonen hvor vedkommende er ansatt, må vurderes.
 - Høy stilling ved institusjonen kan medføre at selv en mindre aksjepost vil kunne utløse inhabilitet. Omvendt vil en stor aksjepost kunne bidra til å utløse inhabilitet også for en vanlig ansatt i vedkommende institusjon.

Vurdering av inhabilitet vil kunne påvirkes av hvilken sektor (universitetssektoren, instituttsektoren eller næringslivet) vedkommende er tilknyttet.

Under følger noen momenter som kan brukes ved habilitetsvurderingen basert på vedkommendes tilknytning til de ulike sektorene:

Universitetssektoren

Den som er rektor, dekan eller instituttleder vil være inhabil til å behandle søknader fra egen enhet i henhold til bestemmelsenes punkt 3.1 e). Det samme gjelder den som sitter i styret for universitetet, fakultetet eller instituttet.

Forsker/professor vil ofte kunne være inhabil for søknader der forskere fra egen forskergruppe, eller nære faglige samarbeidspartnere, er sentrale. Det at man kommer fra samme institutt, behøver ikke å medføre inhabilitet. Dette vil være avhengig av instituttets størrelse (antall forskere) og den faglige relasjonen mellom søker og vedkommende forsker/professor. Dette må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Instituttsektoren

Den som er leder, eller har ledende stilling, ved et institutt vil være inhabil i henhold til bestemmelsenes punkt 3.1.e). Det samme gjelder den som sitter i styret for instituttet.

Forsker-/professorstilling vil, på samme måte som for universitetssektoren, ofte kunne medføre inhabilitet for søknader der forskere fra egen forskergruppe eller nære faglige samarbeidspartnere er sentrale. I tillegg må det vurderes hvilken betydning det har for den ansatte at en søknad fra instituttet blir innvilget. I denne vurderingen må det legges særlig vekt på prosjektets betydning for instituttets økonomi og renommé.

Næringslivet

Den som er leder, eller har ledende stilling, i et selskap vil være inhabil i henhold til bestemmelsenes punkt 3.1.e). Det samme gjelder den som sitter i styret for selskapet.

Ansatte i et selskap som søker om forskningsmidler, vil, på samme måte som for universitets- og instituttsektoren, ofte kunne være inhabile for søknader der personer fra eget fagmiljø eller nære faglige samarbeidspartnere er sentrale. I tillegg må det vurderes hvilken betydning det har for de ansatte at en søknad fra selskapet blir innvilget. I denne vurderingen må det legges særlig vekt på prosjektets betydning for selskapets økonomi og renommé.

Norges forskningsråd

Deres ref.

Vår ref

Dato

24/5477

19. desember 2024

Tildelingsbrev 2025 til Norges forskningsråd

På bakgrunn av Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2025 sender Kunnskapsdepartementet med dette tildelingsbrev til Norges forskningsråd.

Tildelingsbrevet følger opp Stortingets budsjettvedtak og forutsetninger og krav som departementet utleder av dette. I tildelingsbrevet formidles styringssignaler og forventninger til Norges forskningsråd for 2025.

Eventuelle endringer eller ytterligere tildelinger blir formidlet gjennom supplerende tildelingsbrev i løpet av 2025. Tildelingsbrevet og eventuelle supplerende tildelingsbrev skal publiseres på virksomhetens nettsider så snart de er mottatt, jf. [Bestemmelser om økonomistyring i staten](#), pkt. 2.3.2.

Tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet består av to deler:

- Del 1, punkt 1-5, Kunnskapsdepartementet som etatsstyrer
- Del 2, punkt 1-5, Kunnskapsdepartementet som sektordepartement

Postadresse

Postboks 8119 Dep

0032 Oslo

postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse

Kirkeg. 18

www.kd.dep.no

Telefon*

22 24 90 90

Org.nr.

872 417 842

Avdeling

Avdeling for eierskap i høyere utdanning og forskning

Saksbehandler

Ane Bilstad Brøyn

Tildelingsbrev til Norges forskningsråd 2025 Del 1 – Kunnskapsdepartementet som etatsstyrer	3
1.1 Regjeringens prioriteringer	3
1.2 Særskilte forventninger.....	4
2 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon.....	6
3 Tildeling	10
3.1 Driftsmidler	10
3.2 Oversikt over oppdrag for 2025	13
3.3 Avsetning til usikker framdrift – kap. 285 post 75	15
3.4 Fullmakter	15
4 Andre forutsetninger og krav.....	15
4.1 Fellesføringer fra regjeringen	15
4.2 Andre krav	16
5 Rapportering og resultatoppfølging for 2025.....	17
5.1 Årsrapport 2025.....	17
5.2 Innspill til de årlige statsbudsjettmilepælene	18
5.3 Etatsstyringsmøtet 2025.....	19
5.4 Frister	19
Tildelingsbrev til Norges forskningsråd 2025 del 2 – Kunnskapsdepartementet som sektordepartement	22
1 Innledning.....	22
2 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon.....	22
2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Kunnskapsdepartementet.....	22
2.2 Styringsinformasjon.....	22
3 Tildeling	23
3.1 Kap. 285	23
3.2 Kap. 201, post 70	26
3.3 Kap. 226, post 71	27
4 Rapportering og resultatoppfølging for 2025.....	27
4.1 Årsrapport.....	27
4.2 Innspill til de årlige statsbudsjettmilepælene	28
4.3 Styringsmøter 2025.....	28

Tildelingsbrev til Norges forskningsråd 2025 Del 1 – Kunnskapsdepartementet som etatsstyrer

1.1 Regjeringens prioriteringer

Utdanning, forskning og innovasjon er sentralt for at Norge skal møte fremtidens utfordringer på en god måte. Økte spenninger i verden, klima- og naturendringer, fremvekst av nye teknologier, samt økt etterspørsel etter kompetent arbeidskraft, forsterker behovet for at universitetene og høyskolene omstiller seg for å bidra til å møte disse utfordringene. De overordnede rammene i regjeringens politikk for forskning og høyere utdanning er beskrevet i Prop. 1 S (2024–2025) for Kunnskapsdepartementet, programkategori 07.60.

Virksomhetene skal, i tråd med *Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (2023–2032)*¹, bidra til styrket konkurransekraft og innovasjonsevne; miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft; og høy kvalitet og tilgjengelighet i forskning og høyere utdanning. Sektoren har også en sentral rolle i den grønne og digitale omstillingen, og det forventes at virksomhetene gjennom sitt arbeid bidrar til å oppfylle nasjonale mål og forpliktelser knyttet til klima og miljø.

Internasjonalt kunnskapssamarbeid har de siste årene blitt stadig mer krevende i lys av utviklingen i den geopolitiske situasjonen. I arbeidet med å øke forskningssikkerhet, har departementet tatt initiativ til å etablere et mer systematisk kunnskapsgrunnlag for å vurdere sensitive teknologier. Arbeidet er en forutsetning for å utvikle målrettede og proporsjonale risikoreduserende tiltak både på virksomhets- og myndighetsnivå. Regjeringen legger også til rette for at det skal bli mer forskningssamarbeid mellom sivil og militær sektor. Samarbeid skal være frivillig og ivareta akademisk frihet.

Norge har siden 2005 hatt et mål om å heve det samlede nivået på FoU-innsatsen til tre pst. av BNP. I dette målet inngår både offentlig finansiert FoU og næringslivets FoU-innsats, hvor næringslivets innsats skal utgjøre to pst. Norge har de senere årene hatt en samlet FoU-innsats på om lag to pst. av BNP, hvor nivået på offentlig finansiering av FoU har vært på cirka en pst. og i tråd med målsettingen. Utfordringen er dermed å øke næringslivets investeringer i FoU som fortsatt er betydelig lavere enn målsettingen. Våren 2024 la regjeringen fram *Strategi for å øke næringslivets investeringer i forskning og utvikling*², og departementet forventer at Forskningsrådet følger opp tiltakene i strategien. Vi viser også til tildelingsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet for 2025, der det framgår at Forskningsrådet i samarbeid med andre relevante aktører skal fortsette å bidra i videreutviklingen av det næringsrettede virkemiddelapparatet gjennom prosjektet *Virkemiddelapparatet 2.0*.

¹ [Meld. St. 5 Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032 - Innst. 170 S \(2022–2023\)](#)

² [Strategi for å øke næringslivets investeringer i forskning og utvikling](#)

Regjeringen forventer at Norges forskningsråd følger opp mål og tiltak i *Handlingsplan for norsk fagspråk i akademien*³. HK-dir har veiledningsansvar for språkravene som ble innført 1. august i år. Departementet tar sikte på å evaluere handlingsplanen i 2025.

Å utvikle ledende forskningsmiljøer innenfor KI står sentralt for samfunnets mulighet til å dra nytte av den verdiskapningen teknologien vil bringe i fremtiden. Nasjonal infrastruktur som muliggjør eksperimentell tungregning- og KI-forskning skal styrke innovasjon i næringslivet og offentlig sektor, samt sikre at teknologien brukes ansvarlig og bærekraftig. Regjeringen forventer at Norges forskningsråd følger de etiske prinsippene for ansvarlig og pålitelig KI, jf. *Nasjonal digitaliseringsstrategi 2024–2030*⁴.

Regjeringens nye nasjonale digitaliseringsstrategi (2024–2030) legger opp til å øke datadelingen og utnytte mulighetene i data og datadrevet innovasjon i offentlig sektor. En viktig forutsetning for å lykkes er at alle Kunnskapsdepartementets virksomheter øker innsatsen med datadeling og «Orden i eget hus» (j.fr. digitaliseringsrundskrivet kap. 1.2⁵). Gjennom KUDAF-programmet har HK-dir utviklet felles spilleregler og tjenester som virksomhetene bør benytte for å dele data for analyse, innsikt og innovasjon, og bidra til en sterkere kultur for samarbeid om data.

1.2 Særskilte forventninger

Overgang til ny budsjettmodell

Arbeidet med ny budsjettmodell har vært en sentral del av oppfølgingen av økonomisituasjonen i Forskningsrådet. Forskningsrådet må ha gode rammevilkår for å løse oppgavene sine effektivt og på en måte som tar hensyn til forskningens langsiktige karakter. Med denne bakgrunn sluttet Stortinget seg ved behandlingen av statsbudsjettet for 2024 til at Forskningsrådet fra og med 1. januar 2025 bruttobudsjetteres med tilsagnsfullmakter.

Kunnskapsdepartementet ber om at Forskningsrådet også i 2025 setter av tilstrekkelig ressurser og kompetanse for å sikre en god overgang fra netto- til bruttobudsjettering. Dette inkluderer blant annet en forsvarlig gjennomføring av overgangen til nytt økonomisystem. Videre må det settes av tilstrekkelig ressurser for å sikre god innføring i og etterlevelse av den nye bruttobudsjetteringsmodellen. Forskningsrådet skal ha god dialog og godt samarbeid med departementene i forbindelse med overgangen til og innføringen av ny budsjettmodell.

Kunnskapsdepartementet ber Forskningsrådet i ny budsjettmodell planlegge for at porteføljestyringen og utlysningene til prosjekter understøtter jevn aktivitet og bevilgning over år. Ujevn aktivitet skal ev. følge av normal variasjon i kanselleringer og forsinkelser, eller som følge av normal syklisk tildelingsprofil. Forskningsrådet må videre påse at de samlede forpliktelsene som forfaller etter vedkommende budsjettår, ikke overstiger Stortingets tilsagnsfullmakt.

³ [Handlingsplan for norsk fagspråk i akademien](#)

⁴ [Nasjonal digitaliseringsstrategi 2024-2030](#)

⁵ [Digitaliseringsrundskrivet – regjeringen.no](#)

For øvrig er det viktig at forskningsmidler så raskt som mulig kommer til anvendelse i tråd med føringer som er gitt, samtidig som det opprettholdes god kvalitet i søknads- og tildelingsprosessen.

Internasjonalt forskningssamarbeid

Kunnskapsdepartementet forutsetter at Forskningsrådet, i samarbeid med Innovasjon Norge, fortsetter arbeidet med å støtte opp under norsk deltakelse i Horisont Europa, i tråd med strategien for norsk deltakelse i Horisont Europa og Det europeiske forskningsområdet (ERA). Departementet forventer fortsatt god dialog om Retur-EU. Forskningsrådet skal også bidra til arbeidet med norsk påvirknings- og posisjoneringsarbeid inn mot EUs forsknings- og innovasjonssamarbeid i neste programperiode. Videre skal Forskningsrådet følge opp relevante ERA-tiltak som Norge slutter seg til under ERAs politikkagenda for 2025–2027. Departementet forutsetter at Forskningsrådet bidrar til god sammenheng mellom deltakelsen i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet og nasjonale virkemidler og aktiviteter.

Forskningsrådet spiller en viktig rolle i oppfølgingen av Panorama-strategien, og skal videreutvikle forskningssamarbeidet med de strategisk prioriterte samarbeidslandene. Dette omfatter å følge opp konklusjonene fra de bilaterale forskningskomitemøtene avholdt i 2024. Forskningsrådet har også en viktig rolle i arbeidet med å styrke det bilaterale forskningssamarbeidet med Tyskland, Frankrike og Storbritannia og følge opp det nordiske samarbeidet gjennom Nordforsk.

Norsk polarforskning

Forskningsrådet har en viktig rolle for norsk polarforskning og internasjonalt samarbeid på polarområdet. Forskningsrådet bes videreføre arbeidet med å styrke norsk forskningsledelse på Svalbard og styrke koordinering om samarbeid om polarforskningen. I tillegg til å fordele midler til polarforskning, gjennomfører Forskningsrådet en rekke oppgaver for Kunnskapsdepartementet på det polare området. Dette gjelder etablering av et nytt Svalbard forskningskontor og forberedelse av norsk deltakelse i det neste internasjonale polaråret (IPY) i samarbeid med Norsk Polarinstitutt spesifisert i separate oppdragsbrev. Videre gjelder det oppfølging av den arktiske forskningsavtalen, deltakelse i internasjonale arbeidsgrupper og fora, planlegging og gjennomføring av relevante konferanser som f.eks. Svalbardkonferansen samt generell rådgiving og oppfølging av vedtatt politikk angående polarforskning.

Oppfølging av føringer fra departementene

Forskningsrådet skal i forbindelse med porteføljestyringen følge opp føringene i tildelingsbrevene fra departementene i tilskuddsvirksomheten, jfr. Virksomhets- og økonominstruks for Norges forskningsråd.

Ta kunnskap i bruk

Det er et positivt press på at forskningen skal bidra til å møte store samfunnsutfordringer og at kunnskap deles mer og tas raskere i bruk enn i dag. Dette vil kreve nye virkemidler eller endret innretning av eksisterende virkemidler, nye samarbeidsrelasjoner og endrede behov for samordning. Sentrale spørsmål er hvor ansvaret ligger i overgangen mellom forskning og

implementering av resultater, herunder å vurdere hvilke forskningsresultater som er relevante for bestemte utfordringer, og hvordan vi kan sikre at overgangen går mest mulig sømløst og effektivt. Stimulering av etterspørsel etter forskning er en vesentlig komponent i dette. Forskningsrådet har et nasjonalt ansvar for forskningsformidling og skal bidra til at resultater fra forskningen tas i bruk. Kunnskapsdepartementet vil ha videre dialog med Forskningsrådet om å ta kunnskap i bruk generelt, og mer konkret for å avklare forventninger og rådets rolle fremover når det gjelder de europeiske og nasjonale samfunnsoppdragene.

De målrettede samfunnsoppdragene, som ble lansert av regjeringen i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2023–2032, jf. Meld. St. 5 (2022–2023), er et eksempel på et policyinstrument hvor det kan være sentralt å ha oppmerksomhet på hvordan relevante forskningsresultater kan tas i bruk.

Strategisk rådgivning

For departementene er det avgjørende at Forskningsrådets råd er kunnskapsbaserte, relevante og forståelige, og at de kommer til riktig tid. Departementet forventer at Forskningsrådet styrker sin overordnede forskningspolitiske rådgivning til myndighetene, herunder rådgivning om samspillet gjennom ERA og nasjonal forskningspolitikk.

I tillegg til å være tett koblet på sektorpolitikken til departementene, trenger myndighetene at Forskningsrådet gir helhetlige og uavhengige forskningspolitiske råd. For å begrunne prioriteringer av hva som er viktigst å løse på kort og lang sikt, kreves det at Forskningsrådet har gode analyser av nasjonale forskningsbehov og -kapasitet. Det er også viktig at rådet evner å se ut over egne virkemidler og egen rolle.

I en økonomisk situasjon med trangere budsjettammer framover vil myndighetene i større grad enn tidligere trenge Forskningsrådets råd om omprioriteringer innenfor eksisterende budsjettammer.

Departementet forventer at Forskningsrådet vurderer hvordan rådet kan forbedre utnyttelsen av egne data som en del av kunnskapsgrunnlaget for rådgivning. Dette er en viktig forutsetning for god kunnskapsbasert rådgivning som også er sentralt i rådets nye strategi.

2 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon

Nedenfor følger omtale av mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Forskningsrådets virksomhet i 2025. Mål og strategiske områder er det samme som for 2024. Deler av den faste styringsinformasjonen er justert, og tilleggsinformasjonen er ny for 2025.

Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet

Forskningsrådet skal tildele etter konkurranse, og skal identifisere og støtte forskning av høy vitenskapelig kvalitet. Forskningsrådet skal også bidra til å forbedre den vitenskapelige kvaliteten i det enkelte forskningsmiljø eller på det enkelte forskningsområde.

Strategisk område: Verdensledende fagmiljøer

Forskningsrådet skal mobilisere talentene, bidra til kvalitetsutvikling og legge til rette for at potensialet i de fremste miljøene virkeligjøres.

Styringsinformasjon

Fast monitorering:

- Utvikling i publisering og siteringer fra Forskningsrådets prosjekter sammenlignet med nasjonale tall, med vekt på utvalgte dimensjoner.
- Utvikling i åpen publisering i Forskningsrådets prosjekter sammenlignet med nasjonale tall.
- Volum på søknader og tildelte ERC-stipend, samt karakter for søknader, jf. mål 4.

Tilleggsinformasjon 2025:

- Oppdatert statusrapport for arbeidet med omleggingen av FRIPRO til løpende søknadsmottak, behandling og tildeling med vekt på erfaringer i sektoren og Forskningsrådet og innvirkning på kvalitet, antall søknader og tildelingsprosent.

Strategisk område: Identifisering og stimulering av vitenskapelig kvalitet generelt

Forskningsrådet skal sikre god vitenskapelig kvalitet i alle sine tildelinger. Forskningsrådet skal også bidra til fornyelse ved å identifisere potensial for kvalitet og stimulere kvalitetsutvikling i forskningen.

Styringsinformasjon

Fast monitorering:

- Søknadsdata og resultater fra fagfelleevalueringene (karakterer).

Tilleggsinformasjon 2025:

- Forskningsrådets vurderinger av hvordan anbefalinger og konsekvenser for videre fag- og disiplinutvikling bør følges opp, som følge av fagevalueringene innenfor livsvitenskap (Biovitenskap + Medisin og helse) og naturvitenskap og teknologi (Naturvitenskap + Matematikk, IKT og teknologi).

Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet

Forskningsrådet skal utløse FoU som, på kort og/eller lang sikt, skal øke den samlede verdiskapingen i norsk økonomi.

Strategisk område: Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv

Forskningsrådet skal utløse forskningsbasert innovasjon som gir økt konkurransevne i næringslivet. Forskningsrådet skal utløse økt FoU-innsats i bedriftene og økt kvalitet i prosjektene.

Styringsinformasjon

Fast monitorering:

- Forskningsrådets vurdering av bedrifts- og samfunnsøkonomisk effekt.

- Kun i oddetallsår: FoU-innsatsen i foretakene med støtte sammenlignet med FoU-innsatsen i foretakene med avslåtte søknader som er vurdert som gode
- Kun i oddetallsår: Utvikling i FoU-innsats for foretak med støtte

Strategisk område: Styrket evne til omstilling i norsk økonomi

Forskningsrådet skal identifisere, bygge opp kunnskap og legge til rette for utvikling av forskningsmiljøer på områder som er viktige for omstilling i økonomien.

Styringsinformasjon

Fast monitorering:

- Forskningsrådets vurdering av sitt bidrag til å styrke omstillingsevnen i norsk økonomi

Tilleggsinformasjon 2025:

- Hvordan Forskningsrådets næringslivsportefølje treffer næringslivet i ulike deler av landet og ulike bransjer.

Strategisk område: Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv

Forskningsrådet skal fremme samspill og kunnskapsoverføring mellom offentlig finansierte forskningsinstitusjoner og næringsliv som fører til økt verdiskaping i norsk økonomi.

Forskningsrådets virksomhet skal gi økt næringsrelevant kompetanse i FoU-miljøene og økt FoU-kompetanse i næringslivet. Forskningsrådet skal også bidra til at forskning ved offentlig finansierte institusjoner kommer til bedre utnyttelse i næringslivet, blant annet gjennom kommersialisering av forskningsresultater.

Styringsinformasjon

Fast monitorering:

- Forskningsrådets vurdering av sitt bidrag for å styrke kunnskapsoverføring og samspill mellom foretak og forskningsinstitusjoner
- Private investeringer i kommersialiseringsprosjekter med støtte fra Forskningsrådet ved offentlig finansierte forskningsinstitusjoner

Tilleggsinformasjon 2025:

- Forskningsrådets vurdering av resultatene av arbeidet med å følge opp de relevante tiltakene i strategien for å øke næringslivets investeringer i forskning og utvikling.

Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer

Forskningsrådet skal finansiere forskning som er nyttig for samfunnet, og for å møte de store samfunnsutfordringene. Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning har seks tematiske prioriteringer:

- Hav og kyst

- Helse
- Klima, miljø og energi
- Muliggjørende og industrielle teknologier
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Tillit og fellesskap

Styringsinformasjon

Forskningsrådet skal rapportere på sitt bidrag til tilstanden og utviklingen innenfor de seks tematiske prioriteringene i Langtidsplan for forskning og høyere utdanning. Det bør være en felles tilnærming i opplegg for styringsinformasjon for alle de strategiske områdene under mål tre.

Forskningsrådet skal gjøre kvalitative vurderinger av egen innsats og rolle innenfor de tematiske prioriteringene og styringsinformasjonen skal settes inn i en kontekst som viser Forskningsrådets merverdi.

Mål 4 Velfungerende forskningssystem

Forskningsrådet skal legge til rette for at forskningsressurser og - resultater utnyttes best mulig. Forskningsrådet skal bidra til å utvikle det nasjonale forskningssystemet, til styrket helhet og samspill, og til god interaksjon med internasjonale forskningsarenaer.

Strategisk område: Økt deltakelse i Horisont Europa

Forskningsrådet skal bidra til å mobilisere til økt deltakelse i rammeprogrammet og til at søknadene i større grad kvalifiserer til støtte.

Styringsinformasjon

Fast monitorering:

- Deltakelsen i EU-prosjekter langs ulike dimensjoner. Skal ses i sammenheng med deltakelsen i Forskningsrådets satsinger.

Tilleggsinformasjon 2025:

- Analyse av EUs forskningsprioriteringer, tematisk og strukturell profil på norsk retur og satsinger i Forskningsrådet. Skal gi kunnskapsgrunnlag for bedre samspill og arbeidsdeling mellom EU-midler og nasjonale midler samt mer effektiv bruk av Forskningsrådets midler.

Strategisk område: Strukturerende endringer

Forskningsrådet skal stimulere til endringer som gjør forskningssystemet bedre i stand til å svare på forventningene i forskningspolitikken.

Styringsinformasjon

Fast monitorering:

- Samspill og samarbeid i forskningssystemet. Monitorere samarbeidsmønstre i Forskningsrådets prosjekter.

Tilleggsinformasjon 2025:

- Resultat av Forskningsrådets gjennomgang av virkemidler for å vurdere om det er lagt tilstrekkelig til rette for samhandling på tvers av forskningssektorer.

Mål 5 God rådgivning

Forskningsrådet skal gi råd som grunnlag for utforming av forskningspolitikken (herunder sektorvise problemstillinger), og for hvordan de gjeldende forskningspolitiske prioriteringer bør følges opp.

Strategisk område: Relevante og velbegrunnede forskningspolitiske råd til departementene

Styringsinformasjon

- En kvalitativ vurdering av hvordan Forskningsrådet forbedrer utnyttelsen av egne data som en del av kunnskapsgrunnlaget for rådgiving, med særlig vekt på budsjettforslagene
- En kvalitativ vurdering av hvordan Forskningsrådet har fulgt opp føringen om å gi myndighetene helhetlige og uavhengige forskningspolitiske råd, som grunnlag for utforming av forskningspolitikken, utover egne bevilgninger og virkemidler

3 Tildeling

Kunnskapsdepartementet stiller med dette midlene nevnt nedenfor til disposisjon for Forskningsrådet i 2025. Forskningsrådet har fullmakt til å disponere midlene innenfor tilsagnsrammen på hver enkelt post og i tråd med styringssignalene som fremkommer av tildelingsbrevet. Forskningsrådet har ansvar for å prioritere innenfor tildelingen for å nå målene og realisere oppdragene. Departementet tar forbehold om at Stortinget kan vedta budsjettendringer i løpet av 2025. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet og/eller vesentlige omdisponeringer skal alltid tas opp med departementet som tildeler midler.

3.1 Driftsmidler

Kap. 285 Norges forskningsråd		Kroner
Post 01	Driftsutgifter	804 120 000
Post 21	Særskilte driftsutgifter	47 214 000
Sum		851 334 000

Forskningsrådet er bruttobudsjettert og inngår i nettoføringsordningen for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift i statsforvaltningen. Tildelingen på post 01 og 21 skulle derfor i utgangspunktet vært ekskl. merverdiavgift. Ved en inkurie ble ikke tildelingen på post 01 og 21 nedjustert for effekten av mva.-fradraget i nettoføringsordningen for merverdiavgift i 2025. Forskningsrådet må planlegge for at post 01 og 21 nedjusteres med effekten av mva.-fradraget i nettoføringsordningen for merverdiavgift i revidert nasjonalbudsjett for 2025. Se omtale i tabell under pkt. 5.4.

Bevilgningen på kap. 285 post 01 og post 21 skal dekke utgifter til drift av Forskningsrådet, dvs. bevilgning som ikke er tilskuddsmidler gjennom Forskningsrådet.

Bevilgningen på post 01 skal dekke utgifter til lønn, godtgjørelser og øvrige midler til drift av Forskningsrådet, dvs. at denne posten finansierer rådets utgifter til å lyse ut tilskuddsmidler, evaluere søknader, utvikle porteføljeplaner, rådgivningsarbeid, møteplassfunksjon og etablerte tjenester som Forskningsrådet ivaretar for departementene (som strategier, Skattefunn-sekretariatet etc.).

Bevilgningen på post 21 skal dekke særskilte driftsutgifter og utgifter til oppdragsvirksomhet. Den skal finansiere konkrete og tidsavgrensede oppdrag som f.eks. driftsmidler knyttet til samfunnsoppdragene. Bevilgningen på posten inkluderer driftsmidler til Kilden og Teknologirådet.

Bevilgningene på postene inkluderer utgifter tilsvarende anslag for relevante inntekter til drift.

Kunnskapsdepartementet legger til grunn at finansiering av forskning og overordnet forskningspolitisk rådgivning og sektorpolitisk rådgivning skal være de forskningsrådsoppgavene som skal ha høyest prioritet. Forskningsrådet skal fortsatt ivareta en rekke oppgaver og konkrete oppdrag for departementene, f.eks. sekretariatsfunksjoner for Skattefunn-ordningen og flere av 21-strategiene, og allmennrettet formidlingsarbeid.

Endringer i Forskningsrådets virksomhet skal som hovedregel håndteres innenfor den økonomiske rammen for postene, jf. vedlegg 2 om retningslinjer for styring av driftsutgifter og særskilte driftsutgifter. I den grad det oppstår prioriteringsutfordringer innenfor rammen av midlene på disse postene, skal Forskningsrådet og departementene ta dette opp med Kunnskapsdepartementet i tilknytning til etatsstyringen. Departementet forventer at Forskningsrådet har en helhetlig håndtering av kostnadene ved virksomheten.

Det vises til at driftsbudsjettet i 2024 ble økt med 4 000 000 kroner, 2 000 000 kroner for oppfølging av satsingen Fremtidens databehandling og 2 000 000 kroner for å dekke utredningsbehov. Bruk av midlene til utredning avklares i dialog med Kunnskapsdepartementet.

Endringer på post 01:

- En økning på 700 000 kroner i forbindelse med at Forskningsrådet overtar oppgaven med å foreslå kandidater til de regionale komiteene for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK) og regionale komiteer for utprøving av legemidler og medisinsk utstyr (REK KULMU). Forskningsrådet overtar oppgaven med å foreslå kandidater til komiteene, på lik linje med oppgaven de allerede har for de nasjonale forskningsetiske komiteene og Granskningsutvalget. Formålet med å delegere oppgaven er å sikre at de mest kompetente kandidatene oppnevnes til komiteene, samt å sikre en mer effektiv oppnevningsprosess for hele det forskningsetiske komitesystemet.
- En reduksjon på 1 038 000 kroner som følge av at arbeidet med å gjennomføre en naturvitenskapelig fagfelleevaluering av fagsystemet for økologisk tilstand er avsluttet. Midlene føres tilbake til Klima- og miljødepartementets budsjett.

- Videreføring av den særskilte bevilgningen på 4 000 000 kroner fra 2024 til arbeidet med å redusere risiko ved overgangen til ny budsjettmodell.

Endringer på post 21:

- En økning på 5 000 000 kroner for å bidra til videre fremdrift og kontinuitet i samfunnsoppdraget om bærekraftig fôr. Midlene skal gå til dette arbeidet, og blant annet dekke sekretariatsfunksjonen som Forskningsrådet skal være vertskap for og en nasjonal konferanse om bærekraftig fôr.
- En økning på 2 595 000 kroner for å videreføre oppdraget fra Nærings- og fiskeridepartementet om å administrere arbeidsgiveransvar og faglig oppfølging av en nasjonal ekspert til Europakommisjonen DG Research and Innovation.
- En økning på 5 000 000 kroner for å videreføre oppdraget fra Nærings- og fiskeridepartementet om å følge opp mineralstrategien til regjeringen.
- En økning på 2 076 000 kroner for å videreføre oppdraget fra Samferdselsdepartementet om å følge opp tiltak i Nasjonal transportplan.
- En teknisk flytting på 13 300 000 kroner fra Nærings- og fiskeridepartementets budsjett til drift av Teknologirådet.
- En teknisk flytting på 6 643 000 kroner fra Kunnskapsdepartementets kap. 285, post 52 til finansiering av Kilden.
- En økning på 500 000 kroner fra Barne- og familiedepartementets budsjett i forbindelse med gjennomføring av samfunnsoppdraget om å inkludere barn og unge.

Kap. 3285 Norges forskningsråd

	Kroner
Post 01 Inntekter fra oppdrag	12 100 000
Post 02 Inntekter fra refusjoner mv.	11 900 000
Sum	24 000 000

Inntektene på post 01 gjelder inntekter Norges forskningsråd får fra oppdragsvirksomhet.

Inntektene på post 02 gjelder inntekter Norges forskningsråd får innbetalt i form av refusjoner mv.

Bevilgningen på kap. 285, post 21 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter på kap. 3285, post 01. Bevilgningen på kap. 285, post 01 kan overskrides mot tilsvarende merinntekt på kap. 3285, post 02. Merinntekter som gir grunnlag for overskridelser av utgiftsbevilgninger, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og påvirker

derfor også kap. 1633, post 01 for statlige forvaltningsorganer som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

3.2 Oversikt over oppdrag for 2025

Her samles nye oppdrag for 2025, der økte driftsutgifter dekkes av departementene, som departementene har meldt inn til Kunnskapsdepartementet i forbindelse med arbeidet med tildelingsbrev for 2025.

Oppdrag	Departement	Utfyllende informasjon
HelseOmsorg21-monitor og kvinnehelse	HOD	HOD viser til regjeringens Kvinnehelsestrategi og ønsker at HelseOmsorg21-monitoren også skal inneholde kjønnsvariabler. Det bes om at det gjøres en utredning ila. av 2025 om hvordan en skal få dette til med hensyn til av hva som er relevant og praktisk gjennomførbart, med hensyn til datainnhenting fra Forskningsrådet og andre aktuelle finansieringskilder. Det settes av inntil 900 000 kroner til oppdraget for midler øremerket til HelseOmsorg21-monitoren. Det tas sikte på å rammeoverføre beløpet til KDs kap. 285 post 21 i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025.
Programmet for et digitalt Europa (DIGITAL)	DFD	Digitaliseringsdirektoratet, Innovasjon Norge og Norges forskningsråd har sammen det daglige ansvaret for oppfølging av norsk deltakelse i DIGITAL. Det tas sikte på å rammeoverføre 1 mill. kroner fra DFDs kap. 1541 post 22 til KDs kap. 285 post 21, til Forskningsrådets drift av nasjonalt koordineringspunkt for DIGITAL, i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025. Vi viser til DFDs tildelingsbrev til Forskningsrådet for 2025, for å utdypende omtale.
Nasjonaljubileet 2030	KD	KD ber Forskningsrådet om å gjøre en vurdering av forskningsbehovet og ev. behov for en egen forskningssatsing i Forskningsrådet knyttet til Nasjonaljubileet 2030. Dette skal gjennomføres innenfor egne rammer.
Svarbardkonferansen	KD	KD tar sikte på å flytte 700 000 kroner til kap. 285 post 21, for gjennomføring av Svalbardkonferansen, i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025.
Evaluering av SpedAims	KD	KD tar sikte på å flytte 125 000 kroner til kap. 285 post 21, for at Forskningsrådet kan gjennomføre en evaluering av <i>SpedAims – senter for forskning på spesialpedagogikk og inkludering</i> i 2025, i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025.

Talentsenter i realfag	KD	<p>Talentsenterordningen utvides med lærerkurs på alle talentsentrene, slik at den kompetansen som talentsentrene har opparbeidet seg, kommer flere elever til gode. Talentsentrene skal også reise ut til skolene for å bistå lærerne i arbeidet med å lage gode undervisningsopplegg. Se omtale under punkt 3.3, i del 2 av dette tildelingsbrevet, om kap.226 post 71.</p> <p>KD vil ha dialog med Forskningsrådet om dekning av driftskostnader til ordningen, og det tas sikte på å håndtere dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025.</p>
Tverrsektoriell FoU-strategi for likestilling, ikke-diskriminering og mangfold	KUD	<p>Forskningsrådet har fått i oppdrag å være sekretariat for en interdepartemental arbeidsgruppe som arbeider med å utvikle en tverrsektoriell FoU-strategi for likestilling, ikke-diskriminering og mangfold og ta oppdrag som inngår som en del av arbeidet med å utvikle strategien, samt oppfølging av denne. Det tas sikte på å rammeoverføre 1,6 mill. kroner til KDs kap. 285 post 21 i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025.</p>
Sekretariatsfunksjon ifb. samfunnsoppdrag om bærekraftig fôr	NFD og LMD	<p>Regjeringen har lansert et målrettet samfunnsoppdrag om bærekraftig fôr med mål om at innen 2034 skal alt fôr til oppdrettsfisk og husdyr komme fra bærekraftige kilder og bidra til å redusere klimagassutslippene i matsystemene. Samfunnsoppdraget skal bidra til å bevare naturmangfold, utvikle en sterk fôringrediensindustri og øke forsyningssikkerheten i Norge. Det er nedsatt en styringsgruppe som skal komme med faglige råd om hvordan vi skal nå målene og det er etablert et sekretariat som skal bistå styringsgruppen.</p> <p>Forskningsrådet skal i 2025 bidra til videre framdrift og kontinuitet i samfunnsoppdraget. Tildelingen på kap. 285 post 21 er styrket med 5 mill. kroner, som skal dekke utgifter Forskningsrådet har ifm. deres sekretariatsfunksjon for styringsgruppen, en nasjonal konferanse om bærekraftig fôr, samt kostnader for styringsgruppa og eventuelle ekspertgrupper. Det videre arbeidet skal bygge på god samhandling og koordinering med relevante aktører.</p>
Evaluering av transportforskningsporteføljen	SD	<p>SD ønsker å igangsette en evaluering av transportforskningsporteføljen, inkludert Pilot-T-ordningen i 2025. SD vil gå i dialog med Forskningsrådet og Innovasjon Norge om hvordan evalueringen skal gjennomføres og rammene for evalueringen, herunder økonomiske rammer, tidsplan og omfang. Evalueringen vil være en del av kunnskapsgrunnlaget for arbeidet med ny Nasjonal transportplan.</p>

3.3 Avsetning til usikker framdrift – kap. 285 post 75

Kap. 285 Norges forskningsråd

	Kroner
Post 75 Avsetning til usikker fremdrift	500 000 000
Sum	500 000 000

I forbindelse med overgangen til ny budsjettmodell for Forskningsrådet er det opprettet en ny felles post 75, som skal håndtere usikkerhet i utbetalingstakten i departementenes bevilgning til forskning.

Bevilgningen på posten skal dekke uventede merutgifter som overstiger bevilgningen i budsjettåret på tilskuddsposter under alle de aktuelle departementene. Bruken av midlene er begrenset til tilskuddsposter og omfatter ikke gjennomstrømningsmidler.

3.4 Fullmakter

Stortinget har gitt virksomheten fullmakter som fornyes for ett år av gangen i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet. I tillegg har departementet delegert administrativ fullmakt til virksomheten. Oversikt over delegerte fullmakter følger i vedlegg 3 *Fullmakter 2025 for Norges forskningsråd*.

4 Andre forutsetninger og krav

4.1 Fellesføringer fra regjeringen

Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk

Det er et mål med systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk. Forskningsrådet skal følge opp dette målet. I dette arbeidet skal det tas hensyn til ivaretagelse av virksomhetens kjerneoppgaver og kostnadseffektivitet.

Forskningsrådet skal også vurdere hvordan klimaendringene vil påvirke virksomheten. Forskningsrådet skal gjøre systematiske vurderinger av egen energibruk og ta i bruk lønnsomme energieffektive løsninger, samt øke energifleksibiliteten der dette er relevant.

Positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring

Regjeringen har høye ambisjoner når det gjelder inkludering og mangfold. Statlige virksomheter skal ha en positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring. Arbeidsgiverne skal i samarbeid med de tillitsvalgte selv definere et hensiktsmessig ambisjonsnivå ut fra virksomhetens egenart og størrelse.

Forskningsrådet skal i årsrapporten oppgi antallet ansettelse av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring i 2025 og det totale antallet ansettelse i virksomheten i 2025. Forskningsrådet skal også omtale utviklingen i 2025 sett opp mot det virksomheten har rapportert for 2024.

Redusere konsulentbruken

Det er et mål at staten samlet sett skal redusere konsulentbruken ved å utvikle egen kompetanse. Norges forskningsråd skal arbeide for å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å benytte interne ressurser og kompetanse. Utover informasjons- og holdningskampanjer skal tjenester fra kommunikasjonsbransjen som hovedregel ikke benyttes.

Forskningsrådet skal i årsrapporten for 2025 rapportere om konsulentbruken og oppfølgingen av fellesføringen, herunder om totalbeløp for kjøp av konsulent tjenester, hvilke tiltak som er iverksatt og konkrete resultater. Dersom det er fagområder og/eller kompetanseområder i virksomheten der konsulenter benyttes i særlig grad, skal bakgrunnen for dette omtales nærmere.

Forskningsrådet skal som en del av rapporteringen også gi en overordnet omtale av eventuelle kjøp av konsulent tjenester fra kommunikasjonsbransjen (alle typer kommunikasjonstjenester) i 2025 og opplyse om totalbeløp for kjøp av slike tjenester. Dersom utgifter til kjøp av konsulent tjenester er vesentlige, bør virksomheten i note til årsregnskapet spesifisere dette nærmere. Dersom virksomheten har større kjøp av konsulent tjenester fra andre statlige leverandører, bør dette fremgå særskilt.

4.2 Andre krav

Sikkerhet og beredskap

Styringsdokument for arbeidet med sikkerhet og beredskap i Kunnskapsdepartementets sektor skal ligge til grunn for arbeidet med samfunnssikkerhet, nasjonal sikkerhet, informasjonssikkerhet og personvern. Rapporteringskravene nedenfor gjenspeiler krav som stilles i styringsdokumentet. Med et skjerpet sikkerhetsbilde forutsettes det at Forskningsrådet holder seg oppdatert om trusselvurderinger fra nasjonale fagmyndigheter.

For å styrke og utvikle sikkerhetsarbeidet i kunnskapssektoren, har HK-dir fått i oppgave å utvide sitt eksisterende fagmiljø for informasjonssikkerhet og personvern, til å også omfatte samfunnssikkerhet og nasjonal sikkerhet. Fra og med 2025 blir i tillegg oppgaven med å kontrollere om underliggende virksomheter i forsknings- og høyere utdanningssektoren etterlever kravene til sikkerhet og beredskap flyttet fra NOKUT til HK-dir.

Forskningsrådet skal i årsrapporten for 2025 rapportere om følgende:

1. Hvordan kartlegger virksomheten egne verdier og avhengigheter med hensyn til nasjonal sikkerhet? Hvis det ikke er gjennomført kartlegging og vurdering av verdier og avhengigheter, hvilke planer har Forskningsrådet for dette arbeidet?
2. Når reviderte Forskningsrådet sist sin ROS-analyse? Hvilke overordnede områder er identifisert som de med høyest risiko for virksomheten?

3. Beskriv overordnet de viktigste læringspunktene fra krise- og beredskapsøvelser som er gjennomført i 2025.
4. Redegjør for virksomhetens arbeid med sikkerhetsstyring, herunder etablering av styringssystem for sikkerhet etter sikkerhetsloven, ledelsessystem for informasjonssikkerhet og internkontroll for personvern, inkludert hvordan disse samordnes med hverandre og med virksomhetsstyringen for øvrig.

Informasjonssikkerhet og personvern

Det følger av virksomhets- og økonomiinstruksen at kravene i policy for informasjonssikkerhet og personvern i høyere utdanning og forskning skal ligge til grunn for arbeidet med informasjonssikkerhet og personvern i Forskningsrådet. I lys av det skjerpede trusselbildet internasjonalt, den økende avhengigheten av digital teknologi i samfunnet og den raske teknologiske utviklingen, forventer Kunnskapsdepartementet at Forskningsrådet styrker sitt arbeid med å forebygge, oppdage og håndtere alvorlige IKT-sikkerhetshendelser og brudd på personopplysningssikkerheten. I den forbindelse er behovet for tilfredsstillende kontinuitets- og beredskapsplaner særlig viktig.

Krav ved inngåelse av leieavtaler

Som en oppfølging av NSM-rapporten⁶ har Riksrevisjonen satt i gang en bred undersøkelse av statens husleieavtaler. I den forbindelse minner Kunnskapsdepartementet om regelverket som gjelder for inngåelse av slike avtaler. Ved inngåelse av leieavtaler der leieavtalens samlede forpliktelse overstiger 30 mill. kroner skal Statsbygg brukes som rådgiver. Leieavtaler med samlet forpliktelse over 100 mill. kroner, inkludert opsjoner, skal godkjennes av departementet. Disse kravene gjelder også ved forlengelse av eksisterende avtaler. Det vises også til vedlegg til tildelingsbrevet om fullmakter.

5 Rapportering og resultatoppfølging for 2025

5.1 Årsrapport 2025

Kunnskapsdepartementet understreker at Forskningsrådet skal legge større vekt på virkninger og effekter av sin virksomhet, og mindre vekt på aktiviteter i rapporteringen. Nærmere krav til årsrapporten framgår av Vedlegg 1 *Krav til årsrapport for Forskningsrådet 2025*.

Årsrapporten skal gi et dekkende bilde av Forskningsrådets resultater og skal gi departementene grunnlag for å vurdere ressursbruk og måloppnåelse, jf. *Bestemmelser om økonomistyring i staten* og Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ)s *Veiledningsnotat til årsrapport for statlige virksomheter*. Vi viser også til punkt 5.3 om frister og andre rapporteringskrav (administrative forhold og lovpålagt rapportering).

⁶ [Gjedrem-utvalgets gjennomgang av Nasjonal sikkerhetsmyndighets leie av Snarøyveien 36](#)

5.1.1 Årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse)

I årsrapporten skal Forskningsrådet presentere all informasjon knyttet til Forskningsrådets måloppnåelse. Mål, strategiske områder og hvilken styringsinformasjon som Forskningsrådet skal rapportere på framgår i punkt 2 ovenfor.

Når det gjelder videre utvikling av rapport på samlet måloppnåelse, framgår departementenes forventninger i tilbakemeldingen fra etatsstyringsmøte 2024.

5.1.2 Vedlegg til årsrapporten (departementsvise rapporter)

De departementsvise rapportene skal supplere rapport på samlet måloppnåelse ved å gi relevant informasjon som grunnlag for departementenes styringsmøter og arbeid med Prop.1 S. I punktet om *Rapportering og resultatoppfølging for 2025*, i departementenes tildelingsbrev (Del 2 av dette brevet), framgår det hvilke sektorpolitiske prioriteringer det aktuelle departement forventer å få rapportering på.

5.2 Innspill til de årlige statsbudsjettmilepælene

Forskningsrådet er fra og med 1. januar 2025 bruttobudsjettetert med tilsagnsfullmakter. Forskningsrådet skal ifm. forberedelser til de årlige statsbudsjettene utarbeide anslag for tilsagnsramme, tilsagnsfullmakt, bevilgning, samt synliggjøre oversikt over samlede flerårige forpliktelser per tilskuddspost. Forskningsrådet skal også utarbeide anslag for bevilgning til post for avsetning til usikker framdrift (kap. 285, post 75), samt holde Kunnskapsdepartementet og aktuelle departementer oppdatert om eventuell bruk av posten. Innspillene skal utarbeides i tråd med prinsippene og føringene som gjelder for den nye bruttobudsjetteringsmodellen.

Departementene er selv ansvarlige for å innhente tilstrekkelig og nødvendig informasjon fra Forskningsrådet til utarbeidelse av budsjettforslag på sine budsjettkapitler og poster, samt ha oversikt over egne poster.

Forskningsrådet skal utarbeide innspill per tilskuddspost under alle departementer, tilsvarende innspillene gitt ifm. forberedelser til statsbudsjettet 2025. Forskningsrådet skal i sine innspill planlegge for tildeling av midler på en måte som understøtter jevn aktivitet og bevilgning over år. Ujevn aktivitet skal ev. følge av normal variasjon i kanselleringer og forsinkelser, eller som følge av normal syklisk tildelingsprofil.

For statsbudsjettet 2025, 2026 og 2027 skal Forskningsrådet levere innspill direkte til departementene innen fristene angitt i tabellen under, med kopi til Kunnskapsdepartementet. Ved ev. behov for avklaring om tilskuddspostene, skal dialogen skje direkte mellom Forskningsrådet og det aktuelle departement. Spørsmål av mer generell art, eksempelvis om problemstillinger knyttet til selve bruttobudsjettmodellen, kan rettes til Kunnskapsdepartementet. Innspillene leveres jf. tabellen under:

Leveranser av innspill	Frist
Statsbudsjettet 2025	
1. Revidert nasjonalbudsjett 2025 Oppdaterte anslag for tilsagnsramme, tilsagnsfullmakt og bevilgning. Oppdaterte oversikter over samlede flerårige forpliktelser.	14. februar 2025
2. Nysaldering 2025 Oppdaterte anslag for tilsagnsramme, tilsagnsfullmakt og bevilgning. Oppdaterte oversikter over samlede flerårige forpliktelser.	15. september 2025
Statsbudsjettet 2026	
1. Augustkonferansen 2026-budsjettet Oppdaterte anslag for tilsagnsramme, tilsagnsfullmakt, bevilgning og oversikter over samlede flerårige forpliktelser.	22. april 2025
Statsbudsjettet 2027	
1. Marskonferansen 2027-budsjettet Anslag for tilsagnsramme, tilsagnsfullmakt og bevilgning for 2027 og fremtidige år. Oversikter over samlede flerårige forpliktelser. Anslagene skal normalt utarbeides med utgangspunkt i nullvekst.	8. desember 2025

5.3 Etatsstyringsmøtet 2025

Kunnskapsdepartementet vil på etatsstyringsmøtet i 2025 ha strategisk dialog om Forskningsrådets måloppnåelse og forventninger om framtidig utvikling og prioriteringer, inkludert virksomheten i Forskningsrådet. Kunnskapsdepartementet vil i forkant involvere de øvrige departementene i forberedelsene. Etatsstyringsmøtet er berammet til **3. juni 2025 klokken 09.00-11.00**. Møtet vil finne sted i Kunnskapsdepartementets lokaler, Kirkegata 18.

Kunnskapsdepartementet legger opp til en omforent dagsorden for etatsstyringsmøtet. Vi ber om at strategisk viktige saker og deltakerliste sendes departementet senest en måned før etatsstyringsmøtet. Kunnskapsdepartementet vil sende Forskningsrådet dagsorden for møtet i god tid. Departementet forventer bred deltakelse fra Forskningsrådets styre.

5.4 Frister

Følgende forkortelser er brukt i tabellen under:

KD (Kunnskapsdepartementet), NFR (Norges forskningsråd).

Leveranse	Frist	Mottakere	Utfyllende informasjon
Estimat for mva.	14. februar 2025	KD	NFR skal estimere hvor mye merverdiavgiften utgjør av driftsbevilgningene på kap. 285, post 01 og 21 basert på regnskapstall for 2024. Estimaten legges til grunn ved korrigeringsbevilgningen ifb. revidert

			nasjonalbudsjett for 2025, jf. omtale under pkt. 3.1.
Årsrapport 2025 (rapport på samlet måloppnåelse)	15. mars 2026	Departementene, DBH	Viser til punkt 5.1 over om årsrapport 2025, samt vedlegg 1 om krav til årsrapport 2025.
Vedlegg til årsrapport (departementsvise rapporter)	1. mai 2026	Departementene	
Årsrapport for de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene 2025	30. juni 2026	Departementene	Rapporten skal redegjøre for instituttens virksomhet i 2025.
Forslag til styringsinformasjon for 2026	1. juli 2025	KD	NFR skal levere forslag til styringsinformasjon for 2026 innen 1. juli 2025.
Rapportering om Skattefunnordningen for 2024	1. mai 2025	NFD	NFD ber NFR, innen 1. mai 2025, rapportere på hensiktsmessig måte om utviklingen i administrasjonen, godkjenninger og tilbakemeldinger fra brukere for Skattefunn gjennom 2024.
Vedtatt budsjett for 2025	1. mars 2025	Departementene	Budsjettet skal inneholde en redegjørelse for hvordan NFR vil følge opp de prioriteringer som er gitt i Prop. 1 S (2024–2025) og i departementenes tildelingsbrev. I budsjettet skal det avslutningsvis gis en departementsvis oversikt over endelig fordeling av tildelt budsjetttramme på porteføljer og kap. og post. Oversikten skal gi informasjon om de ulike porteføljenes totale budsjetttramme samt vise hvor stor andel hvert departement har i de ulike budsjettporteføljene.
Budsjettforslag 2027	1. nov. 2025	Departementene	Budsjettforslaget skal inneholde: <ul style="list-style-type: none"> - Budsjettforslag 2027 innenfor nullvekst. Forslaget skal inkludere prognoser for utbetaling og forpliktelser for 2027, 2028 og 2029 per portefølje (se over vedrørende budsjettformål) og per budsjettpost. Dersom det foreslås omprioriteringer innenfor post og eller mellom poster, skal det synliggjøres hvor frihetsgraden er, ev. hva som nedprioriteres. - Forslag til satsinger finansiert gjennom økt bevilgning. - Oppfølging av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning.

			Det stilles stadig større krav til det faglige grunnlaget for forslag til satsinger på forskning og innovasjon. NFRs budsjetråd bør speile kunnskapsbaserte vurderinger av kortsiktige og langsiktige forskningsbehov.
--	--	--	--

Tildelingsbrev til Norges forskningsråd 2025 del 2 – Kunnskapsdepartementet som sektordepartement

1 Innledning

På bakgrunn av Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2025, jf. Innst. 12 S (2024–2025), Prop. 1 S (2024–2025), sender Kunnskapsdepartementet som sektordepartement med dette tildelingsbrev til Norges forskningsråd.

2 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon

Forskningsrådet har fem mål:

- Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4 Et velfungerende forskningssystem
- Mål 5 God rådgivning

Vi viser også til del 1 av dette tildelingsbrevet for en nærmere omtale av målene, strategiske områder og styringsinformasjon.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementet har følgende tre overordnede mål for kunnskapssektoren:

- Kunnskap legger grunnlag for demokrati, velferd, omstilling og bærekraft
- Samfunnet og arbeidslivet har tilgang på relevant kompetanse
- Kunnskapssektoren utjevner sosiale og geografiske forskjeller

De tre hovedmålene beskriver samfunnsoppdraget til Kunnskapsdepartementet og blir utdypet gjennom åtte undermål som er beskrevet i kap. 1 Hovedinnledning i Prop. 1 S (2024–2025) for Kunnskapsdepartementet. Virksomhetene spiller en viktig rolle for å nå målene. Det er viktig med godt samspill mellom departementets underliggende virksomheter slik at alle bidrar til hverandres måloppnåelse.

2.2 Styringsinformasjon

Når det gjelder omtale av styringsinformasjon for de fem målene, viser vi til punkt 2 (*Mål, strategiske områder og styringsinformasjon*) i del 1 av dette tildelingsbrevet.

Styringsinformasjon for de sektorpolitiske prioriteringene framgår i Vedlegg 1 *Krav til årsrapport 2025*. Vi viser også til punkt 5 *Rapportering og resultatoppfølging 2025* nedenfor, for presisering av hvilke sektorpolitiske prioriteringer Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet skal rapportere på.

3 Tildeling

Kunnskapsdepartementet stiller med dette midlene nedenfor til disposisjon for Forskningsrådet i 2025. Forskningsrådet har fullmakt til å disponere midlene innenfor tilsagnsrammen på hver enkelt post og i tråd med styringssignalene som fremkommer av tildelingsbrevet. Forskningsrådet har ansvar for å prioritere innenfor tildelingen for å nå målene. Departementet tar forbehold om at Stortinget kan vedta budsjettendringer i løpet av 2025. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet og/eller vesentlige omdisponeringer skal alltid tas opp med departementet som tildeler midler.

3.1 Kap. 285

For omtale av kap. 285, post 01, post 21 og post 75 vises det til del 1 av tildelingsbrevet.

Kap. 285 Norges forskningsråd		Kroner
Post 71	Strategiske forskningsprioriteringer	
Bevilgning		2 950 898 000
Tilsagnsfullmakt		11 212 600 000
Tilsagnsramme		4 416 000 000

Post 71 Strategiske forskningsprioriteringer erstatter tidligere post 51 Strategiske forskningsprioriteringer. Tildelingen skal støtte forskning med høy relevans og kvalitet på områder som regjeringen prioriterer, og bidra til å oppnå målene og prioriteringene i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Inkludert i dette er forsknings- og datainfrastruktur av nasjonal strategisk interesse og støtte til internasjonalt forskningssamarbeid. Midlene på posten kan også brukes sammen med midler fra andre departementer i en startfase for å skape koordinerte endringer i forskningen for prioriterte samfunnssektorer. Samfinansiering skal vurderes jevnlig for å følge opp forskningsprioriteringene til regjeringen. Det legges til grunn at midlene til infrastruktur videreføres på samme nivå som i tidligere år.

Bevilgningen på posten skal dekke forventede utbetalinger i det gjeldende budsjettåret av tilsagn som Forskningsrådet allerede har inngått fra tidligere år, og av nye tilsagn som skal utbetales i budsjettåret. Av dette er 205,7 mill. kroner til nye tilsagn som er forventet utbetalt i 2025, og 2,7 mrd. kroner til å dekke tilsagn som er gitt tidligere år, men som er forventet utbetalt i 2025.

Kunnskapsdepartementet gir Forskningsrådet en tilsagnsfullmakt på 11,2 mrd. kroner. Tilsagnsfullmakten angir et samlet beløp for tidligere inngåtte forpliktelser og nye tilsagn som kommer til utbetaling etter 2025. Tildeling og tilsagnsfullmakt gir en tilsagnsramme for posten på 4,416 mrd. kroner. Tilsagnsrammen er summen av nye forpliktelser som Forskningsrådet kan pådra staten i 2025.

Midlene på post 71 skal gå til en styrking av forskningen på kvanteteknologi gjennom Forskningsrådet slik at den årlige tildelingen på sikt blir 70 mill. kroner høyere enn dagens innsats. Styrkingen vil bestå av 30 mill. kroner over Kunnskapsdepartementets budsjett og 40 mill. kroner over Forsvarsdepartementets budsjett. Satsingen på kvanteteknologi skal innrettes slik at det blir bygd opp solide nasjonale fagmiljøer av høy internasjonal kvalitet som vil kunne konkurrere og lykkes på andre arenaer. Til sammen bør fagmiljøene dekke hovedområdene i kvanteteknologien, altså kvanteregning og -simulering, kvantemåling og -sensorer i tillegg til kvantekommunikasjon. Satsingen skal ha hovedvekt på matematisk-naturvitenskapelig og teknologisk forskning, men kan også finansiere forskning om kvanteteknologiens konsekvenser og spesielt betydningen for stats- og samfunnssikkerhet. Tilskudd til forskningsinfrastruktur kan inngå i rammen for satsingen.

Satsingen skal ses i sammenheng med regjeringens satsing på fremtidens databehandling («KI-satsingen»), nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur og tungregning, Forskningsrådets satsing på muliggjørende teknologier, i tillegg til etableringen av et helhetlig forskningssystem for åpen, skjermingsverdig og gradert forskning. Internasjonalt samarbeid om kvanteteknologi, ikke minst i Norden, vil bli viktig de kommende årene. Det vises også til omtalen av kvanteteknologi i Forsvarsdepartementets tildelingsbrev.

Som for alle nye forskningssatsinger tar det noe tid å trappe opp aktiviteten, og tildelingen for 2025 fra Kunnskapsdepartementet er derfor økt med 1,5 mill. kroner til å styrke forskningen på kvanteteknologi, samtidig som tilsagnsfullmakten på posten økes med 107,2 mill. kroner i 2025 for å ivareta kommende års opptrapping.

Videre skal tildelingen på posten gå til satsinger som følger opp prioriteringene i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, og som medvirker til sektoroverskridende forskning av strategisk interesse. Arbeidet med de tre sporene i regjeringens satsing på fremtidens databehandling («KI-satsingen») skal fortsette. Tildelingen på posten skal også gå til Retur-EU, en ordning for å støtte opp om de norske instituttene sin deltakelse i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont Europa.

Midlene på posten skal også finansiere Forskningsrådets ordning Nasjonal satsing på infrastruktur, samt følgende særskilte formål:

- Norsk bidrag til de internasjonale infrastrukturprosjektene CESSDA ERIC, ECCSEL, ERIC, Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System, European Spallation Source og EISCAT.
- Basistildelingen til Sigma2 AS videreføres for 2025. 50 mill. kroner skal gå til øremerket tilskudd til Sigma2 AS.

Ordningene offentlig sektor-ph.d. og nærings-ph.d. er virkemidler som fremmer forskningsbasert utvikling i offentlig og privat sektor. Forskningsrådet kan vurdere om disse ordningene bør brukes bredere, for å møte behovet for forskningskompetanse i offentlig sektor og næringslivet. Forskningsrådet skal også videreføre øremerkede midler til nærings-ph.d. og offentlig sektor-ph.d., rettet mot fagområdene IKT-sikkerhet og kryptologi for kandidater som kan sikkerhetsklareres. Dette er for å møte et økende behov for sikkerhetsklarerte arbeidstakere med doktorgradskompetanse innenfor sensitive fagområder. Forskningsrådet må løpende vurdere om krav til sikkerhetsklarering også bør stilles for offentlig sektor-ph.d.

og nærings-ph.d. på andre fagområder. Dersom ordningene finansieres med midler fra både post 71 og post 72, gjelder føringene i dette avsnittet for begge poster.

Kap. 285 Norges forskningsråd		Kroner
Post 72	Langsiktig, grunnleggende forskning	
Bevilgning		1 663 129 000
Tilsagnsfullmakt		6 025 100 000
Tilsagnsramme		2 044 000 000

Post 72 Langsiktig, grunnleggende forskning erstatter tidligere post 52 Langsiktig, grunnleggende forskning. Kunnskapsdepartementet har et særskilt ansvar for å finansiere grunnleggende forskning av høy kvalitet uavhengig av fagområde. Tildelingen over denne posten skal finansiere langsiktig, grunnleggende forskning, bidra til å forbedre den vitenskapelige kvaliteten og utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet. 83,6 mill. kroner av tildelingen skal gå til øremerket tilskudd til Simula AS.

Midlene skal dekke forventede utbetalinger i det gjeldende budsjettåret av tilsagn som Forskningsrådet allerede har inngått fra tidligere år, og av nye tilsagn som skal utbetales i budsjettåret. Av dette er 128,2 mill. kroner til nye tilsagn som er forventet utbetalt i 2025, og 1,535 mrd. kroner til å dekke tilsagn som er gitt tidligere år, men som er forventet utbetalt i 2025.

Kunnskapsdepartementet gir Forskningsrådet en tilsagnsfullmakt på 6 mrd. kroner. Tilsagnsfullmakten angir et samlet for tidligere inngåtte forpliktelser og nye tilsagn som kommer til utbetaling etter 2025. Tildeling og tilsagnsfullmakt gir en tilsagnsramme for posten på 2,044 mrd. kroner. Tilsagnsrammen er summen av nye forpliktelser som Forskningsrådet kan pådra staten i 2025.

Kap. 285		Kroner
Post 73	Grunnbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutt	253 626 000

Kap. 285, post 73 Grunnbevilgning til samfunnsvitenskapelig forskningsinstitutt erstatter tidligere kap. 287, post 70 Grunnbevilgning til samfunnsvitenskapelig forskningsinstitutt.

Midlene skal bidra til at Norge har en sterk samfunnsvitenskapelig instituttsektor som tilbyr næringsliv og offentlig sektor relevant kompetanse og forskningstjenester av høy internasjonal kvalitet. Midlene skal også bidra til en bærekraftig utvikling og omstilling i nærings- og samfunnsliv likt andre institutt som mottar statlig grunnbevilgning.

5,6 mill. kroner av midlene på posten skal gå til Norsk senter for bærekraftig klimatilpasning (Nordapt) ved Vestlandsforskning i Sogndal.

Tildelingen over Utenriksdepartementets kap. 161, post 71 gjelder grunnbevilgningen til Christian Michelsens institutt (CMI). Disse midlene utbetales i tillegg til bevilgningen til de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene på kap. 285, post 73.

3.2 Kap. 201, post 70

Kap. 201 Analyse og kunnskapsgrunnlag		Kroner
Post 70	Norges forskningsråd – forskning om utdanning og forskning	
Bevilgning		265 064 000
Tilsagnsfullmakt		799 900 000
Tilsagnsramme		223 800 000

Kap. 201, post 70 Norges forskningsråd – forskning om utdanning og forskning erstatter tidligere kap. 201, post 50 Norges forskningsråd – forskning om utdanning og forskning.

Midlene på posten skal finansiere aktiviteter i Forskningsrådet som styrker analyse- og kunnskapsgrunnlaget om sektorene departementet har ansvaret for. Forskningsrådet kan også bruke midler fra posten til initiativer som skal bidra til god forsknings-, utdannings- og innovasjonsvirksomhet i universitets- og høyskolesektoren og styrket samspill mellom institusjonene og samfunnet.

Midlene skal bidra til å nå målene i departementets *Strategi for utdanningsforskning 2025-2029*. Midlene skal blant annet fremme metodemangfold i utdanningsforskning, styrke vitenskapelig kompetanse der forskningstradisjonene er svake, og stimulere både til arbeid på tvers av forskningsdisipliner, og til brukermedvirkning i utdanningsforskningen. Videre skal midlene stimulere til satsing på unge talenter for å bygge framtidens fremragende fagmiljøer, forskersamarbeid med de beste miljøene internasjonalt og videre oppbygging av forskerkompetanse i lærerutdanningene.

Deler av midlene skal benyttes til forskningssentrene for barnehagerelevant forskning, og til forskningssenteret for spesialpedagogikk og inkluderende praksis («SpedAims»). Midlene skal i tillegg bidra til en felles forskning- og innovasjonssatsing fra flere departementer om utsatte barn og unge, der målet er bedre løsninger på tvers av tjenestetilbud og sektorer. Satsingen er også en del av arbeidet med samfunnsoppdraget om å inkludere barn og unge. Det skal også være rom for videreføring av ordningen med forskning på effekter av tiltak for økt kvalitet i barnehage og skole.

Regjeringen skal legge fram en melding til Stortinget om høyere yrkesfaglig utdanning i 2025. Bevilgningen på posten styrkes for at Forskningsrådet kan lyse ut 25 mill. kroner årlig til forskning på høyere yrkesfaglig utdanning og fag- og yrkesopplæring. Departementet ser at det er behov for mer langsiktig forskning på yrkesutdanninger, og mener at mer kunnskap på sikt vil medvirke til å øke kvaliteten i de yrkesfaglige utdanningene.

En egen satsning i Forskningsrådet (FORINNPOL) har finansiert tre sentre som har styrket kunnskapsgrunnlaget for forsknings- og innovasjonspolitikken. Det er fortsatt behov for innsikt i hvordan vi kan forstå og utvikle kvalitet i forskningen, hvordan vi bedre kan ta forskning i bruk og på hvilke måter resultater og effekter av forskning oppstår, og hva som kan fremme omstillingen til en mer bærekraftig og smartere norsk økonomi. Midlene på posten gir rom for å videreføre satsingen for å styrke kunnskapsgrunnlaget for forsknings- og innovasjonspolitikken.

3.3 Kap. 226, post 71

Kap. 226	Kroner
Post 71 Tilskudd til vitensentre	119 977 000

Vitensentrene er et viktig virkemiddel for å øke kunnskap i og interessen for teknologi og realfag og bidrar til økt rekruttering til et kompetanseområde Norge trenger. Vitensentrene bidrar til økt kvalitet i opplæringen i realfagene ved å gi verktøy og støtte til skolene og lærerne i opplæringen, og bidra til å følge opp nasjonale strategier. Tilbudet knyttes til gjeldende læreplaner i realfag. Høsten 2024 er det 13 vitensentre i Vitensenterprogrammet i Forskningsrådet.

17,9 mill. kroner på posten skal gå til talentsenterordningen, som ble flyttet til posten i statsbudsjettet for 2024. Ordningen ble da styrket, og det ble varslet at ordningen skulle legges om. Talentsenterordningen utvides med lærerkurs på alle talentsentrene, slik at den kompetansen som talentsentrene har opparbeidet seg, kommer flere elever til gode. Lærerne vil bli kurset i hvordan de kan gi motiverende opplæring både til elever med stort læringspotensial og til hele klasser uavhengig av det mestringsnivået elevene har. En del av omleggingen er at talentsentrene skal reise ut til skolene for å støtte lærerne i arbeidet med å lage slike undervisningsopplegg.

Tilskuddet går til de samme seks sentrene som har fått tilskudd tidligere. Midlene på posten skal dekke et tilskudd på 0,3 mill. kroner til Vitensenterforeningen.

4 Rapportering og resultatoppfølging for 2025

4.1 Årsrapport

Kunnskapsdepartementet ber om rapportering på:

- Strategiske forskningsprioriteringer
- Langsiktig, grunnleggende forskning
- Forskning om utdanning og forskning

Rapportering på bruk av midlene skal skje i tråd med kravene i vedlegg 1 *Krav til årsrapport 2025*, under punktet om *Vedlegg til årsrapport (departementsvise rapporter)*.

4.2 Innspill til de årlige statsbudsjettmilepælene

Forskningsrådet er fra og med 1. januar 2025 bruttobudsjettert med tilsagnsfullmakter. Forskningsrådet skal ifm. forberedelser til de årlige statsbudsjettmilepælene utarbeide anslag for tilsagnsramme, tilsagnsfullmakt, bevilgning, samt synliggjøre oversikt over samlede flerårige forpliktelser per tilskuddspost. Det vises pkt. 5.2. i del 1 av dette tildelingsbrevet, om innspill til de årlige statsbudsjettene, herunder leveranser av innspill og tilhørende frister.

4.3 Styringsmøter 2025

Departementet legger opp til å avholde ett styringsmøte i 2025. Møtet er arena for strategisk dialog med Forskningsrådet om forskning om utdanning og forskning.

Styringsmøtet vil finne sted **12. juni 2025 klokken 09.00-11.00** i Kunnskapsdepartementets lokaler, Kirkegata 18. Kunnskapsdepartementet legger opp til en omforent dagsorden for styringsmøtet. Vi ber om at strategisk viktige saker og deltakerliste sendes departementet senest en måned før styringsmøtet. Kunnskapsdepartementet vil sende Forskningsrådet dagsorden for møtet i god tid.

Med hilsen

Maria Tagmatarchi Storeng (e.f.)
ekspedisjonssjef

Charlotte Rustad
konst. avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg og instruksjer oppgitt nedenfor finnes også på [Kunnskapsdepartementets nettside](#)

- Vedlegg 1: Krav til årsrapport 2025
- Vedlegg 2: Retningslinjer for styring av driftsutgifter i Norges forskningsråd
- Vedlegg 3: Fullmakter 2025 Norges forskningsråd
- Virksomhets- og økonomiinstruks for Norges forskningsråd

Kopi

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Barne- og familiedepartementet

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet

Energidepartementet

Finansdepartementet

Forsvarsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet

Justis- og beredskapsdepartementet

Klima- og miljødepartementet

Kommunal- og distriksdepartementet

Kultur- og likestillingsdepartementet

Landbruks- og matdepartementet

Nærings- og fiskeridepartementet

Samferdselsdepartementet

Utenriksdepartementet

Riksrevisjonen

Vedlegg til tildelingsbrev – 2025

Krav til årsrapport for Norges forskningsråd

Bakgrunn og leseveiledning

Årsrapporten består av en rapport for samlet måloppnåelse og vedlegg til årsrapporten (de departementsvise rapportene). All informasjon om Forskningsrådets måloppnåelse skal presenteres samlet, i rapport for samlet måloppnåelse. De departementsvise rapportene skal struktureres etter kapittel og post rettet inn mot departementenes sektorpolitiske prioriteringer.

I dette dokumentet gjennomgås strukturen for årsrapporten og vedlegg til årsrapporten, med forventninger til rapporteringen. Strukturen og forventningene følger DFØ sine krav til årsrapport og gjenspeiler styringssystemet.¹

Forskningsrådet skal innen **15. mars 2026** sende årsrapport for samlet måloppnåelse for 2025 til Kunnskapsdepartementet (postmottak@kd.dep.no) og Database for statistikk om høyere utdanning (dbh@hkdir.no), med kopi til Riksrevisjonen (postmottak@riksrevisjonen.no). Vedlegg til årsrapport for 2025 (departementsvise rapporter) skal sendes departementene innen **1. mai 2026**.

Årsrapporten skal ha følgende struktur, jf. *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, pkt. 1.6.1:

1. Leders beretning
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall
3. Årets aktiviteter og resultater
4. Styring og kontroll i virksomheten
5. Vurdering av fremtidsutsikter
6. Årsregnskap

Årsrapporten skal også inneholde annen informasjon av betydning for departementets styring og oppfølging, jf. *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, pkt. 2.3.3. Departementet viser for øvrig til virksomhets- og økonomiinstruks for Forskningsrådet og [veiledning om utarbeidelse av årsrapport](#) fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Departementet gjør oppmerksom på at årsrapporten skal publiseres på virksomhetens nettside innen **1. mai 2026**.

Ambisjoner for styringssystemet og for årsrapporten

Styringssystemet og god styringspraksis skal bidra til at Forskningsrådet løser oppgavene sine på best mulig måte. Ambisjonene er at styringen fra departementene skal:

- være strategisk og langsiktig
- ha økt oppmerksomhet på virkninger og effekter av Forskningsrådets virksomhet
- ha hensiktsmessig omfang og detaljeringsgrad i styringen av aktiviteter, oppdrag og forskningsområder
- gjennomføres på en effektiv måte, med mer lik praksis mellom departementene i formen på styring og i rapporteringskrav

¹ Se *Veileder for departementenes styring av Norges forskningsråd* på regjeringen.no for en nærmere beskrivelse av styringssystemet og for begrepsavklaringer.

Forskningsrådet skal legge større vekt på virkninger og effekter av sin virksomhet, og mindre vekt på aktiviteter i rapporteringen. Det legges dermed til rette for en mer strategisk styringsdialog i etatsstyringsmøtene og styringsmøtene. Det er avgjørende å finne hensiktsmessig omfang og detaljeringsgrad i rapporteringen. Intensjonen er å skille mellom informasjon av typene «need-to-know» og «nice-to-know». Det er informasjon av typen «need-to-know» som er relevant i styringssammenheng og som skal inngå i årsrapporten (inkludert i vedlegg til årsrapporten).

Departementene får fortsatt tilgang til samme informasjon som før, men noe av informasjonen («nice-to-know») vil bare være tilgjengelig på Forskningsrådets nettsider.

Årsrapporten skal fylle flere funksjoner²

Forskningsrådets årsrapport skal fylle flere funksjoner. Årsrapporten:

- skal gi en vurdering av måloppnåelse for målene som er satt for Forskningsrådet.
- skal utkvittere tildelingsbrevene og synliggjøre at Forskningsrådet har drevet i tråd med forutsetningene som er gitt.
- utgjør et viktig underlag for departementenes rapportering til Stortinget og for strategiske diskusjoner i styringsdialogen mellom Forskningsrådet og departementene.

Årsrapporten skal også gi en introduksjon til Forskningsrådets virksomhet (herunder samfunnsoppdrag, mål, organisering med mer, og sentrale hovedtall om virksomheten) slik at den kan forstås av andre lesere enn departementene.

Årsrapport (rapport på samlet måloppnåelse)

Årsrapporten skal utkvittere kravene/føringene fra departementene som fremkommer i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrende departement. Rapport på samlet måloppnåelse skal gi svar på i hvilken grad Forskningsrådet har nådd de fem målene for virksomheten. Forskningsrådet skal i størst mulig grad belyse rådets merverdi, dvs. i hvilken grad resultatene er virkninger eller effekter av Forskningsrådets aktiviteter.

Med mål, strategiske områder og styringsinformasjon menes:

- De fem målene for Forskningsrådet uttrykker forventninger til hva Forskningsrådet gjennom sin virksomhet skal oppnå.
- Strategiske områder er utpekte områder for hvert mål, som er vurdert som de mest sentrale inn i styringsdialogen.
- Styringsinformasjon for de strategiske områdene under målene sier noe direkte eller indirekte om måloppnåelsen (dvs. Forskningsrådets merverdi) og brukes i styringsdialogen. Styringsinformasjon er data, analyse og vurderinger.

1. Styrets beretning

Her skal leserne av årsrapporten raskt kunne sette seg inn i hva styret mener er av vesentlig betydning og som styret ønsker å fremheve. Styret skal her gi en overordnet fremstilling av de viktigste prioriteringene det siste året. Styret bør kommentere på de samlede resultatene og på

² Med utgangspunkt i DFØ sin veiledning for årsrapporter er det primære formålet med årsrapporten å gi ansvarlige departementer relevant og vesentlig informasjon, som understøtter god styring og kontroll.

måloppnåelsen – både det som er bra og det som er mindre bra – og sentrale forhold (interne og eksterne) som har påvirket disse. *Styrets beretning* bør fremstå som en selvstendig del og ikke som et rent sammendrag av årsrapporten.

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Sentrale elementer:³

- Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget
- Omtale av organisasjon og ledelse
- Presentasjon av utvalgte hovedtall

3. Årets aktiviteter og resultater

Forskningsrådets mål

Dette punktet skal struktureres etter Forskningsrådets fem mål og de strategiske områdene under målene, jf. Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer. Denne delen skal synliggjøre Forskningsrådets analyse og vurdering av i hvilken grad rådets aktiviteter bidrar til måloppnåelse.

Analysen og vurderingene skal baseres på styringsinformasjon som er fastsatt for hvert av de strategiske områdene under målene. Forskningsrådet skal altså rapportere på styringsinformasjon på hvert av de strategiske områdene. Der det er mulig skal Forskningsrådet bryte ned styringsinformasjonen på ulike tematiske områder/fagområder som har særlig interesse for departementene. Forskningsrådet velger selv ytterligere informasjon som de mener er relevant for å belyse analysene og vurderingene. Dette skal ikke være en ren opplisting og/eller oversikt av konkrete tiltak og virkemidler, men være knyttet til hvordan rådet innretter sin virksomhet og sine strategier for å nå målene.

Måloppnåelse i denne sammenheng er ikke absolutt, det handler mer om vurderinger av om Forskningsrådet er på rett vei til å nå målene, endringsbehov og forbedringspotensial. Vurderingen av måloppnåelsen må ikke alene være knyttet til aktiviteter i rapporteringsåret, men kan inkludere aktiviteter lengre tilbake i tid dersom det er hensiktsmessig. Rapporteringen kan derfor inneholde informasjon om Forskningsrådets måloppnåelse både på lang og kort sikt, jf. omtale innledningsvis om at årsrapporten skal fylle flere funksjoner.

Rapportering på målene

Her skal Forskningsrådet gi en samlet vurdering av hvordan rådet har bidratt til måloppnåelse. Vurderingen bør gjøres i et ettårig og flerårig perspektiv. Avsnittet må skrives på grunnlag av de aktuelle strategiske områdene under målet, og skal oppsummere og bygge på konklusjonene fra disse. I tillegg kan Forskningsrådet vurdere å trekke inn andre områder enn de strategiske områdene for å belyse måloppnåelsen.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å belyse: Hvordan begrunner og vurderer Forskningsrådet måloppnåelsen for dette målet? Hva forhindrer eventuelt god måloppnåelse? Hvordan utnytter rådet sitt handlingsrom? Hva vurderer Forskningsrådet er de største

³ Veiledningsnotat fra DFØ: [Veiledningsnotat-til-arsrapporten.pdf \(dfo.no\)](https://www.dfo.no/veiledningsnotat-til-arsrapporten.pdf)

utfordringene for å sikre god måloppnåelse? Hva kan Forskningsrådet gjøre annerledes, og hva er eventuelle forslag til tiltak?

Rapportering på de strategiske områdene

Her skal Forskningsrådet rapportere på hvert av de strategiske områdene under det aktuelle målet og for hver styringsinformasjon. Med utgangspunkt i styringsinformasjonen skal Forskningsrådet gi vurderinger av måloppnåelsen. I tillegg kan Forskningsrådet selv trekke inn ytterligere informasjon de mener er relevant for å belyse vurderingene.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å svare på hvordan årets resultater, og grad av måloppnåelse, er sammenliknet med tidligere år. Rådet skal legge vekt på å begrunne prioriteringer, valg av virkemidler og bruk av tilgjengelige ressurser. I tillegg skal Forskningsrådet redegjøre for vesentlige erfaringer og lærdommer, og hvilke endringer som eventuelt bør gjøres for å oppnå bedre måloppnåelse fremover.

4. Styring og kontroll i virksomheten

Sentrale elementer:⁴

- Virksomhetens overordnede vurdering av opplegget for styring og kontroll
- Nærmere omtale av vesentlige forhold ved styring og kontroll (herunder overordnede risikovurderinger)
- Øvrige rapporteringskrav i tildelingsbrev, inklusive regjeringens fellesføringer.

5. Vurdering av framtidsutsikter

Årsrapporten er i sin natur tilbakeskuende. Denne delen skal være fremtidsrettet og gi en overordnet omtale av forhold som kan påvirke rådets måloppnåelse og virksomhet fremover. Hva er de største utfordringene Forskningsrådet står overfor? Her tenkes det primært på interne og eksterne forhold som ikke er knyttet til bevilgninger.

6. Årsregnskap

Dette kapitlet skal inneholde årsregnskapet med noter og ledelseskomentarer undertegnet av styret og virksomhetsleder. Opplysningsnoter til årsregnskapet skal ikke tas med i årsrapporten. Opplysningsnotene er markert i oppgjørspakken fra departementet. Regnskapet skal følge økonomiregelverket, [rundskriv R-115](#) fra Finansdepartementet og de krav Kunnskapsdepartementet har fastsatt. Departementet vil angi frister og krav for delårs- og årsregnskapet i eget brev.

⁴ Veiledningsnotat fra DFØ: [Veiledningsnotat-til-arsrapporten.pdf \(dfo.no\)](#)

Vedlegg til årsrapport (departementsvise rapporter)

Vedlegg til årsrapport skal supplere årsrapporten ved å gi relevant informasjon som grunnlag for departementenes styremøter og for departementenes arbeid med Prop. 1 S. De departementsvise rapportene skal gi korte vurderinger med vekt på virkninger av Forskningsrådets bidrag til departementenes sektorpolitiske prioriteringer. Rapportene må ta hensyn til departementenes ulike bevilgningsnivå og rapporteringen må tilpasses hvert enkelt departement (jf. tildelingsbrevene).

Forskningsrådets vurderinger skal skje med utgangspunkt i ulike dimensjoner som nevnt nedenfor (jf. punkt 3) og som utgjør ytterligere styringsinformasjon enn det som er fastsatt i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer.

I de departementsvise rapportene kan det brukes henvisninger/lenker. Det er imidlertid viktig at rapporteringen er dekkende slik at departementene ikke trenger å bruke mye tid på klikke seg inn på lenker for å få nødvendig oversikt. Eksempler på relevante lenker er porteføljeanalyser og evalueringer.

1. Samlet vurdering

Her skal departementet raskt kunne sette seg inn i hva Forskningsrådet mener er av vesentlig betydning for departementet og som de ønsker å fremheve, herunder risikovurderinger der det er hensiktsmessig. Forskningsrådet skal gi en kort (kvalitativ) vurdering av bidrag til departementenes sektorpolitiske prioriteringer.

Forskningsrådet kan komme inn på: vurderinger knyttet til sammensetning av virkemiddelporteføljen, begrunnelser for valg av aktiviteter og virkemidler, framdrift i forhold til planer, resultater fra evalueringer, resultater fra porteføljeanalyser, endrings- og utviklingsbehov, framtidsutsikter (med fokus på læring), etc.

2. Utkvittering av føringer

Under dette punktet skal Forskningsrådet utkvittere føringer og oppdrag i tildelingsbrevet.

3. Årets aktiviteter og resultater

Dette punktet skal struktureres etter kapittel og post rettet inn mot de sektorpolitiske prioriteringene for hvert departement.

Forskningsrådet skal gi kvalitative vurderinger på basis av relevante data, men Forskningsrådet vil vurdere hvor mye av de kvantitative dataene som skal inngå i de departementsvise rapportene (jf. de ulike dimensjonene nedenfor).

Forskningsrådet bør komme inn på: vurderinger knyttet til sammensetning av virkemiddelporteføljen (for de departementer der det er aktuelt og hensiktsmessig), kvaliteten i prosjektporteføljen, begrunnelser for valg av aktiviteter og virkemidler, framdrift i forhold til planer, resultater fra evalueringer, resultater fra porteføljeanalyser, endringsbehov, framtidsutsikter (med oppmerksomhet på læring), etc.

Nedenfor følger en kulepunktliste over mulige dimensjoner som Forskningsrådet kan bruke som utgangspunkt for rapporteringen. Forskningsrådet skal tilpasse omfanget til det enkelte departement.

Mulige dimensjoner:

- I hvilken grad og hvordan har aktiviteten bidratt til økt **forskningsskapasitet** i **forsknings- miljøene/ bedriftene**, belyst gjennom en analyse og vurdering av forbruket (revidert budsjett) i prosjektene i ulike sektorer, stipendiatutvikling og kjønnsbalanse.
- I hvilken grad og hvordan har aktiviteten bidratt til å støtte relevante **fag, tema- og næringsområder** som skal bidra til å løse definerte samfunns- og næringsutfordringer, belyst gjennom en analyse og vurdering av porteføljens fordeling på relevante fag, tema og næringsområder, og hvordan dette bidrar til å realisere finansierende departements sektoransvar for forskning.
- I hvilken grad og hvordan har aktiviteten bidratt til å heve **kvaliteten/innovasjonsgraden** på forskningen og **fagutviklingen** gjennom å støtte den beste forskningen på feltet, belyst gjennom en analyse og vurdering av hovedkarakter (kvalitet/innovasjonsgrad) i porteføljen, men også publiseringsaktivitet og avlagte doktorgrader i prosjektene.
- I hvilken grad og hvordan er **internasjonalt samarbeid** utnyttet, belyst gjennom en analyse og vurdering av internasjonalt prosjektsamarbeid, inngående/utgående mobilitet, stimuleringsmidler, internasjonalt vertskap og samarbeid om utlysninger. Det orienteres særskilt om tiltak for kvalifisering og mobilisering til Horisont 2020.
- I hvilken grad og hvordan har aktiviteten bidratt til å **forbedre forskningssystemet** med sikte på konsentrasjon, samarbeid og arbeidsdeling og bygging av kapasitet, belyst gjennom en analyse og vurdering av anvendelse av søknadstyper, geografisk fordeling, sektorfordeling og tematisk fordeling.
- I hvilken grad og hvordan skapes det **industrielle resultater** i prosjektene belyst gjennom en analyse og vurdering av utvikling i antall patenter, lisenser, nye produkter, prosesser, metoder og prototyper er aktuelle indikatorer.
- I hvilke grad og hvordan innsatsen bidrar til spredning av **forskningsbasert kunnskap og resultater** fra forskningen mot relevante brukere belyst gjennom en analyse og vurdering av utviklingen i innhold, antall og volum i tiltak mot ulike arenaer/kanaler.

Når det gjelder bruk av tabeller, bør de som presenteres i de departementsvise rapportene gi ytterligere informasjon utover det departementene selv finner på Forskningsrådets nettsider.

Vedlegg til tildelingsbrev – 2025

Retningslinjer for styring av driftsutgifter og særskilte driftsutgifter i Forskningsrådet (kap. 285 post 01 og post 21)¹

1 Generelt

1.1 Overordnet ansvar

Kap. 285, post 01 omfatter midler til drift av Norges forskningsråd, det vil si alle tildelinger som ikke går til forskning og utvikling (FoU). Kap. 285, post 21 omfatter særskilte driftsutgifter og utgifter til oppdragsvirksomhet. Kunnskapsdepartementet har budsjett- og styringsansvar for postene. Dette skjer gjennom styringsdialogen med Forskningsrådet, dvs. gjennom etatsstyringsansvaret departementet har for Forskningsrådet og gjennom Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev.

1.2 Endringer i virksomhet og økonomi

Endringer i Forskningsrådets virksomhet (aktiviteter/oppgaver) skal som hovedregel håndteres av Forskningsrådet uten endringer i den økonomiske rammen for postene. Forskningsrådet kan ha andre inntekter til drift/administrasjon utover midler fra departementene, f.eks. fra EU eller nasjonale aktører. Slike andre inntekter skal fullt ut dekke de tilhørende kostnadene for Forskningsrådet for oppgaven.

2 Styringsdialogen

2.1 Generelt

Kunnskapsdepartementet vil ha dialog med departementene om styringen av midlene på kap. 285, post 01 og post 21 i forkant av etatsstyringsmøtet og i forbindelse med utforming av Kunnskapsdepartementets årlige tildelingsbrev, jf. etablerte rutiner i styringssystemet for Forskningsrådet. Kunnskapsdepartementet eller øvrige departementer kan ta initiativ til ytterligere dialog ved behov. Kunnskapsdepartementet har ansvar for å orientere departementene om hva som fremkommer i dialogen.

2.2 Tildelingsbrev

Kunnskapsdepartementet skal gjennomgå tildelingsbrevene fra departementene før de sendes Forskningsrådet, jf. etablert rutine i forbindelse med styringssystemet for Forskningsrådet. Departementene har ansvar for å sende utkast til tildelingsbrev til Kunnskapsdepartementet før oversendelse til Forskningsrådet.

¹ Retningslinjene ble vedtatt i forbindelse med regjeringens budsjettkonferanse i mars 2019 og sist revidert i september 2024.

2.3 Tilskuddsbevilgninger

Den faglige dialogen om tilskuddsbevilgningene som departementene finansierer, skal som før ivaretas gjennom departementenes styringsdialog. Det gjelder også for andre relevante aktiviteter for et departement, f.eks. 21-strategier eller evalueringer initiert fra departementene.

3 Satsinger og oppdrag

3.1 Nye satsinger og oppdrag

Dersom økt innsats eller nye satsinger i Forskningsrådet krever økte bevilgninger til drift, skal Forskningsrådet synliggjøre dette i sitt budsjettforslag.

Kunnskapsdepartementet skal varsles når departementene vurderer å legge nye oppdrag til Forskningsrådet. Kunnskapsdepartementet skal også varsles om et departement planlegger større og mer gjennomgripende endringer som vil ha vesentlige konsekvenser for Forskningsrådets virksomhet. Det aktuelle departementet skal i slike tilfeller ha dialog med Kunnskapsdepartementet og involvere Forskningsrådet på egnet måte.

Når et departement gir nye oppdrag til Forskningsrådet som ikke kan håndteres innenfor en uendret ramme for posten (jf. hovedregel, punkt 1.2), skal de økte driftsmidlene rammeoverføres til Kunnskapsdepartementet som del av den ordinære budsjettprosessen.

Midler til drift fra oppdrag tilbakeføres fra Kunnskapsdepartementet til det aktuelle departementet etter at oppdraget er avsluttet. Dersom større, konkrete oppgaver som f.eks. 21-strategier eller Skattefunn-sekretariatet flyttes fra Forskningsrådet og legges til en annen aktør, skal tilhørende midler til drift tilbakeføres til faglig ansvarlig departement.

3.2 Frister

Fristen for å spille inn forslag til rammeoverføring av midler til drift til neste års statsbudsjett er 1. mai (ordinært budsjett).

Fristen for å spille inn forslag til rammeoverføring i inneværende års budsjett er 1. februar (revidert budsjett).

3.3 Avgrensede oppdrag

Hovedregelen er at endringer i Forskningsrådets virksomhet (aktiviteter/programmer/oppgaver) skal håndteres av Forskningsrådet uten endringer i driftsutgiftene. Midler knyttet til oppdrag av svært avgrenset varighet og beløp skal ikke rammeoverføres til felles poster for driftsutgifter, men stilles til disposisjon direkte til Forskningsrådet gjennom tildelingsbrev fra det aktuelle departementets budsjett. Departementene må avklare nærmere med Kunnskapsdepartementet om det aktuelle oppdraget faller inn under denne kategorien.

3.4 Prioritering

Eventuelt behov for prioritering av oppdrag fra departementene skal avklares i tilknytning til Kunnskapsdepartementets ordinære styringsdialog med Forskningsrådet. Eventuell prioritering skal skje i samråd med berørte departementer.

Vedlegg til tildelingsbrev – 2025

Fullmakter for Norges forskningsråd

1 Generelt

Vi viser til bevilgningsreglementet, reglement for økonomistyring i staten, bestemmelser om økonomistyring i staten og virksomhets- og økonomiinstruks for Norges forskningsråd (Forskningsrådet). For administrative fullmakter viser vi også til særskilte brev og rundskriv. Tilskuddsordninger må forvaltes i tråd med regelverket i staten.

Departementet kan når som helst trekke tilbake gitte fullmakter. Fullmaktene medfører ingen innskrenkninger i departementets instruksjonsmyndighet.

2 Budsjettfullmakter

Departementet stiller midler som angitt i tildelingsbrevet til disposisjon for virksomheten. Tildelingen innebærer at virksomheten har fullmakt til å disponere midlene innenfor beløpsrammene på hver enkelt post og til de formålene Stortinget har satt, slik de er konkretisert i mål og resultatkrav i tildelingsbrevet.

Merinntektsfullmakt

Kunnskapsdepartementet viser til vedtak II Merinntektsfullmakter nr. 1 og 2 i Innst. 12 S (2024–2025), jf. Prop. 1 S (2024–2025) og gir for budsjettåret 2025 Forskningsrådet fullmakt til å overskride tildelingen på kap. 285, post 01 mot tilsvarende merinntekter på kap. 3285, post 02. Tilsvarende er det gitt fullmakt til å overskride tildelingen på kap. 285, post 21 mot tilsvarende merinntekter på kap. 3285, post 01.

Nettoføringsordningen

Kunnskapsdepartementet viser til [rundskriv R-116 av 27. mai 2022](#) og [veiledningsnotat fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring](#). Forskningsrådet omfattes av nettoføringsordningen og kan utgiftsføre betalt merverdiavgift på kap. 1633 Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift, post 01 Driftsutgifter. Vi gjør spesielt oppmerksom på merverdiavgift som ikke er omfattet av nettoføringsordningen, se følgende punkter i rundskrivet:

- 4.2.1 Merverdiavgift knyttet til merverdiavgiftspliktig aktivitet
- 4.2.2 Merverdiavgiften til bygg, anlegg eller annen fast eiendom
- 4.2.3 Merverdiavgift på enkelte varer og tjenester

Eiendomsfullmakt

Kunnskapsdepartementet viser til vedtak II Merinntektsfullmakter nr. 4 i Innst. 12 S (2024–2025), jf. Prop. 1 S (2024–2025) og gir for budsjettåret 2025 Forskningsrådet fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntekter blir ført på eiendomsfondet til Norges forskningsråd.

Omdisponeringsfullmakt

Kunnskapsdepartementet viser til vedtak III Omdisponeringsfullmakt i Innst. 12 S (2024–2025), jf. Prop. 1 S (2024–2025) og gir for budsjettåret 2025 Forskningsrådet fullmakt til å omdisponere midler fra kap. 285 Noregs forskingsråd, post 75 Avsetning til usikker framdrift, til dekking av uventede merutgifter som overstiger bevilgningen på tilskuddsposter under alle departementer med midler forvaltet av Forskningsrådet. Fullmakten gjelder ikke poster med gjennomstrømningsmidler.

Tilsagnsfullmakt

Kunnskapsdepartementet viser til vedtak IV Tilsegningsfullmakt nr. 1 i Innst. 12 S (2024–2025), jf. Prop. 1 S (2024–2025) og gir for budsjettåret 2025 Forskningsrådet fullmakt til å gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

- Kap. 201, post 70: 799,9 mill. kroner
- Kap. 285, post 71: 11 212,6 mill. kroner
- Kap. 285, post 72: 6 025,1 mill. kroner

3 Administrative fullmakter

3.1 Fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret

Kunnskapsdepartementet delegerer til Forskningsrådet fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester ut over 2024, jf. [rundskriv R-110 av 20. juni 2023](#). Leieavtalene og avtalene om kjøp av tjenester må gjelde kjøp til den ordinære driften av Forskningsrådet, f.eks. leie av lokaler, kontorutstyr og kjøp av renholds- og vaktmestertjenester.

Fullmakten er begrenset oppad til følgende terskelverdier:

- Inntil 50 mill. kroner for brukerfinansierte prosjekter hos Statsbygg
- Inntil 100 mill. kroner for leie av lokaler i markedet. Terskelverdien gjelder summen av fremtidige leieforpliktelser

For prosjekter som overstiger disse terskelverdiene må saken forelegges Kunnskapsdepartementet før institusjonen kan inngå avtaler med Statsbygg eller andre.

Det er en forutsetning for bruk av fullmakten at kostnadene dekkes innenfor uendret bevilgningsnivå for hele avtaleperioden.

Klausul om fremleie ved eventuelt mindre behov for areal skal innarbeides ved inngåelse av nye husleiekontrakter. Det er videre en forutsetning at Forskningsrådet nøye vurderer behovet for oppsigelsesklausuler. Hensynet til den framtidige handlefriheten skal veie tungt ved vurderingen. Særlig gjelder dette ved langsiktige avtaler.

Forskningsrådet skal bruke Statsbygg som rådgiver der summen av fremtidige husleieforpliktelser er over 30 mill. kroner, jf. [brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet av 31.januar 2020](#).

Departementet viser for øvrig til [Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor av 20. januar 2012 nr. 39](#), og sist endret ved kongelig resolusjon 13. januar 2017.

3.2 Fullmakt til å inngå forlik, opptre på statens vegne i forliksrådet eller innrømme erstatningsansvar

Kunnskapsdepartementet gir Forskningsrådet fullmakt til å inngå forlik eller innrømme ansvar i saker om erstatning opp til 450 000 kroner. I saker som gjelder erstatning over 450 000 kroner, skal saken legges frem for departementet til avgjørelse både i tilfeller hvor Forskningsrådet skal dekke dette innenfor egne budsjettammer eller belaste kap. 471, jf. nedenfor.

Erstatning på grunnlag av alminnelige erstatningsregler, med unntak av ansvar i kontraktsforhold og ansvar i forbindelse med statens forretningsdrift, kan belastes Justis- og beredskapsdepartementets kap. 471 Statens erstatningsansvar. Hvis vilkårene i Justis- og beredskapsdepartementets (JD) [rundskriv G-01/2017](#) er oppfylt, kan Forskningsrådet belaste på JDs kap. 471 uten at saken forelegges Kunnskapsdepartementet for avgjørelse. Øvrige utbetalinger av erstatning må virksomheten dekke innenfor egne rammer.

Forskningsrådet har ansvar for juridisk kvalitetssikring av erstatningsrettslige spørsmål før avgjørelse treffes. Departementet forutsetter at Forskningsrådet foretar en grundig vurdering av grunnleggende vilkår for erstatning, dvs. ansvarsgrunnlag, økonomisk tap, årsakssammenheng, påregnelighet og adekvans – og eventuelt om det skal inngås forlik uten å erkjenne ansvar.

Saker av prinsipiell betydning eller saker der det kan være tvil om den juridiske vurderingen, skal forelegges Kunnskapsdepartementet, som vurderer om det er aktuelt å be Regjeringsadvokaten om bistand.

Felles orienteringssak til porteføljestyrenes første møte i 2025:

Forskningsrådet skal oppdatere Norsk veikart for forskningsinfrastruktur. Veikartet beskriver det strategiske grunnlaget for Forskningsrådets tenkning og prioriteringer omkring forskningsinfrastruktur og er sentralt i utvelgelsen av prosjekter ved tildelingene. Neste utlysning til Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur planlegges med søknadsfrist i november 2025. Arbeidet med veikartoppdateringen vil foregå våsemesteret 2025 og vil blant annet omfatte analyse av det etablerte infrastrukturendskapet og hvordan dette bygger opp under forskningens behov og prioriteringer gitt i Forskningsrådets ulike porteføljeplaner. Porteføljestyrene vil i løpet av våren 2025 få mer informasjon om prosessen og vil få mulighet til å gi innspill på Forskningsrådets utkast til oppdatert veikart.

Avdelingsdirektør: Solveig Flock

Saksbehandler: Kirsti Solberg Landsverk

Sak PS-BF 06/25

FRIPRO: søknadsstatistikk for 2024

Til Ansvarlig Direktør Saksbehandler Vedlegg
 Porteføljestyret for banebrytende forskning Petter Helgesen Heidi Roggen

Fra
 Områdedirektør
 Benedicte Løseth

DRØFTINGSSAK

Forslag til vedtak Porteføljestyret for banebrytende forskning ble presentert for statistikk for innsendte og behandlede søknader til FRIPROs løpende utlysninger i 2023 og 2024. Administrasjonen tar porteføljestyrets innspill med i videre arbeid.

Porteføljestyret ber administrasjonen om en tilsvarende status etter 2025.

Kort bakgrunn FRIPRO gikk over fra årlig søknadsfrist til løpende søknadsmottak og -behandling i oktober 2023. I saken blir søknadsmasse og resultater for 2023-2024 presentert.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Denne saken gir porteføljestyret innsikt i statistikk for mottatte og behandlede søknader for 2023-2024. Statistikken inkluderer *ikke* vedtaksrunde 2025.1 omtalt i sak 05/25.

Hovedpunkter

Søknadsomfang

Forskningsrådet mottok 598 søknader til FRIPRO i perioden 18.10.2023-31.12.2024. Samlet søkt beløp for de behandlede søknadene var 3,9 mrd. kroner. 394 søknader ble ferdigbehandlet i løpet av 2024, og 83 av disse ble innvilget. Samlet innvilget beløp var 836 mill. kroner.

Tabell 1 viser fordelingen av de behandlede søknadene på FRIPROs tre fagområder og åtte fagfellegrupper.

Tabell 1 – Antall søknader klare til vedtak, med fordeling mellom fagfellegrupper og fagområder, samt innvilgelsesprosjenter for hver fagfellegruppe og fagområde. K = kvinne; M = mann. Fagfellegruppe (FFG) 1-2 er til sammen fagområdet humaniora og samfunnsvitenskap (humsam). FFG3-5 er medisin, biologi og helse (medbio) og FFG6-8 er matematikk, naturvitenskap og teknologi (natek).

Fagfellegruppe	Antall søknader	Innvilgelse	Antall fagområde	Innvilgelse fagområde
1 – humaniora	43 (11 %)	23 %	125 (32 %)	20 %
2 – samfunnsvitenskap	82 (21 %)	18 %		
3 – nevrovitenskap og mental helse	25 (6 %)	16 %	130 (33 %)	20 %
4 – human livsvitenskap	54 (14 %)	22 %		
5 – biologi	51 (13 %)	20 %		
6 – fysikk og kjemi	47 (12 %)	34 %	139 (35 %)	23 %
7 – geo- og ingeniørvitenskap	53 (13 %)	15 %		
8 – matematikk og ikt	39 (10 %)	21 %		
<i>Sum</i>	<i>394</i>	<i>21 %</i>	-	<i>21 %</i>

Antall behandlede søknader innenfor hvert fagområde er innenfor forventet variasjon, med en noe lavere andel søknader til medbio (33 %) og en noe høyere andel til natek (35 %) enn tidligere år (29-33 % humsam, 39-45 % medbio og 26-30 % natek). Fordelingen mellom fagfellegruppene for behandlede søknader er også innenfor forventet variasjon, med en lavere andel til human livsvitenskap (14 %) enn tidligere år (21 %) og en noe høyere andel til samfunnsvitenskap (21 % vs. 14-18 %) og matematikk og ikt (10 % vs. 6-8 %). Suksessraten var betydelig høyere (21 %) enn tidligere år (5-10 %), og sammenliknbar i de tre fagområdene.

FRIPROs karrierestige

Fordelingen av behandlede søknader mellom FRIPROs tre karrieretrinn viser en høyere andel søknader til tidlig karriere med løpende søknadsmottak (45 %) enn med fast søknadsfrist årene før (25-30 %) og tilsvarende lavere for erfarne forskere (hhv. 52 % og 62-66 %). Forskyvningen mellom de to er en forventet konsekvens av endringene i erfarings- og alderskrav, samt ulike nivåer for karantenegrensene for de to utlysningene.

Kvalifiseringsandelen blant søknadene om tidlig karriere var lavere enn for de to andre karrieretrinnene. Dette resulterte i en lavere innvilgelsesprosent for tidlig karriere (16 %) sammenliknet med erfarne forskere (24 %) og mobilitet (36 %).

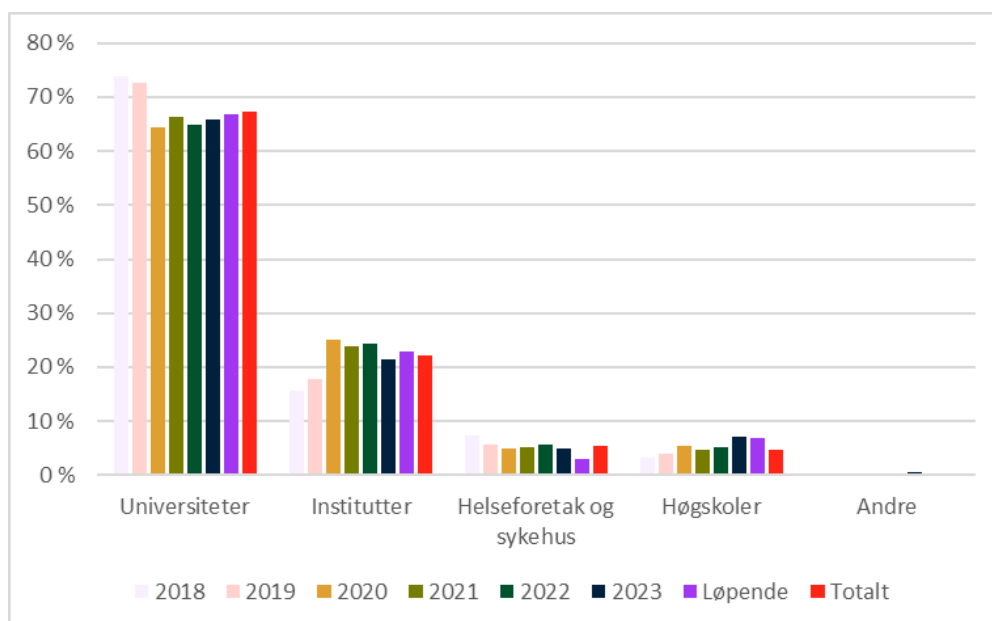
Tabell 2 – Antall behandlede søknader fordelt på karrieretrinn.

Variant	Antall søknader [ant. (fordeling)]	Fordeling varianter	Innvilgelse [antall]	Innvilgelses- prosent
Erfarne forskere	206	52 %	50	24 %
Tidlig karriere	177	45 %	29	16 %
Mobilitet	11	3 %	4	36 %
Sum	394	100 %	83	21 %

Institusjoner og institusjonstyper

Blant innsendte søknader er fordelingen mellom institusjonstyper sammenliknbare med løpende søknadsmottak som det var med fast søknadsfrist (figur 1). Tilsvarende gjelder enkeltinstitusjonene som sender flest søknader til FRIPRO.

Figur 1 - Andel av innsendte søknader per år for ulike institusjonstyper.

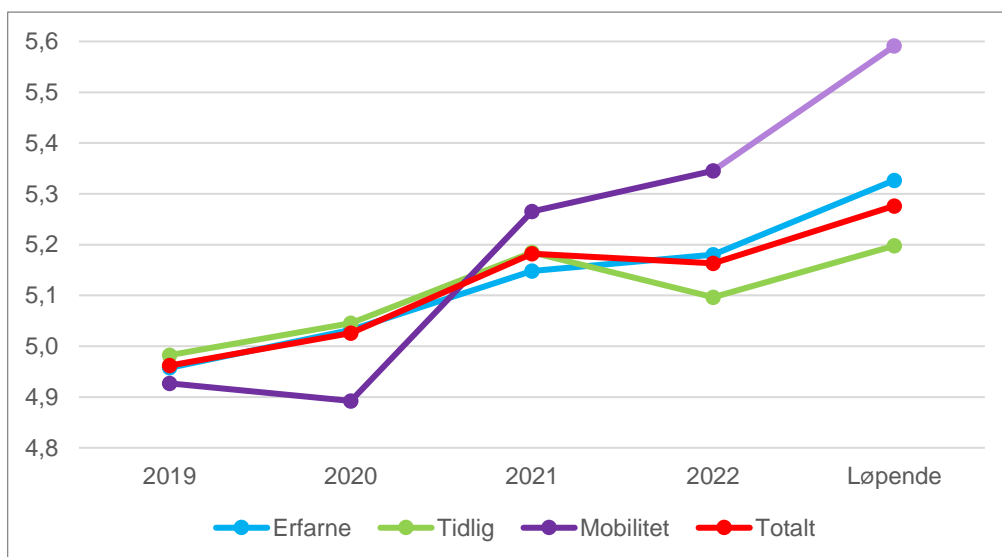

Karakterer

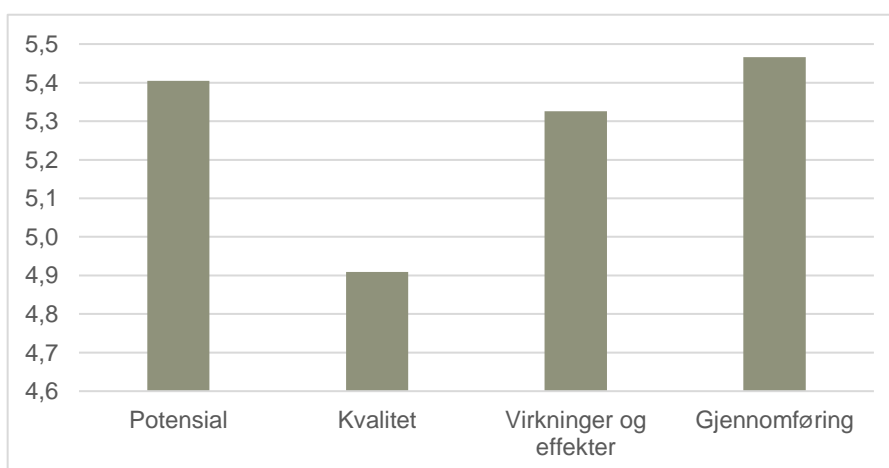
En analyse av karakterer i perioden 2018-2024 viser en økning i gjennomsnittskarakterer per søknad for alle karrieretrinn (figur 2).

Figur 2 – Karakterutvikling 2018-2024. Samlet vurdering fra panelet i 2018 og 2019. Gjennomsnitt av tre (2022-nå) eller fire (2019-2021) kriterier for 2019-nå. Datamaterialet for mobilitet under løpende søknadsbehandling er lite.

Gjennomsnittskarakterene varierer for hver av de fire vurderingskriteriene; karakterene for de tre kriteriene *potensial*, *virksomheter* og *effekter*, samt *gjennomføring* ligger i området 5,3-5,5, mens *kvalitet* er betydelig lavere med 4,9. Dette kommer også tydelig fram blant ikke-kvalifiserte søknader med høy gjennomsnittskarakter hvor det for om lag halvparten er karakteren på kvalitet som hindrer søknaden i å være kvalifisert. Resten fordeler seg jevnt på de resterende kriteriene.

Tabell 3 – Karakterer fordelt på de fire vurderingskriteriene.

Karantene

I overkant av 40 prosent av prosjektlederne for FRIPRO-søknader behandlet i 2024 fikk karantene (170 personer). Andelen var 62 prosent for erfarne forskere (128 personer) og 24 prosent for tidlig karriere (42 personer). Det gis ikke karantene for mobilitet. Forventet andel som ville få karantene var usikker da tiltaket ble innført, men var estimer til under 50 prosent.

Kjønn

Fordelingen av innsendte søknader på prosjektleders kjønn var 37 % kvinner og 63 % menn. Blant innvilgede søknader, hadde 40 % kvinnelig prosjektleder. Dette er sammenliknbart med tidligere år.

Søknadsbehandlingstid

Den gjennomsnittlige søknadsbehandlingstiden for søknader med endelig vedtak etter tre vedtaksrunder er fem måneder, med en variasjon på 1,6-10,3 måneder. 90 % av søknadene er behandlet på 3-8 måneder.

Vurdering av status

Det var estimert en 45-65 % reduksjon i søknadsmasse ved innføring av løpende søknadsmottak og -behandling, karens og karantene, samt flere andre, mindre tiltak. Antall mottatte søknader ved utgangen av 2024 var en nedgang på 60 % sammenliknet med i 2022, og var dermed innenfor estimatet.

Innvilgelsesprosenten var estimert å øke fra 5 til 10-15 % over tid og endte på 21 % i 2024. Årsaken til forskjellen er at *behandlede* søknader det første året nødvendigvis må bli lavere enn antall *mottatte* søknader fordi søknader mottatt mot slutten av året, ikke kan rekke å bli ferdigbehandlet samme år. Den teoretiske innvilgelsen dersom alle innsendte søknader hadde blitt behandlet i 2024, ville vært 15 %.

Den planlagte innføringen av to nye utlysninger innenfor den frie, banebrytende forskningen i 2025 (se sak 10/25) innebærer en mulig reduksjon i antall søknader til FRIPROs utlysninger om tidlig karriere og erfarne forskere. Mange av søkerne i 2024 har fått karantene og kan ikke søke i 2025. På den andre siden er det et stort antall forskere som søkte FRIPRO i 2022 og årene før, som ikke har søkt i 2024. Anslått samlet søknadsmasse i 2025 for mobilitet, tidlig karriere, erfarne forskere, radikale forskningsidéer og toppforskere er 650-800 innsendte, 550-700 behandlede og 100-150 kvalifiserte søknader. Dette vil kunne gi en gjennomsnittlig innvilgelse i området 15-20 %.

Profilen på FRIPRO-søkere er i stor grad som forventet. Fordelingen av søknader mellom institusjonstyper og enkeltinstitusjoner er tilsvarende som ved fast søknadsfrist. Forskyvningen fra erfarne forskere til tidlig karriere er en planlagt konsekvens av innførte tiltak. Det er så langt en mild reduksjon i andelen søknader til fagområdet medbio og en tilsvarende økning til fagområdet natek. Reduksjonen innenfor medbio har skjedd innenfor fagfellegruppen human livsvitenskap. En mulig årsak er at denne søkergruppen har bedre finansieringsmuligheter utenom FRIPRO og Forskningsrådet generelt.

Det har vært en jevn økning i karaktersnitt de siste årene – inkludert for løpende søknadsmottak og -behandling. Økningen var estimert å være høyere etter overgangen til løpende søknadsmottak fordi dette gir søkere mulighet til å sende inn søknadene når de mener at søknadene er klare for innsending, ikke når det er en frist. En tilsvarende effekt var forventet av innføring av karantene ved at søkere forbedrer søknadene sine til de er mer trygge på en høy vurdering. Denne endringen i karakterer ser vi så langt ikke. Foreløpige analyser gir ingen indikasjoner på ulik karakterbruk i fagfellevurderingen.

Administrasjonen vil følge status på søknadsmottak og -behandling nøye.

Forberedelse / prosess

Administrasjonen har utviklet saken.

Videre saksgang

Administrasjonen tar med seg porteføljestyrets synspunkter og innspill i det videre arbeidet med tilretteleggingen av søknadsbehandlingen i FRIPRO.

Sak PS-BF 08/25

NOS-N og NOS-HS Expression of interest

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Porteføljestyret for banebrytende forskning	Petter Helgesen	Trond Inge Westgaard Hedvig Buene	1. Expression of interest in response to NordForsk Open Invitation for funding Nordic research and research infrastructure collaboration 2. Expression of interest for NOS-HS Exploratory Network Call
Fra			
Områdedirektør Benedicte Løseth			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak

Porteføljestyret for banebrytende forskning slutter seg til Nordisk samarbeidsnemnd for naturvitenskapelig forskning og teknologi (NOS-N's) utlysning av nettverksprosjekter for yngre forskere. Dette medfører at det vil tildeles midler til den norske andelen (NOK 5 220 000) i 2026, dersom utlysningen gjennomføres som planlagt.

Porteføljestyret tar orienteringen om utlysning av nettverksprosjekter for yngre forskere i regi av Nordisk samarbeidsnemnd for humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning (NOS-HS) til etterretning.

Kort bakgrunn

Nordisk samarbeidsnemnd for naturvitenskapelig forskning og teknologi (NOS-N) har utformet en intensjonserklæring om utlysning av nettverksprosjekter for yngre forskere.

NOS-HS har utformet en lignende intensjonserklæring. Formålet med prosjektene er at yngre forskere i Norden skal utvikle faglige nettverk.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

NordForsks styre har planlagt vedtak om utlysningene 18. mars 2025. For å kunne gjøre dette, må de involverte nordiske forskningsrådene ha sagt seg villige til å bidra med sin andel av finansieringen.

Hovedpunkter

Nordisk samarbeidsnemnd for naturvitenskapelig forskning og teknologi (NOS-N) har som oppgave å fremme naturvitenskapelig og teknologisk forskning. Med dette som bakgrunn er det laget et forslag om utlysning av nettverksprosjekter for yngre forskere som beskrevet i vedlegget «Expression of interest» (vedlegg 1). Nettverksprosjektene skal være tverrfaglige innenfor naturvitenskapelige og teknologiske fag. De må ha deltagere fra minst 4 forskningsorganisasjoner og fra minst tre nordiske land. Søkerne vil maksimalt kunne tildeles 2 000 000 NOK fordelt over inntil tre år. Den totale rammen er foreslått til 30 000 000 NOK fordelt på 10 000 000 NOK fra NordForsk og 20 000 000 NOK fra deltagerlandene etter NordForsks nøkkel. Det er planlagt søknadsfrist i 1. kvartal 2026, med tidligste prosjektstart i 4. kvartal 2026.

NOS-N's basisaktiviteter finansieres gjennom deltakerlandenes årlige bidrag. Siden NOS-N ikke har hatt denne type fellesutlysninger de siste årene, er midlene til denne utlysningen ikke inkludert i Forskningsrådets årlige kontingent, slik det er gjort for NOS-HS. Porteføljestyret for banebrytende forskning må derfor foreta en separat beslutning om denne utlysningen og tildelingen.

Nordisk samarbeidsnemnd for humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning (NOS-HS) har som oppgave å fremme humanistisk og samfunnsvitenskapelig

forskning. Med dette som bakgrunn er det laget et forslag om utlysning av nettverksprosjekter for yngre forskere som beskrevet i «Expression of interest» (vedlegg 2). De må ha deltakere fra forskningsorganisasjoner i minst fire nordiske land. Det er foreslått at søkerne maksimalt vil kunne tildeles 1 500 000 NOK fordelt over inntil tre år. Den totale rammen er foreslått til 33 000 000 NOK fordelt på 11 000 000 NOK fra NordForsk og 22 000 000 NOK fra deltagerlandene. Det er planlagt søknadsfrist i 3. kvartal 2025, med prosjektstart tidligst 1. kvartal 2026.

De budsjettmessige forpliktelsene forbundet med NOS-HS utlysningen finansieres gjennom deltagerlandenes årlige bidrag. NOS-HS langtidsbudsjett (LTB) går over en fireårsperiode. Deltagerlandene betaler en årlig kontingent i henhold til Nordisk ministerråds fordelingsnøkkel. Nåværende LTB løper til og med 2025. Deltagerlandene skal i løpet av 2025 ta stilling videre forpliktelser fra og med 2026. Norges forskningsråds andel i 2025 er 3 803 262 NOK. Estimert andel for 2026 er samme beløp.

**Forberedelse /
prosess**

De vitenskapelige medlemmene av NOS-N fra Sverige og Danmark har tatt initiativ til utlysningen. Dette ble drøftet på NOS-N's møte 30. mai 2024, og en arbeidsgruppe sammensatt av vitenskapelige medlemmer i NOS-N har utarbeidet «Expression of interest in response to NordForsk Open Invitation for funding Nordic research and research infrastructure collaboration».

NOS-HS har i mange år lyst ut midler til Exploratory workshops, og ønsker nå å utvide denne til å omfatte flere nettverksaktiviteter. Den nye utlysningen har blitt drøftet på nemndsmøter i mai og oktober 2024. Utkast til EoI og utlysningstekst skal ferdigstilles på nemndsmøte i slutten av februar og vedtas på NordForsks styremøte i mars 2025.

Videre saksgang

Dersom de involverte nordiske forskningsrådene vedtar å bevilge midler og NordForsks styre vedtar utlysningene, vil NordForsk gjennomføre det videre arbeidet med utlysning, søknadmottak, vurdering av søknader og tildeling i henhold til tidsskjemaet i «Expression of interest»

Nordic programme for research networks within natural science and related engineering fields

Expression of interest in response to *NordForsk Open Invitation for funding Nordic research and research infrastructure collaboration*.

In response to NordForsk's Open Invitation the Joint Committee of the Nordic Natural Science Research Councils in the Nordic Countries, NOS-N, submits herewith an expression of interest to establish a Nordic programme for interdisciplinary research networks within natural science and the engineering fields.

Background

The aim of a Nordic initiative for research networks within natural science and related engineering fields¹ is to promote research collaboration and support establishment of new research networks in natural sciences and engineering in the Nordic countries, which explore novel research directions, build a strong Nordic platform at the cutting edge of emerging fields, or form new and potentially transformative links across what is usually considered distinct disciplines.

A number of researchers in the Nordic countries have previously benefited substantially from the earlier NorFa network programme, which, for a relatively low total budget, aimed to establish research networks among the Nordic countries within the natural sciences. The focus of these networks was mainly on exchange of ideas and on stimulating collaboration between research groups working on similar problems across the Nordic borders.

The networks' means of reaching these goals typically consisted of combinations of topical meetings, longer-term student exchanges between the involved partner nodes, and short-term reciprocal visits of established researchers. The special benefit of such networks seemed to be the network meetings, where many graduate students would participate, give talks, and interact with each other and with established researchers in different career stages.

When discussing this previous network instrument at NOS-N meetings and gatherings recently, it became clear that many researchers have had very positive experiences with the Nordic networks earlier in their careers, including the establishment of strong Nordic relations, which they have benefitted from in many years after and, in some cases, still today.

In addition to the positive effect of training young students and early-stage researchers in the Nordic countries, a future network would be a joint platform for younger and experienced researchers to formulate new common research directions and goals. This could eventually lead to larger-scale Nordic collaborative projects, such as the initiatives currently funded through NordForsk, and in a European context, secure a strong inter-Nordic component in forming consortia in connection with larger EU projects.

¹ The programme covers networks within the disciplines: Astronomy, physics, chemistry, mathematics, computer science, molecular biology, biochemistry/ biophysics, biology, geology, the natural science aspects of geography, and foundation creating research within technology, engineering and production sciences.

By establishing a Nordic programme for interdisciplinary research networks within natural science and engineering, NOS-N wishes to facilitate collaboration between scientists with strong potential for synergy within the Nordic countries, to strengthen the international competitiveness, the innovative nature, and the ground-breaking potential of Nordic research. Through an emphasis on early-stage researchers (2-7 years after PhD), NOS-N also wishes to encourage the next generation of Nordic researchers to create new or tighter links across national and discipline borders, and build strong collegial networks with decisive effects on future careers and research trajectories.

Nordic added value

The anticipated Nordic research networks will generate added value for the network members by connecting early-stage researchers from Nordic research environments.

Since Nordic countries share structural, cultural, geographical, and political traits, they have a natural basis for collaboration and understanding each other's challenges. From this perspective, the networks are believed to be important for ensuring that the unique Nordic tradition of creative scientific thinking in low hierarchical environments will be passed on to the next generation of Nordic researchers and their way of collaborating. At a science policy level, this has been demonstrated by the long-term successful Nordic interactions between the natural science communities through NOS-N.

By the same token, a unique training ground would be established, and the competitiveness of Nordic researchers would be boosted in relation to international arenas, notably Horizon Europe. NOS-N also expects a positive effect with respect to the ability of Nordic research teams to compete successfully for large, collaborative big-science projects supported by other national or international research funders.

Framework

- The programme will be funded through the adjusted common pot model of co-funding
- The programme will follow normal NordForsk principles for eligibility for funding
- The network activity should include a strong component in the training of the next generation of researchers with interdisciplinary skills in natural sciences and related engineering topics in the Nordic countries. Hence, NOS-N encourage applicants to include summer schools and similar for PhD-students and Postdocs in the network
- The application should contain a description of the interdisciplinary potential in combining the included fields
- Networks must include at least four research organisations from at least three different Nordic countries
- PIs on projects must be researchers from institutions in one of the countries funding the call and must have obtained a PhD degree or equivalent qualifications. The PIs should be early-stage researchers (2-7 years after PhD). For co-PIs all career stages are eligible.

- The researchers are expected to submit only one application for the call as PI.
- Applicants can apply for maximum 2.000.000 NOK and a duration of three years
- At least 75% of funds are allocated to travel costs, meals, honorarium and venues.

Although legally each project must have a single owner, applicants must account in the proposal for how participants from all of the involved disciplines will be substantially and preferably equally involved in the project. All participating researchers should thus take on responsibility for the scientific progress of the project.

Each participating country should designate two early-career researchers: one to coordinate activities at the national level and a second to support the coordination work. To ensure the network's novelty, the network's researchers should not have existing active collaboration.

A budget of 30 million NOK will allow NOS-N and NordForsk to fund approximately 15 networks.

Application and evaluation process

NordForsk administration launches and manages the proposals.

NOS-N will act as a call committee based on their nominations from the national research funding organisations. NOS-N will develop the call in collaboration with the NordForsk administration.

The proposals will be subject to a rigorous peer-review process in line with the NordForsk procedure. The preferred applications will be presented to the call committee, which prioritises them and recommends which proposals should be funded. The NordForsk board will make the final funding decision.

Timeline

- Call publication – Q3 2025
- Submission deadline – Q1 2026
- Funding decision – Q3 2026
- Project launch – Q4 2026

Commitments

NOS-N intend to have a total budget of 30 mill. NOK for the programme. The national commitments follow the Nordic key (<https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1830405/FULLTEXT01.pdf>).

Funder	Country	Contribution according to key mill. NOK	Status of commitment	Contact person
Independent Research Fund Denmark	Denmark	4 500 000	Pending formal board decision	
The Research Council of Norway	Norway	5 220 000	Pending formal board decision	
The Swedish Research Council	Sweden	6 640 000	Pending formal board decision	
The Research Council of Finland	Finland	3 360 000	Pending formal board decision	
The Icelandic Centre for Research	Iceland	280 000	Pending formal board decision	
Total		20 000 000		

***A formal funding commitment from the national research funding organisations is not required, but funding possibilities must be realistic. The payments of the national contributions may be adjusted to suit the national organisations' budget timelines.**

With best regards,

Expression of interest for NOS-HS Exploratory Network Call

Contact Information

NOS-HS Chair: Professor Cecilia Alvstad

E-mail:

Telephone:

Background and description of the cooperation

The Joint Committee for Nordic research councils in the Humanities and Social Sciences ([NOS-HS](#)) is a cooperation between the research councils in Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden responsible for research within the Humanities and Social Sciences. NOS-HS is under the auspices of NordForsk.

An important objective for NOS-HS is to consider how to best realise Nordic added value in the context of the humanities and social sciences in the Nordic region. This includes supporting collaboration between Nordic researchers by funding Nordic grants, paving the academic career paths for HS researchers in the Nordic countries.

Main objectives and thematic framework

The NOS-HS Exploratory Network Call is an open call for bottom-up, curiosity-driven research within the humanities and social sciences in the Nordic region.

The call aims to provide an opportunity for early-career researchers (PhD age/defense 2018-2022) to build and lead Nordic networks, support novelty and creativity in activities and to promote Nordic added value in research.

Funding instrument

Network funding is a flexible and cost-efficient instrument. Nordic research funding can be well spent on connecting national expertise for joint research activities to build capacity and increase the range and depth of networks across the Nordic region.

This new NOS-HS Exploratory Network Call would have the following advantages:

- Funding for a new type of grants, i.e., funding directed at 3-year networks where the researchers are free to develop themes and topics, and activity types.
- Network budgets up to 1,5 MNOK would provide a sufficient size to fund exploratory networks. This would enable 30 networks to be funded.

The application and review process of the research networks will be executed through a one stage process reviewed by an international expert panel. The NOS-HS Committee will assess the highest rated applications, and make funding proposals to the NordForsk Board, which makes the formal funding decision.

Financial framework

Nordic funding may be used to:

- workshops, seminars, conferences, and other knowledge exchange activities
- mobility, including research visits
- PhD courses, research school activities, and other research training (e.g. intensive courses, field courses, summer schools and joint courses)
- communication and dissemination activities
- expenses for coordination of the network (up to 20 per cent of the applied funding)

- travel/accommodation costs for other participants in networking activities, including rightsholders and stakeholders
- travel and accommodation costs for researchers from partner institutions outside the Nordic countries that participate in the network with their own funding.

Nordic added value

Nordic exploratory networks will develop curiosity-driven, bottom-up ideas for future research and facilitate knowledge exchange. In addition, networks will contribute to strengthening early-career development for researchers and provide a platform for developing applications to EU and other international funding schemes.

Through Nordic research collaboration one can create outcomes and impact of greater value for the countries involved than could be achieved through national activities alone. Applicants should therefore elaborate on how the network's results will contribute to Nordic added value both to the research community and to society in the longer perspective. Networks could reflect on how they would contribute to enhancing Nordic strengths and addressing Nordic challenges or needs, and, if appropriate, the sustainability of the network after the project period has ended. Means to achieve Nordic Added Value could for example be building critical mass, cost-efficiency by sharing resources and infrastructure, Nordic mobility and networking between researchers employed by research-performing organisations in at least 3 Nordic countries, institutional collaboration and competence building in the Nordic region etc. Nordic added value can also focus on phenomena particular to the Nordic region and enhance scientific quality and expand the number of high-quality scientific publications through Nordic cooperation.

National and International alignment

There is a need for non-thematic calls dedicated to strengthening research in humanities and social sciences within the Nordic countries. Strengthening cross-national basic and bottom-up research in the social sciences and humanities in the Nordic countries by creating new opportunities and additional grant funding supports this need.

The exploratory workshop funding provided by NOS-HS in the past was a success, but this is small-scale funding that does not cover the need for more extensive co-operation dedicated to Nordic issues. As such, larger, exploratory network grants would have an increased impact and better position Nordic early-career researchers to succeed at both the national and the international level.

Funding model for the call

The funding model in terms of true versus virtual common pot has been discussed by the NOS-HS Committee. The Research Council of Norway, The Research Council of Finland, and the Independent Research Fund Denmark are in favour of the true common pot funding model. The Swedish Research Council/FORMAS awaits clarification of national rules regarding participating in true common pot funding models in Nordic research funding collaborations.

Comment: The NOS-HS Committee has agreed to await the joint NORDHORCS and NordForsk discussions on the 23rd of October 2024 and that the funding model for the call will be determined in the early stages of developing the call text.

Timeline

- Q1 2025 Expression of Interest (EoI) submitted to the NordForsk Board
- Q2 2025 Call publication
- Q4 2025 Submission deadline
- Q2 2026 Funding decision and start project periods

Commitment*

Funding organisation	Country	Commitment (amount)	Contact person
NOS-HS	DK, FI, IS, NO and SE	30 MNOK	Cecilia Alvstad

***A formal funding commitment from the national research funding organisations is not required, but funding possibilities must be realistic. The payments of the national contributions may be adjusted to suit the national organisations' budget timelines.**

Sak PS-BF 09/25

Oppfølging av fagevalueringer

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Porteføljestyret for banebrytende forskning	Petter Helgesen	Terje Strand	1. Oppfølging av biovitenskap (EVALBIOVIT 2022-2024) 2. Oppfølging av naturvitenskap (EVALNAT 2022-2024)
Fra			
Områdedirektør Benedicte Løseth			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak Porteføljestyret slutter seg til planene for oppfølging av fagevalueringene EVALBIOVIT og EVALNAT. Administrasjonen tar med seg porteføljestyrets synspunkter og innspill i det videre arbeidet med utlysning av midler for oppfølging i 2025. Det henvises i den sammenheng til revidert investeringsplan sak PS-BF 10/25.

Kort bakgrunn Fagevalueringene av biovitenskap (EVALBIOVIT) og naturvitenskap (EVALNAT) ble startet opp i 2022. De nasjonale rapportene for evalueringene ble lansert hhv. 14. mars (EVALBIOVIT) og 5. april 2024 (EVALNAT). Det henvises i den sammenheng til Sak PS-BF 15/24.

Porteføljestyret ble invitert til en bred drøfting av aktuelle tiltak for oppfølging av EVALBIOVIT og EVALNAT basert på anbefalingene i nasjonal rapport og oppfølgende dialog med forskningsmiljøene. Det henvises til Sak PS-BF 62/24.

Fagevalueringene innenfor medisin og helse (EVALMEDHELSE) og matematikk, IKT og teknologi (EVALMIT) vil avsluttes med lansering av nasjonale rapporter i slutten av mars eller begynnelsen av april 2025. Disse evalueringene har større innslag av instituttsektor og helseforetak enn de to foregående og kan ha behov for andre oppfølgings tiltak enn EVALBIOVIT og EVALNAT.

Denne saken er en oppfølging av sak PS-BF 62/24 og oppsummerer administrasjonens kommentarer til anbefalingene i de nasjonale rapportene. Det gis også en beskrivelse av prosess for videre oppfølging og behov for oppfølgings tiltak. Det henvises til vedlegg 1 og 2 for hhv. EVALBIOVIT og EVALNAT.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Dette er en oppfølging av sak PS-BF 62/24. Administrasjonen fremmer her forslag til Porteføljestyret om tiltak for oppfølging av EVALBIOVIT og EVALNAT basert på de nasjonale rapportene og innspill fra de evaluerte fagmiljøene. Videre fremmes forslag om tiltak for oppfølging av fagevalueringene i 2025.

Hovedpunkter Noen av anbefalingene i de nasjonale rapportene har adresse Forskningsrådet, mens andre er rettet mot Kunnskapsdepartementet eller andre sektordepartementer, samt de forskningsmiljøene som har deltatt i evalueringene. For anbefalinger som spesifikt er rettet mot forskningsmiljøene, henvises det til rapportene for de enkelte administrative enhetene.

Flere av anbefalingene følges allerede opp i pågående prosesser i forskningsmiljøene, og i arbeidet med fremtidige utlysninger i Forskningsrådet. I begge evalueringene er det påpekt behov innenfor forskningsinfrastruktur hvor det allerede pågår et arbeid med oppdatering av *Norsk veikart for forskningsinfrastruktur* i forkant av neste utlysning i november 2025.

I vedlegg 1 beskrives administrasjonens vurdering av anbefalingene som er gitt i nasjonal rapport innenfor biovitenskap (EVALBIOVIT), mens vedlegg 2 beskriver tilsvarende

vurdering av anbefalingene innenfor naturvitenskap (EVALNAT). Administrasjonen vurderer at flere av anbefalingene ikke krever ytterligere tiltak fra Forskningsrådet. Noen anbefalinger krever dialog med departementer før det defineres konkrete tiltak i regi av Porteføljestyret for Banebrytende forskning. Administrasjonen vil komme tilbake med en ny sak til porteføljestyret om oppfølgingen av disse anbefalingene på et senere møte.

Enkelte anbefalinger kan følges opp med tiltak allerede i 2025. Flere av disse tiltakene vil være felles for begge evalueringene. Dette gjelder bl.a. nettverkstiltak og forskerskoler gjennom utlysning av koordinerings- og støtteaktiviteter (KoS) med vekt på nye forskningsbehov.

Noen av anbefalingene vil være relevante å følge opp også gjennom andre porteføljestyre i Forskningsrådet. Dette vil i enda større grad gjelde de to evalueringene som er under avslutning (EVALMEDHELSE og EVALMIT). Imidlertid vil generelle tiltak som utlysning av forskernettverk, kunne dekket av en felles utlysning for alle fagevalueringene. Slike nettverk kan bidra til økt samarbeid og koordinering mellom fagmiljøer innenfor og mellom sektorer, og kan bl.a. bidra til samarbeid om felles søknader til utlysninger både innenfor banebrytende forskning og innenfor tematiske porteføljer.

I revidert investeringsplan er det foreslått å sette av 100 mill. kroner til oppfølging av fagevalueringene i 2025. Dette innbefatter også de to evalueringene som er under avslutning og vil bli offentliggjort i mars/april. Tiltakene som er foreslått, er utlysning av midler til nettverkstiltak og forskerskoler og retter seg mot fagmiljøene som har deltatt i alle de fire evalueringene.

**Forberedelse /
prosess**

Administrasjonen har utviklet saken på bakgrunn av fagevalueringene innenfor biovitenskap (EVALBIOVIT) og naturvitenskap (EVALNAT).

Videre saksgang

Administrasjonen tar med seg Porteføljestyrets innspill i det videre arbeidet med oppfølging av fagevalueringene og utlysning av midler for oppfølging i 2025. Administrasjonen vil komme tilbake med flere forslag til oppfølgingstiltak for de fire fagevalueringene høsten 2025.

Vedlegg til oppfølging av biovitenskap (EVALBIOVIT 2022-2024)

Dette notatet oppsummerer administrasjonens kommentarer til anbefalingene i nasjonal rapport og prosess for videre oppfølging og oppfølgingstiltak.

Det ble det gitt åtte anbefalinger i nasjonal rapport¹:

1. sørge for at alle administrative enheter har en strategi og vurdere behovet for å koordinere strategiene på nasjonalt nivå. En nasjonal strategi for biovitenskapelig forskning kan bidra til dette
2. etablere helhetlige og tydelige strategier som kan gi retning, få mer søkelys på og øke kritisk masse for å oppnå høy vitenskapelig kvalitet på biovitenskapelig forskning i UH- og instituttsektoren
3. utvikle insentiv slik at basisfinansiering fører til mer deltagelse på den internasjonale konkurransearenaen
4. utvikle insentiv og programmer som skal fremme samarbeid, nasjonalt og internasjonalt
5. videreføre støtte til, og optimalisere bruk av, nasjonal forskningsinfrastruktur
6. utvikle insentiver og programmer for å øke bruk av vitenskapelige resultater og bidra til større økonomiske og samfunnsmessige effekter av forskning
7. etablere tiltak for tydeligere karriereveier for å få unge forskere til å reise utenlands og planer for å øke internasjonal rekruttering
8. opprette et vitenskapelige råd (*Scientific Advisory Boards*) for administrative enheter som kan gjøre eksterne gjennomganger, gi råd og være med å utvikle forskningsstrategier

Administrasjonens respons på anbefalingene:

1. Flere av de evaluerte miljøene har gitt innspill til at en nasjonal strategi må sikre en god balanse mellom grunnleggende og anvendt forskning med klare roller og arbeidsdeling mellom ulike sektorer og institusjoner. I tråd med [stortingsmelding](#) om oppfølging av den globale naturavtalen, ble det på innspillsmøtet med de evaluerte miljøene fremmet forslag om at en strategi for biovitenskap kan utarbeides tilsvarende Natur-21, ENERGI-21.

Helse og Omsorg 21-rådet har på sin agenda å vurdere behovet for en nasjonal strategi for livsvitenskap og helse, tilsvarende nasjonale strategier i [Sverige](#) og [Danmark](#). Den nye EU-kommisjonen har planer om en [«Strategy for European Life Sciences»](#) som i all hovedsak vil omhandle human helse, men det er tenkt som en heldekkende strategi for livsvitenskap. Omfanget av en slik strategi skal Forskningsrådet diskutere på møte med kommisjonen i februar 2025. Forskningsrådet arrangerer et innspillsmøte våren 2025 med tittel «Innretning på fremtidig satsning på Bioteknologi», om satsningsområder for bioteknologisk forskning i Norge fremover. I denne sammenheng, er EUs [«Biotechnology Act»](#) og [«Bioeconomy strategy»](#) relevant å se til. En nærmere diskusjon om en eventuell nasjonal strategi for biovitenskap/livsvitenskap bør sees i sammenheng med disse prosessene og det totale bildet av anbefalinger i alle de aktuelle fagevalueringene (EVAL-BIOVIT, -NAT, -MEDHELSE, -MIT) for å unngå «silotenkning». Utarbeidelse av en nasjonal strategi er ikke en naturlig del av Forskningsrådets ansvar for fagutvikling og kan ikke gjøres av Forskningsrådet alene.

Tiltak i Forskningsrådet: *Ta opp forslaget om nasjonal strategi innenfor biovitenskap med KD og eventuelt andre relevante departementer.*
2. Når det gjelder denne anbefalingen er det naturlig at institusjonene selv tar hovedansvaret for sine egne strategier. Basert på spørreundersøkelser til de evaluerte miljøene, svarer flere at det nå utarbeides strategier på alle nivåer. Kunnskapsdepartementet (KD) og andre berørte departement kan gjennom utviklingsavtaler med universitetene og styringsdialog med forskningsinstitutt legge inn forventninger om at det utarbeides slike strategier der det mangler.

Tiltak i Forskningsrådet: *Ingen videre aksjoner fra Forskningsrådet er nødvendig.*
3. Anbefalingen om bruk av basisfinansiering til institusjonene for økt deltagelse på den internasjonale konkurransearenaen, bør følges opp av institusjonene selv og i dialog med KD og andre berørte departement. De kan gjennom styringsdialog og utviklingsavtaler stille krav til at de prioriterer promotering og deltagelse i internasjonale utlysninger til sine studenter, stipendiater og forskere (EU,

¹ Komiteens anbefalinger kan leses i sin helhet på side 29-31 her: [evalbiovit-national-report_final_14.3.2024.pdf](#)

ERC, MSCA, HFSP, EMBL, EMBO, IARC, ESRF, CERN med flere). Det kan være aktuelt for institusjonene å innføre insentiv/top-up ordninger til de som mottar støtte innenfor eget handlingsrom.

Forskningsrådets rolle i internasjonal mobilisering er å gi råd om internasjonale utlysninger gjennom våre NCPer (National Contact Points), webinarer, våre nettsider og nyhetsbrev.

Tiltak i Forskningsrådet: *Vi har allerede flere aktiviteter som følger opp dette.*

4. Denne anbefalingen omfatter nasjonale og lokale insentiver for å koordinere og skape synergier mellom forskningsinstitusjoner og sektorer med fokus på sterke forskningsområder i Norge og interdisiplinært samarbeid. Komiteen trekker frem samarbeidsprosjekter innenfor datadrevet biovitenskap og KI eller (arktisk) marin biologi og som involverer sterke internasjonale partnere. Forskningsrådet har flere pågående utlysninger (FP, KSP, SFF, SFI og KI-sentre) med krav om sektorsamarbeid, nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid samt ulike internasjonale støtteordninger som [PES](#), [MSCA/HFSP TOPP-UT](#) og [COST](#). Innspill fra miljøene til denne anbefalingen er:
 - a. en utredning om opprettelse av forskningsfond på tvers av departement for store tverrfaglige prosjekter for å løse FNs bærekraftsmål
 - b. etablering av godt finansierte interdisiplinære forskningssentre med stringente excellence-kriterier for å løse samfunnsutfordringer/missions, gjerne sett i sammenheng med KI-sentre og andre sentre.

Tiltak i Forskningsrådet:

- i) *Utlysning av nasjonal forskerskole med fokus på samarbeid innenfor datadrevet biovitenskap og KI eller (arktisk) marin biologi (Forskerskoler har en ramme på 16 mill NOK over 8 år).*
 - ii) *Støtte til nettverksaktiviteter gjennom søknadstypen Koordinerings- og støtteaktivitet. Formålet med denne søknadstypen er blant annet å finansiere planlegging av, samarbeid om og koordinering av FoU-aktiviteter.*
 - iii) *Forskningsrådet vil vurdere å invitere aktuelle forskningsmiljøer på tvers av sektorer til workshop/seminar for konsolidering av forskningssamarbeid i tråd med evalueringskomiteenes anbefalinger. Dette gjøres i forkant av evt. nye utlysninger.*
 - iv) *Forskningsrådet har allerede virkemidler for å adressere ambisiøs forskning med mål om å løse viktige samfunnsutfordringer som krever samarbeid mellom excellence-miljøer på tvers av fagdisipliner, f.eks. SFF ordningen. Porteføljeplassen for Banebrytende forskning peker også på mulighet for å lyse ut midler til stort forskerprosjekt som kan svare på dette behovet. Forskningsrådet vil i tillegg vurdere om det er behov for andre ordninger etter mal fra for eksempel [ERCs Synergy Grant](#) eller [EMBLs Transversal Themes](#). Etablering av interdisiplinær senterordning med stringente excellence-kriterier kan også være aktuelt.*
5. Innenfor både UH-sektoren og instituttsektoren understrekes behovet for ekstern finansiering og økt bruk av nasjonal forskningsinfrastruktur som bl.a. innbefatter drift og oppgradering av eksisterende fasiliteter og utstyr, samt tilgang til internasjonal forskningsinfrastruktur. Det bør også legges til rette for bedre samordning og deling av ressurser og infrastruktur, noe som både Forskningsrådet og institusjonene selv kan bidra til. Prioritering av nasjonal infrastruktur bør være en naturlig del av en eventuell strategi for biovitenskap/livsvitenskap. Ifølge tilbakemelding fra mat-nat fakultetet ved UiB, har BOTT mat-nat fakultetene startet et arbeid med å styrke dialog rundt samarbeidet om forskningsinfrastruktur i tråd med evalueringen.

Tiltak i Forskningsrådet: *Det er allerede et pågående arbeid i Forskningsrådet knyttet til oppdatering av norsk veikart for forskningsinfrastruktur og ny utlysning i 2025. Det er et mål og redusere antall søknader og oppnå en høyere tildelingsprosent. Vi vil bruke kunnskapen fra fagevalueringene om bruk og utnyttelse av nasjonale infrastrukturer og eventuelle udekkede behov. Porteføljestyrene vil bli orientert om arbeidet i egen sak. Det er viktig å synliggjøre bruk og utnyttelse av nasjonale og internasjonale forskningsinfrastrukturer i Forskningsrådets utlysninger og at søker legger inn kostnader til infrastrukturer i budsjettet. Dette gjøres av enkelte søkere, men ikke alle.*

6. Forskningsrådet har allerede ulike utlysninger med mål om å øke bruk og/eller kommersiell utnyttelse av vitenskapelige resultater: KSP, FP, SFI, Kommersialisering; kvalifisering, verifisering, samt tidlig fase teknologioverføring (midler til kommersialiseringsaktiviteter ved institusjonene/TTOene). I tråd med langtidsplanen og Forskningsrådets strategi: «*Vi bidrar til at ny kunnskap deles og forskningens funn og resultater tas i bruk*», integreres dette målet nå i flere av Forskningsrådets portefølje- og investeringsplaner. Anbefalingen i den nasjonale rapporten vil videreformidles til andre porteføljestyre i Forskningsrådet slik at alle er bevisst bruken av Forskningsrådets virkemidler og diskusjon om en eventuell videreutvikling av virkemidlene i dialog med Innovasjon Norge. Anbefalingen i den nasjonale rapporten tar blant annet opp underutnyttelse av patenter, insentiver for å støtte et Startup-nettverk og opprettelse av et stående rådgivende organ (advisory board) eller en stilling som «National Chief Scientific Advisor» til regjeringen for å sikre at resultater for biovitenskapelig forskning blir brukt til å formulere policyer i respons til klimaforandringer, biodiversitet og økonomisk transformasjon. Et rådgivende organ til regjeringen er etablert i Sverige: [KI's President a member of the government's life science council | Karolinska Institutet](#).

Tiltak i Forskningsrådet: *Vi har allerede flere aktiviteter som følger opp dette. I tillegg følger Forskningsrådet nå tett arbeidet som gjøres i Europa på å maksimere verdien av forskning innenfor grønn og digital transformasjon: [EU valorisation policy - European Commission](#).*

7. Denne anbefalingen omtaler at biovitenskapelig forskning er preget av en aldrende forskerpopulasjon med for få phd stipendiater, for få unge forskere reiser utenlands og svak internasjonal rekruttering. Etter fagevalueringen i biologi, medisin og helsefag i 2011 innførte Forskningsrådet Unge Talenter ordningen (nå: Tidlig karriere) og Treårig forskerprosjekt for internasjonal mobilitet. Forskningsrådet utarbeidet rapporter for ordningene i hhv 2020 og 2021, som tydeliggjorde at institusjonene må ha tydelige karriereplaner for talenter som får midler fra Forskningsrådet. Basert på spørreundersøkelse til de evaluerte miljøene, svarer flere at de jobber med rekrutteringspolitikk/karrierevei for talenter (talent pipeline).

Tiltak i Forskningsrådet: *Forskningsrådet mener at sine tiltak er tilfredsstillende og at institusjonene følger opp på sitt nivå.*

8. Om det bør opprettes vitenskapelige råd (Scientific Advisory Boards) for administrative enheter, vil være opp til den enkelte institusjon selv å avgjøre.

Tiltak i Forskningsrådet: *Ingen videre aksjoner fra Forskningsrådet er nødvendig.*

Vedlegg til oppfølging av naturvitenskap (EVALNAT 2022-2024)

Dette vedlegget oppsummerer administrasjonens kommentarer til anbefalingene i nasjonal rapport og prosess for videre oppfølging og oppfølgingstiltak.

Det ble det gitt fem anbefalinger i nasjonal rapport og i tillegg ble utfordringer med utnyttelse av infrastruktur diskutert¹:

1. Utvikle en nasjonal plan for å støtte utviklingen av (og kvalitetsforbedring i) norsk kjemi.
2. Redusere usikkerhetene i forskningsfinansiering, samtidig som konkurransen innenfor ekstern finansiering opprettholdes.
3. Fjerne strukturelle hindre for utvikling av naturvitenskapen, gi insentiver for å møte nye behov, og håndtere svakheter i styring, strategiutvikling og menneskelig ressursforvaltning, slik at norsk naturvitenskap og industri ikke kommer på etterskudd.
4. Vurdere muligheter og legge til rette for å bedre likestillingen, gjennom tiltak som oppmuntrer kvinner til karrierer innenfor naturvitenskap.
5. Iverksette forskning og tiltak for å forstå og adressere kvinners ulemper i publisering og graden av mangfold i det norske naturvitenskapelige forskningsmiljøet.

Under anbefalingene ble også situasjonen for utvikling og infrastruktur diskutert, og det er relevant å ha med dette som et ekstra punkt, selv om det ikke ble satt opp som et eget punkt av komitéen:

6. Forbedre strategi for utvikling og bruk av infrastruktur gjennom bedre koordinering mellom involverte universiteter og institutter.

Administrasjonens respons på anbefalingene:

1. I fagevalueringen er det påpekt at situasjonen for flere fagdisipliner innenfor faggruppen kjemi er utilfredsstillende. Problemene er blant annet knyttet til små forskningsmiljøer kombinert med for lite samarbeid med andre forskningsmiljøer, og at forskningsstrategiene ofte er uklare eller at det ikke er samsvar mellom strategiene og tilgjengelige ressurser.

Situasjonen for deler av kjemi er så alvorlig at Forskningsrådet vil anbefale at Kunnskapsdepartementet setter ned et nasjonalt utvalg med deltagelse fra Kunnskapsdepartementet, forskningsinstitusjonene, Forskningsrådet og andre interessenter for å utrede tiltak. Eksempler på tiltak kan være å legge til rette for økt nasjonalt samarbeid og tydeligere ansvarsfordeling mellom forskningsinstitusjonene.

Tiltak i Forskningsrådet: *Ta opp behovet for et nasjonalt utvalg for kjemi med KD.*

2. Situasjonen er forskjellig for universitetene og forskningsinstituttene. Universitetene blir finansiert fra Kunnskapsdepartementet, og denne finansieringen avhenger i stor grad av antall studenter og produksjon av studiepoeng. Universitetene viderefører i praksis dette prinsippet internt. Sviktende søkning til en del studier innenfor naturvitenskap, særlig innen kjemi, har ført til lavere basisfinansiering, som også sterkt påvirker forskningsfinansieringen. Forskningsrådet kan ikke påvirke basisfinansieringen til sektoren, men vil påpeke overfor KD at innretningen av basisfinansieringen bidrar til usikkerheten som fagevalueringen påpeker.

Forskningsinstituttene er i stor grad finansiert gjennom oppdragsforskning, men også konkurranseutsatte midler fra Forskningsrådet og EUs finansieringsordninger, samt grunnbevilgninger som går gjennom Forskningsrådet. Grunnbevilgningen utgjør en liten andel av den totale finansieringen for de store forskningsinstituttene, og dette gjør at de opplever usikkerhet forbundet med suksessraten for søknader om konkurranseutsatte forskningsmidler. Internasjonalt konkurrerer de med utenlandske institutter med en betydelig høyere andel grunnfinansiering. Størrelsen på grunnbevilgningen er en diskusjonssak mellom instituttsektoren og departementene, selv om støtten går gjennom Forskningsrådet.

¹ Komiteens anbefalinger kan leses i sin helhet på side 29-31 her: [justert-evalnat-national-report-final-march-2025.pdf](#)

Ved mange forskningsinstitusjoner utgjør konkurranseutsatte midler fra Forskningsrådet en dominerende andel av den eksterne forskningsfinansieringen. Fagevalueringen ble gjort etter en periode der det hadde vært stor usikkerhet knyttet til utlysninger og tildelinger fra Forskningsrådet. Denne usikkerheten er i stor grad nå fjernet. Fra og med 2025 er det innført bruttobudsjettering for Forskningsrådets tildelinger, og dette skal også fjerne usikkerheten rundt overføringer mellom budsjettår.

Forskningsrådet har lagt om til løpende behandling av søknader til FRIPRO. Dette har ført til færre søknader slik at innvilgelsesprosenten for tiden er ca. 20%. Selv om det fortsatt er krevende å få innvilget et prosjekt, brukes det nå mindre tid på å skrive søknader som ikke oppnår finansiering.

Tiltak i Forskningsrådet: *Ta opp situasjonen for basisfinansieringen av universitetene med KD i forbindelse med punkt 1.*

3. Dette henger sammen med utfordringene som er beskrevet i punkt 2.

Omstilling av forskningsgrupper på universitetene er utfordrende. Å sørge for tilstrekkelig nyrekruttering og finansiering av nye forskningstemaer vil bli spesielt vanskelig i en periode uten vekst i budsjettene.

Gjennom ordningene FRIPRO og SFF tildeler Forskningsrådet midler til nyskapende forskningsprosjekter, men i mange tilfeller vil institusjonene måtte posisjonere seg med egne ressurser før de kan nå opp i konkurransen om disse midlene. Forskningsrådets tematiske utlysninger, som i stor grad er spesifisert i tildelingsbrevene fra departementene, er ofte rettet mot aktuelle samfunnsproblemer og finansierer derfor i stor grad anvendt forskning. Noen utlysninger er også rettet mot oppbygging av grunnleggende kunnskap. Forskningsrådet bør vurdere balansen mellom anvendt og grunnleggende forskning i tematiske utlysninger.

Tiltak i Forskningsrådet:

- i) *Utlysning av nasjonale forskerskoler med fokus på nye forskningsbehov. (Hver forskerskole har en ramme på 16 mill NOK over 8 år).*
 - ii) *Utlysning av støtte til nettverksaktiviteter gjennom søknadstypen Koordinerings- og støtteaktivitet. Formålet med denne søknadstypen er blant annet å finansiere planlegging av, samarbeid om og koordinering av FoU-aktiviteter, og i en slik utlysning kan det legges vekt på samarbeid og koordinering rettet mot nye forskningsbehov.*
4. Forskningsrådet har gjennom BALANSE-programmet støttet arbeidet med å fremme likestilling innenfor akademia.² Ved den siste BALANSE+utlysningen ble det opprettet et nettverk med 19 prosjekter fra forskningsinstitusjoner i Norge, som koordineres av NIFU. Hensikten her er at institusjonene skal utveksle erfaringer og lære av hverandre. Forskningsrådet finansierer gjennom BALANSE+ blant annet et prosjekt ved Mat-nat. fakultetet ved UiO: [FRONT - Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet](#).³

Dette må følges opp av universitetene og forskningsinstituttene. Forskningsrådet kan følge opp eventuelle funn fra dette programmet med hensyn på faktorer som ser ut til å motvirke kjønnsbalanse, f.eks. i utlysningstematikk eller formelle krav til søknader. Forskningsrådet har også laget en egen veileder: *Anbefalinger & tiltak for bedre kjønnsbalanse i akademia* (2019).
 5. Dette har vært et tema i BALANSE-programmet. I studien «*Kjønn og vitenskapelig publisering—betydningen av kontekst*»⁴ ble det ikke funnet klare sammenhenger, mens en annen studie viser at denne skjevheten oppstår når forskerne blir foreldre⁵.

² Ingeborg W. Ovesen, Forsknings- og innovasjonssystemet, har bidratt med informasjon om BALANSE og studier av kjønnsbalanse.

³ En oversikt over pågående prosjekter: [Kjønnsbalanse, mangfold og inkludering i norsk forskning](#)

⁴ Dag W. Aksnes, Fredrik N. Piro og Lynn P. Nygaard, 2022, i I. W. Ovesen & H. Aarseth (Red.), *Kjønn og akademia. På vei mot BALANSE?* (s. 93–107). Fagbokforlaget

⁵ *Forskning eller familj – hur påverkas den vetenskapliga produktiviteten av att bli förälder?* Olof Ejermo, 2024, SNS Förlag

Dette må følges opp av universitetene og forskningsinstituttene. Forskningsrådet må også her følge opp funn fra fagmiljøene der det kan påvirke situasjonen.

Tiltak i Forskningsrådet (punkt 4 og 5): *BALANSE-programmet har allerede relevante aktiviteter.*

6. Denne situasjonen er beskrevet også i EVALBIOVIT. Innenfor både UH-sektoren og instituttsektoren understrekes behovet for ekstern finansiering og økt bruk av nasjonal forskningsinfrastruktur som bl.a. innbefatter drift og oppgradering av eksisterende fasiliteter og utstyr, samt tilgang til internasjonal forskningsinfrastruktur. Det bør også legges til rette for bedre samordning og deling av ressurser og infrastruktur, som både Forskningsrådet og institusjonene selv kan bidra til. Ifølge tilbakemelding fra UiB, har de matematisk-naturvitenskapelige fakultetene ved de største universitetene allerede startet et arbeid med å styrke dialog rundt samarbeidet om forskningsinfrastruktur i tråd med evalueringen.

Tiltak i Forskningsrådet: *Det er allerede et pågående arbeid i Forskningsrådet knyttet til oppdatering av norsk veikart for forskningsinfrastruktur og ny utlysning i 2025. Det er et mål og redusere antall søknader og oppnå en høyere tildelingsprosent. Vi vil bruke kunnskapen fra fagevalueringene om bruk og utnyttelse av nasjonale infrastrukturer og eventuelle udekkede behov. Porteføljestyrene vil bli orientert om arbeidet i egen sak. Det er viktig å synliggjøre bruk og utnyttelse av nasjonale og internasjonale forskningsinfrastrukturer i Forskningsrådets utlysninger og at søker legger inn kostnader til infrastrukturer i budsjettet. Dette gjøres av enkelte søkere, men ikke alle.*

Sak PS-BF 10/25

Revidert Investeringsplan 2025-2027

Til Porteføljestyret for Banebrytende forskning	Ansvarlig Direktør Petter Helgesen	Saksbehandler Harald H. Simonsen	Vedlegg 1. Beskrivelse av nye tiltak 2. Revidert investeringsplan 2025-2027
Fra Områdedirektør Benedicte Løseth			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak Porteføljestyret for Banebrytende forskning vedtar investeringsplanen for 2025-2027 med de endringer som kom fram i møtet.

Kort bakgrunn I behandlingen av investeringsplanene for 2025-2027 i Forskningsrådets styre 5. desember 2024 ble det tildelt 300 mill. kroner ekstra til Porteføljestyret for Banebrytende forskning. Midlene er en del av tildelingsrammen Forskningsrådet er gitt av Kunnskapsdepartementet for 2025 (post 72) og må tildeles gjennom tildelingsvedtak i porteføljestyret i løpet av 2025.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Investeringsplanen for banebrytende forskning må oppdateres etter økt tilsagnsramme vedtatt i Styrets møte 5. desember 2024. Det legges derfor fram en revidert investeringsplan for 2025-2027 med forslag til benyttelse av disse midlene basert på prioriteringer og tiltak i Porteføljeplanen for Banebrytende forskning.

Hovedpunkter I saksfremlegget til Styret er tildelingen av de ekstra midlene formulert slik:

- Det foreslås å sette av inntil 300 mill. kroner til en økning av satsinger under paraplyen banebrytende forskning. Blant virkemidlene er en ny satsing på radikale forskningsidéer i tidlig karriere, forskerprosjekter for tidlig karriere, forskerprosjekt med internasjonal mobilitet og forskerprosjekt for erfarne forskere. Det nye virkemiddelet skal gjennomføres med stegvis finansiering av de mest radikale og mest banebrytende forskningsidéene spesielt rettet mot forskere tidlig i karrieren.*

Administrasjonen har med utgangspunkt i prioriteringer og tiltak i Porteføljeplanen for banebrytende forskning utarbeidet følgende forslag til implementering av tiltak i 2025. Referanse til porteføljeplanens prioritering og tiltak er gitt i parentes.

- Kortvarige Forskerprosjekter for å teste ut radikale forskningsidéer, 30 mill. kroner (prioritering 2, tiltak a)
- Toppforskere – store Forskerprosjekter for å utvikle verdensledende forskningsmiljøer, 160¹ mill. kroner (prioritering 1, tiltak f)
- Stimulering for å ta banebrytende forskning i bruk, 30 mill. kroner (prioritering 5 tiltak d)
- Oppfølging av fagevalueringer, 100 mill. kroner (prioritering 6, tiltak c og d)
- Stimulere til flere verdensledende forskningsmiljø og til å øke antall søknader til ERC, 60 mill. kroner (prioritering 1 tiltak c og h)

I utformingen av tiltakene er det tatt hensyn til

¹ Det foreslås å bruke 80 mill. kroner fra den nye tildelingen samt 80 mill. kroner fra FRIPROs ordinære budsjett.

- at tiltakene samlet bidrar til hovedmålsetningene i regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning, tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet til Forskningsrådet, Forskningsrådets mål og strategi og hovedmålsetningene for porteføljeplanen for Banebrytende forskning
- Forskningsrådets forslag til kunnskapsdepartementet om FoU-satsinger i 2025
- prioriteringer og tiltak i porteføljeplanen for Banebrytende forskning
- at tiltaket kan gjennomføres med vedtak i porteføljestyret om tildeling i løpet av 2025
- at tiltaket kan gjennomføres innenfor rammene gitt av den nåværende ressursituasjonen i Forskningsrådet
- at tiltaket ivaretar føringer fra diskusjonen i Styret

Vedlegg 1 inneholder en nærmere beskrivelse av anbefalingene. Vedlegg 2 er en revidert investeringsplan for 2025-2027.

Det er også vurdert andre implementeringer av tiltak som å øke tildelingsrammene for SFF og/eller de nåværende utlysningene for FRIPRO. SFF-tildelingen vil være i 2027, så det er ikke aktuelt med en styrking av ordningen i 2025. De eksisterende FRIPRO-utlysningene er allerede øket fra 900 mill. kroner utlyst i 2024 til mer enn 1100 mill. kroner utlyst i 2025. Administrasjonen mener derfor at anbefalingene over er den beste måten å realisere målsettingen med porteføljen og tiltakene i porteføljeplanen.

**Forberedelse /
prosess**

Saken er utviklet av administrasjonen.

Videre saksgang

Administrasjonen reviderer investeringsplanen på bakgrunn av endringene vedtatt i møtet Utlysninger gjennomføres som spesifisert i investeringsplanen.

Satsing på banebrytende forskning

Innledning

I Forskningsrådets styremøte 5. desember ble banebrytende forskning tildelt en ekstra tilsagnsramme for 2025 på 300 mill. kroner, ref. Sak S 75/24. I saksfremlegget til Styret er tildelingen av de ekstra midlene formulert slik:

Det foreslås å sette av inntil 300 mill. kroner til en økning av satsinger under paraplyen banebrytende forskning. Blant virkemidlene er en ny satsing på radikale forskningsidéer i tidlig karriere, forskerprosjekter for tidlig karriere, forskerprosjekt med internasjonal mobilitet og Forskerprosjekt for erfarne forskere. Det nye virkemiddelet skal gjennomføres med stegvis finansiering av de mest radikale og mest banebrytende forskningsidéene spesielt rettet mot forskere tidlig i karrieren.

Tildelingen kommer i tillegg til midlene i den allerede vedtatte investeringsplanen for banebrytende forskning for perioden 2025 – 2027 og er en tydelig satsing på Banebrytende forskning i Forskningsrådet. Midlene skal lyses ut, og vedtak om tildeling må fattes av porteføljestyret i løpet av 2025.

Administrasjonen har utarbeidet en anbefaling til bruk av midlene basert på

- at den samlet bidrar til hovedmålsettingene i regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning, tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet til Forskningsrådet, Forskningsrådets mål og strategi og hovedmålsettingene for porteføljen for Banebrytende forskning
- Forskningsrådets forslag til kunnskapsdepartementet om FoU-satsinger i 2025
- prioriteringer og tiltak i porteføljeplanen for Banebrytende forskning
- at den kan gjennomføres med vedtak i porteføljestyret om tildeling i løpet av 2025
- at den kan gjennomføres innenfor rammene av den nåværende ressursituasjonen i Forskningsrådet
- at den ivaretar føringer fra diskusjonen i Styret.

Vår anbefaling er å benytte midlene på følgende fem områder:

- Kortvarige Forskerprosjekter for å teste radikale forskningsidéer, 30 mill. kroner
- Toppforskere – store Forskerprosjekter for å utvikle verdensledende forskningsmiljøer, 80 mill. kroner
- Stimulering å ta banebrytende forskning i bruk, 30 mill. kroner
- Oppfølging av fagevalueringer, 100 mill. kroner
- Stimulere til flere verdensledende forskningsmiljø og til å øke antall søknader til ERC, 60 mill. kroner

Anbefalingene er beskrevet nærmere nedenfor.

Kortvarige Forskerprosjekter for å teste radikale forskningsidéer

Formål og forankring

Radikale forskningsidéer er støtte til forskere for å teste ut spesielt dristige forskningsidéer som er så tidlig i forskningsprosessen at risikoen for at de ikke fører fram er for høy til at det er hensiktsmessig å starte store prosjekter. Samtidig vil forskningen kunne ha stor betydning for fagfeltet dersom prosjektet er vellykket.

Radikale forskningsidéer vil i banebrytende forskning være første ledd i trinnvis finansiering i FRIPRO, hvor forskningsidé-prosjektledere senere kan søke om et større FRIPRO-prosjekt og bli prioritert for finansiering for dette.

Anbefalingen følger opp porteføljeplanens prioritering 2, tiltak a:

- Prioritering 2: Porteføljestyret vil fremme spesielt nyskapende forskningsidéer
 - o Tiltak a: Vurdere bruk av et virkemiddel for finansiering av radikale og banebrytende forskningsidéer.

Denne anbefalingen var prioritert øverst i Forskningsrådets vekstforslag til statsbudsjett for 2025.

Innretning

Radikale forskningsidéer foreslås innført som en varig ordning, i første omgang for forskere tidlig i karrieren – med 2-7 års erfaring etter doktorgrad. Å avgrense søkergruppen i starten gir mulighet for å få erfaring med hvordan ordningen fungerer.

Planlagt støttebeløp per prosjekt er 0,5-2 mill. kroner, med en samlet tildeling på inntil 30 mill. kroner per år. Prosjektene kan ha en varighet på 4-12 måneder. Prosjektene vil være av typen Forskerprosjekt, som dekker finansiering til rene forskningsaktiviteter og hvor prosjektdeltakerne er ved forskningsorganisasjoner.

Behandling av søknader om radikale forskningsidéer vil inngå i løpende søknadsbehandling for FRIPRO, med bevilgningsvedtak annenhver måned, og med en forenklet fagfellelvurdering. Første vedtak forventes høsten 2025.

Toppforskere – store Forskerprosjekter for å utvikle verdensledende forskningsmiljøer

Formål og forankring

Toppforskere skal gi flere norske forskningsmiljøer mulighet til å utvikle seg til å bli verdensledende i sine felt. Midlene skal gå til prosjekter hvor samarbeid mellom to eller flere navngitte forskere er en forutsetning for å oppnå prosjektets forskningsmål, og hvor det er nødvendig med et større budsjett enn hva FRIPROs Forskerprosjekt for erfarne forskere og Forskerprosjekt for tidlig karriere gir rom for.

Anbefalingen følger opp porteføljeplanens prioritering 1, tiltak f:

- Prioritering 1: Porteføljestyret vil innrette porteføljen slik at den bidrar til flere verdensledende forskningsmiljøer

- Tiltak f: Styrke porteføljen gjennom å finansiere større forskerprosjekter/mindre forskningsentre.

Innretning

Toppforskere under porteføljen banebrytende forskning foreslås innført som en varig ordning. Planlagt støttebeløp per prosjekt er 15-40 mill. kroner, med en samlet tildeling på inntil 160 mill. kroner i 2025.¹ Prosjektene kan ha en varighet på 4-8 år. Utlysningen vil være rettet mot erfarne prosjektledere med minst seks års erfaring etter doktorgrad eller tilsvarende, i samarbeid med minst én forsker med to års erfaring eller mer. Prosjektene vil være av typen Forskerprosjekt, som dekker finansiering til rene forskningsaktiviteter og hvor prosjektdeltakerne er ved forskningsorganisasjoner.

Behandling av søknader om toppforskere vil inngå i løpende søknadsbehandling for FRIPRO, med bevilgningsvedtak annenhver måned. Første vedtak forventes høsten 2025.

Stimulering for å ta banebrytende forskning i bruk

Formål og forankring

Formålet med satsingen er å stimulere til at forskningsresultater og -idéer fra banebrytende forskningsprosjekter tas i bruk. Tiltaket er et svar på prioritering 5, tiltak d:

- Prioritering 5: Porteføljestyret vil legge til rette for at forskning tas i bruk
 - Tiltak d: Bidra til at ideer, skapt i SFF eller andre sentre, tas videre til anvendelse og innovasjon.

Innretning

Anbefalingen er å benytte Forskningsrådets eksisterende ordninger og utlysninger. Det legges inn til sammen 30 mill. kroner i Forskningsrådets fellesutlysninger *Kvalifisering – Kommersialisering fra offentlig finansiert forskning 2025*, og *Verifisering – Kommersialisering fra offentlig finansiert forskning 2025*. For oversikt se [Kommersialiseringsprosjekt](#). Dette foreslås som et varig tiltak.

Kvalifisering: Tillatt søknadsbeløp er 0,1 – 0,5 mill. kroner og prosjektvarighet 3-12 måneder. Denne ordningen vurderes administrativt i Forskningsrådet og suksessraten var på rundt 70 % i 2024. Utlysningen måtte stenges på slutten av året fordi midlene var brukt opp.

Verifisering: Tillatt søknadsbeløp er 1 – 5 mill. kroner og prosjektvarighet 12-36 måneder. Søknadene vurderes av eksterne eksperter og suksessraten i 2024 var på rundt 20 %.

Administrasjonen anbefaler å bidra med 10 mill. kroner i Kvalifiseringsutlysningen og 20 mill. kroner i Verifiseringsutlysningen og øremerke disse midlene til prosjektsøknader som har opphav i SFF, FRIPRO, ERC eller MSCA-prosjekter. Begge utlysningene vil inkludere informasjon om øremerkingen av midlene fra Banebrytende forskning. Tildelinger kan gis både til søknader om kommersialisering og samfunnsinnovasjon.

¹ Det foreslås å bruke 80 mill. kroner fra den nye tildelingen samt 80 mill. kroner fra FRIPROs ordinære budsjett.

Utlysningene vil ha løpende søknadsfrist, og vedtak om bevilgning gjøres av porteføljestyret for Innovasjon som bidrar med størsteparten av de utlyste midlene. Porteføljestyret for Banebrytende forskning vil bli holdt orientert om relevante tildelinger.

Oppfølging av fagevalueringer

Formål og forankring

Formålet med anbefalingen er å følge opp de fire fagevalueringene EVALNAT, EVALBIOVIT, EVALMIT og EVALMEDHELSE. De to første er allerede fullført, mens de to siste vil fullføres i løpet av våren 2025. I første omgang foreslås det å stimulere til nasjonalt og internasjonalt samarbeid (KOS-nettverksprosjekter og- forskerskoler). Dette vil adressere anbefalinger i evalueringene om mer nasjonalt og internasjonalt samarbeid. Støtten vil bidra til følge opp porteføljeplanens prioritering 6, tiltak c og d:

- Prioritering 6: Porteføljestyret vil stimulere til fagutvikling
 - o Tiltak c: Følge opp fagevalueringene for naturvitenskap og teknologi (EVALNAT og EVALMIT).
 - o Tiltak d: Følge opp fagevalueringene for livsvitenskap (EVALBIOVIT og EVALMEDHELSE).

Innretning

Alle fagmiljøer som har deltatt i de fire fagevalueringene EVALNAT, EVALBIOVIT, EVALMIT og EVALHELSE, kan søke.

Det kan søkes om

- KOS²/nettverksprosjekter: 0,5 – 2 mill. kroner
- KOS/forskerskoler: 16 mill. kroner

Kun fagmiljøer som har deltatt i en av de fire evalueringene, kan søke. Det kreves samarbeid med minst en annen norsk institusjon som har deltatt i en av evalueringene.

Dette anbefales som en engangsutlysning i 2025 knyttet til nasjonalt og internasjonalt samarbeid med planlagt tildeling høsten 2025. Senere kan det være aktuelt å følge opp de fire fagevalueringene på andre måter.

Stimulere til flere verdensledende forskningsmiljø og til å øke antall søknader til ERC

Formål og forankring

Anbefalingen er utformet for å svare på prioritering 1 i porteføljeplanen: «Porteføljestyret vil innrette porteføljen slik at den bidrar til flere verdensledende forskningsmiljøer» med særlig vekt på følgende mål og tiltak i porteføljeplanen:

- Mål 1: Porteføljen skal bidra til flere verdensledende forskningsmiljøer
 - o Tiltak h: Stimulere til å øke antall søknader til ERC og til høyere kvalitet på søknadene.

² KOS = Kompetanse og samarbeidsprosjekter

- Tiltak c: Bidra til å etablere og ta i bruk felles mekanismer for å sikre god balanse og kobling mellom nasjonal og internasjonal finansiering innenfor porteføljen.

Norske forskeres interesse for ERC har vist en jevn økning de siste ti årene. I 2024 var det 252 norske søknader til ERCs fem utlysninger (Starting, Consolidator, Advanced, Synergy og Proof-of-Concept). Fire utlysninger er ferdigbehandlet og har resultert i 32 innvilgede søknader fra norske miljøer. I tillegg er det 15 søknader som har fått topp-karakter men som er avslått på grunn av manglende midler. Forskningsrådet ønsker å stimulere norske forskere til å søke ERC ved å gi en ekstra mulighet til å få finansiering,

Innretning

Anbefalingen går ut på å finansiere inntil to søknader fra forskere ved norske forskningsinstitusjoner som har søkt og fått toppvurdering (karakter A) på sin ERC-søknad, men ikke har fått finansiering fra ERC. Vi anbefaler å fokusere på Starting (StG) og Consolidator grant (CoG) søkere fordi disse er i fasen hvor de etablerer seg som forskere. StG-søkere er på samme erfaringsnivå som FRIPROs «Tidlig karriere», og CoG (7-12 år etter doktorgrad) tilsvarer de som er tidlig i kategorien «Erfarne forskere». Forslaget er avgrenset til å finansiere inntil to prosjekter per år (ett StG- og ett CoG) fordi det er ønskelig at søkere som har fått toppvurdering på sin ERC-søknad uten å få finansiering, beholder insentivene til å sendesøknaden inn til ERC igjen.

Det er viktig tiltaket fungerer som en stimuleringsordning for norske forskere og ikke en ordning som over tid kan redusere antall ERC prosjekter fra Norge. Dette foreslås derfor som en treårig prøveordning.

De som er kvalifisert til å få støtte, vil bli invitert til å registrere seg i en egen utlysning for formålet hos Forskningsrådet. Finansieringen vil tilsvare søknadsbeløpet i ERC-søknaden, og det er en forutsetning at prosjektet gjennomføres slik det er beskrevet der. Dersom det er flere enn én søker fra hver av ERC-søknadstypene som registrerer seg, vil Forskningsrådet benytte randomisert utvelgelse.

ERCs StG- og CoG-søknader kan ha opp mot dobbelt så stort omfang som Forskerprosjekt for tidlig karriere og Forskerprosjekt for erfarne forskere, og er derfor komplementære til disse utlysningene. StG og CoG har én prosjektleder (Principal Investigator) og er derfor også komplementær til toppforskere som beskrevet ovenfor, hvor det kreves samarbeid mellom minst to forskere.

Første vedtak er forventet høsten 2025.

Investeringsplan 2025-2027

Banebrytende forskning

1 Innledning

Investeringsplanen for 2025-2027 gjør rede for hvordan midlene som porteføljestyret for banebrytende forskning har fått ansvaret for, skal investeres for å bidra til mål og prioriteringer i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (LTP), til regjeringens mål for Forskningsrådet, Forskningsrådets strategi og porteføljeplanen.

Porteføljen for Banebrytende forskning består av Forskningsrådets portefølje av grunnleggende forskningsprosjekter. I tillegg inngår norske fagmiljøers portefølje av prosjekter finansiert av ERC og MSCA. De største postene i porteføljestyrets investeringer er FRIPRO og sentre for fremragende forskning (SFF).

Investeringsplanen skal operasjonalisere porteføljeplanenes mål:

Mål 1 Porteføljen skal bidra til flere verdensledende forskningsmiljøer

Mål 2 Forskningsmiljøene innenfor porteføljen utfører langsiktig, grunnleggende forskning som bidrar til å flytte forskningsfronten

Mål 3: Kunnskap, funn og resultater fra banebrytende forskning skal deles og tas i bruk

2 Prioriteringer

Prioriteringene under skal bidra til å realisere de tre overordnede målene. For best mulig samlet måloppnåelse er det behov for å samhandle med de andre porteføljestyrene.

Prioritering 1: Porteføljestyret vil innrette porteføljen slik at den bidrar til flere verdensledende forskningsmiljøer

Prioriteringen skal bidra til oppnåelse av Mål 1 "Porteføljen skal bidra til flere verdensledende forskningsmiljøer", Mål 2 "Forskningsmiljøer innenfor porteføljen utfører langsiktig, grunnleggende og nyskapende forskning av høy kvalitet som bidrar til å flytte forskningsfronten".

Prioritering 2: Porteføljestyret vil fremme spesielt nyskapende forskningsidéer

Prioriteringen skal bidra til oppnåelse av Mål 1 "Porteføljen skal bidra til flere verdensledende forskningsmiljøer", Mål 2 "Forskningsmiljøer innenfor porteføljen utfører langsiktig, grunnleggende og nyskapende forskning av høy kvalitet som bidrar til å flytte forskningsfronten".

Prioritering 3: Porteføljestyret vil stimulere til internasjonalt forskningssamarbeid

Prioriteringen skal bidra til oppnåelse av Mål 1 "Porteføljen skal bidra til flere verdensledende forskningsmiljøer", Mål 2 "Forskningsmiljøer innenfor porteføljen utfører langsiktig, grunnleggende og nyskapende forskning av høy kvalitet som bidrar til å flytte forskningsfronten".

Prioritering 4: Porteføljestyret vil løfte fram lovende talenter

Prioriteringen skal bidra til oppnåelse av Mål 1 "Porteføljen skal bidra til flere verdensledende forskningsmiljøer" og Mål 2 "Forskningsmiljøene utfører nyskapende forskning av høy kvalitet som bidrar til å flytte forskningsfronten".

Prioritering 5: Porteføljestyret vil legge til rette for at forskning tas i bruk

Prioriteringen skal bidra til oppnåelse av Mål 3 "Kunnskap, funn og resultater fra banebrytende forskning skal deles og tas i bruk".

Prioritering 6: Porteføljestyret vil stimulere til fagutvikling

Prioriteringen skal bidra til oppnåelse av Mål 1 "Porteføljen skal bidra til flere verdensledende forskningsmiljøer", Mål 2 "Forskningsmiljøene utfører nyskapende forskning av høy kvalitet som bidrar til å flytte forskningsfronten" og Mål 3 "Kunnskap, funn og resultater fra banebrytende forskning skal deles og tas i bruk".

3 Tiltaksplan

Tiltakene som prioriteres i 2025, er gitt under. Referanse til prioritering og tiltak i porteføljeplanen er gitt i parentes:

- Utlysning av nye sentre for fremragende forskning (SFF) (prioritering 1 tiltak a)
- Utlysning av FRIPRO (prioritering 1 tiltak b)
- Utlysning av midler til kortvarige Forskerprosjekter for å teste ut radikale forskningsidéer (prioritering 2 tiltak a)
- Utlysning av midler til toppforskere – store Forskerprosjekter (prioritering 1 tiltak f)
- Utlysning av midler til stimulering for å ta banebrytende forskning i bruk (prioritering 5 tiltak d)
- Satsing på humaniora gjennom samfinansiering av prosjekter med andre porteføljestyre (prioritering 6 tiltak b)
- Utlysning til oppfølging av fagevalueringer (prioritering 6 tiltak c og d)
- Utlysning til for å stimulere til flere verdensledende forskningsmiljø og til å øke antall søknader til ERC (prioritering 1 tiltak h)

Porteføljestyret vurderer i tillegg utadrettede tiltak som synliggjør betydningen av porteføljen innen banebrytende forskning.

Tiltakene vil samlet bidra til alle tre målene og de seks prioriteringene.

Merk at beløpene i tabellene under avhenger av de årlige statsbudsjettene og departementenes tildelingsbrev til Forskningsrådet. Endringer i statsbudsjett eller tildelingsbrev kan føre til endringer i beløpene under.

Tiltak (utlysning)	Mål for porteføljen	Aktuelle søknadstyper	Planlagt utlysning 2025 mill. kr.	Planlagt utlysning 2026 mill. kr.	Planlagt utlysning 2027 mill. kr.
Utlysning av FRIPRO (1)	1 og 2	Forskerprosjekter, internasjonalt forsknings samarbeid	1040	929	920
Toppforskere	1 og 2	Forskerprosjekter	160	80	80
Radikale forskningsidéer	1 og 2	Forskerprosjekter	30	30	30
Stimulere til flere verdensledende	1 og 2	Forskerprosjekter	60	60	60

forskningsmiljø (ERC)					
Ta banebrytende forskning i bruk	3	Kommersialiseringsprosjekter	30	30	30
Utlysning av nye sentre for fremragende forskning (2)	1 og 2	Forskningssentre	1760		
Satsing på humaniora - samfinansiering av prosjekter (3)	2 og 3	Forskerprosjekter/ Kompetanse og samarbeidsprosjekt	55	55	55
Oppfølging av fagevalueringer	2 og 3	Koordinerings- og støtteaktivitet	100	0	0
SUM			3235	1184	1175

- 1) Inkluderer utlysning av midler til det internasjonale samarbeidet HERA og EUI.
- 2) Utlysningen av nye SFF kommer i 2025. Tildelinger vil skje høsten 2027.

4 Utlysningsplan

Utlysninger (fordelt på fellesutlysninger og søknadstyper)	Prioritering 2025 (stikkord)	Planlagt utlysning 2025 mill. kr.	Planlagt utlysning 2026 mill. kr.	Planlagt utlysning 2027 mill. kr.
Tematiske fellesutlysninger Forskerprosjekt (Humaniorasatsingen) <ul style="list-style-type: none"> • Arealer under press (15 mill.) • Velferdssamfunnets bærekraft (5 mill.) 	Fagutvikling, forskning tas i bruk	20	55 (1)	55 (1)
Tematiske fellesutlysninger Kompetanse og samarbeidsprosjekt (Humaniorasastingen) <ul style="list-style-type: none"> • Utsatte grupper (15 mill.) • Samfunnssikkerhet og beredskap (10 mill.) • Energiomstilling (10 mill.) 	Fagutvikling, forskning tas i bruk	35		
Fellesutlysninger Innovasjonsprosjekt				
Forskerprosjekt (f.eks. FRIPRO eller andre enkeltutlysninger) <ul style="list-style-type: none"> • FRIPRO (1032,5 mill.) • Toppforskere (160 mill.) • Stimulere til flere verdensledende forskningsmiljø (ERC) (60 mill.) • Radikale forskningsidéer (30 mill.) 	Verdensledende fagmiljøer, nyskapende forskningsidéer, lovende talenter	1282,5	1112,5	1112,5
Kompetanse- og samarbeidsprosjekt (enkelutlysninger)				
Innovasjonsprosjekt (enkelutlysninger)				

Kommersialiseringprosjekt • Kvalifisering (10 mill.) • Verifisering (20 mill.)	Forskning tas i bruk	30	30	30
Forskningsentre • Utlysning av SFF (2)	Verdensledende fagmiljøer, nyskapende forskningsideer	1760		
Forskningsinfrastruktur				
Koordinerings- og støtteaktivitet • FRIPRO (5 mill.) (3) • Oppfølging av fagevalueringer (100 mill.)	Internasjonalt forskningssamarbeid, fagutvikling	105	5	5
Internasjonalt samarbeid og internasjonale fellesutlysninger • FRIPRO (4)	Internasjonalt forskningssamarbeid	2,5	11,5	2,5
Støtte fra andre enn Forskningsrådet				
SUM		3235	1184	1175

- 1) Fordelingen mellom forskerprosjekter og kompetanse og samarbeidsprosjekter er ikke klar ennå.
- 2) Utlysningen av nye SFF kommer i 2025. Tildelinger planlegges høsten 2027.
- 3) Utenlandsopphold for stipendiater og prosjektledere av tidlig karriereprosjekter i pågående FRIPRO-prosjekter.
- 4) Utlysning av midler til det internasjonale samarbeidene HERA og EUI.

Sak PS-BF 11/25

Rapportering til Styret for 2024

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Porteføljestyret for Banebrytende forskning	Petter Helgesen	Harald H. Simonsen	1. Rapportering for 2024 til Styret fra Porteføljestyret for Banebrytende forskning
Fra			
Områdedirektør			
Benedicte Løseth			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak Porteføljestyret for Banebrytende forskning vedtar porteføljestyrets rapport til Styret for 2024 med de justeringer som kom fram på møtet.

Kort bakgrunn Porteføljestyrene skal i henhold til sitt mandat rapportere årlig til Forskningsrådets styre. Rapporten baseres på en felles mal for alle porteføljestyrene.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Rapporter fra alle porteføljestyrene skal legges fram for Forskningsrådets styre på deres møte i mars. Rapport fra Porteføljestyret for Banebrytende forskning for 2024 må derfor vedtas på møtet i februar 2025.

Hovedpunkter For å sikre enhetlig rapportering fra porteføljestyrene til Styret, er det utviklet en felles mal for rapporten. I malen legges det opp til at rapporteringen skal være kortfattet (inntil 2 sider) og vise hva porteføljestyret har oppnådd i løpet av året som har gått. Det skal rapporteres på porteføljeplanens mål, prioriteringer og tiltak og på investeringsplanen. Rapporteringen skal baseres på porteføljeanalysen, inkludert føringer fra departementene. Rapporten skal omfatte hovedessensen av hva som er oppnådd.

Siden det ikke fantes noen vedtatt porteføljeplan for Banebrytende forskning før i desember 2024, ble det ikke laget en egen porteføljeanalyse for 2024, siden denne vil være knyttet til porteføljeplanen. I stedet ble det lagt fram et datagrunnlag som ble diskutert på porteføljestyrets møte i oktober 2024. Av den grunn er det vanskelig å vurdere måloppnåelse for porteføljen i denne rapporten til Styret. I senere rapporter vil porteføljeanalysen bli benyttet som underlag.

På grunn av overgangen fra netto- til bruttobudsjettering i Forskningsrådet er pålitelige tall for allokert budsjett og forbruk ikke tilgjengelig ennå. Det samme gjelder tabell med tildelte tilsagn og tildelte midler. Det er derfor besluttet å kutte ut disse tabellene i rapportene for 2024 fra alle porteføljestyrene. I rapporter for senere år vil disse tabellene bli inkludert.

Forberedelse / prosess Saken er utviklet av administrasjonen.

Videre saksgang Administrasjonen justerer rapporten for 2024 fra porteføljestyret i tråd med beslutningene som gjøres på møtet og oversender den til Styret.

Rapportering fra Porteføljestyret for Banebrytende forskning til Forskningsrådets styre for 2024

Vurdering av måloppnåelse for porteføljen

Porteføljestyret har hatt fokus på målene om at porteføljen skal bidra til flere verdensledende fagmiljøer og langsiktig grunnleggende forskning som flytter forskningsfronten. En stor del av porteføljen for Banebrytende forskning omfatter også prosjekter finansiert av andre porteføljestyre. I tillegg er det en stor portefølje av pågående aktiviteter knyttet til tidligere års tildelinger innenfor FRIPRO og SFF. De viktigste iverksatte tiltakene i 2024 for å nå målene er løpende utlysning og tildeling av FRIPRO og fagevalueringer av de naturvitenskapelige, teknologiske og livsvitenskapelige fagmiljøene. Indikatorer for målene er ikke ferdig utviklet, og det er derfor vanskelig å si noe konkret om måloppnåelse for hele porteføljen av banebrytende forskning.

Porteføljestyrets aktiviteter i 2024

Budsjett

- Tabell med allokert budsjett og forbruk (tabell kommer fra økonomiavdelingen).
- Eventuelle korte kommentarer til forbruk (forklaring på avvik hvis nødvendig).

Tilsagn

- Tabell med tildelt tilsagn og tildelte midler (tabell kommer fra økonomiavdelingen)
- Eventuelle korte kommentarer til forbruk (forklaring på avvik hvis nødvendig).

Punktene over utgår for 2024 fordi pålitelige tall ikke foreligger ennå.

Aktiviteter gjennomført

Gjennomførte utlysninger og tildelinger

Tabellen under viser gjennomførte utlysninger og tildelinger i 2024.

Utlysning	Tildelte midler (mill. kr.)	Mål for porteføljen
FRIPRO – løpende utlysning av forskerprosjekter -erfarne forskere -tidlig karriere -internasjonal mobilitet	836,2	Mål 1 og 2
Utenlandsstipend (Felles KOS-utlysning)	16,8	Mål 1 og 2
OPTIHUM – Satsing på humaniora (del av tematiske utlysninger av forskerprosjekter)	59,9	Mål 2 og 3
HERA (utlysning i 2023)	13,3	Mål 2 og 3
Utlysning av sentre for norsk som fagspråk	Tildeling februar 2025	Mål 2 og 3

Andre aktiviteter

Porteføljeplan

Porteføljestyret har utarbeidet en ny porteføljeplan for banebrytende forskning. Planen ble godkjent av Styret i desember 2024.

Fagevalueringer

Porteføljestyret har ansvaret for gjennomføring av fagevalueringer. To fagevalueringer ble ferdigstilt i 2024:

- Fagevaluering av naturvitenskap (EVALNAT)
- Fagevaluering av biovitenskap (EVALBIOVIT)

Det arbeides med oppfølging av begge evalueringene.

To fagevalueringer er under arbeid og vil bli ferdigstilt i 2025:

- Fagevaluering av matematikk, IKT og teknologi (EVALMIT) er startet opp (ferdig vår 2025).
- Fagevaluering av medisin og helsefag (EVALMEDHELSE) er startet opp (ferdig vår 2025).

Innføring av løpende søknadsbehandling og tildeling av FRIPRO-søknader

Forskningsrådet la om til løpende mottak og behandling av FRIPRO søknader i 2024. Porteføljestyret har i 2024 vedtatt nye regler for tildeling av FRIPRO-prosjekter tilpasset løpende behandling av søknadene. Reglene har bl.a. bidratt til mer effektive tildelingsmøter i porteføljestyret. Porteføljestyret har gjennomført tildelinger av FRIRPO midler i fire møter i 2024 og planlegger å ha seks tildelinger i 2025.

Prosess for ny utlysning av nye sentre for fremragende forskning (SFF)

Porteføljestyret har arbeidet med å definere prosessen knyttet til utlysning og tildeling av nye sentre for fremragende forskning. Utllysning vil skje våren 2025.

Vurdering av gjennomføring

Porteføljestyret vurderer gjennomføringen av aktivitetene som god.

Oppfølging av Forskningsrådets strategi

Gjennomføringen av prioriteringer og tverrgående tiltak i Forskningsrådets strategi er fulgt opp i utlysninger i de andre aktivitetene beskrevet over. Spesielt er målet om høy kvalitet og tilgjengelighet i forskning fulgt opp i utlysningene samt i arbeidet med porteføljeplanen og fagevalueringene. Når det gjelder tverrgående tiltak har porteføljestyret spesielt bidratt til fagutvikling gjennom fagevalueringene. I tillegg er det bevilget midler til internasjonalisering både gjennom utenlandsstipend og de internasjonale samarbeidsordningene HERA og EUI.

Forventede resultater og virkninger på sikt

Tiltakene som er iverksatt for FRIPRO, samt fagevalueringene og oppfølgingen av dem forventes å ha en positiv effekt på fagmiljøene. På sikt bør tiltakene gi bidra til å løfte flere fagmiljøer opp i verdensklasse og til langsiktig grunnleggende forskning som kan bidra til å flytte forskningsfronten.